

«Βυζαντινὸς Ἑλληνισμός»:

Τὸ ἀνδελληνικὸ παραμῦδι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

—Τὸ μήνυμα τῶν καιρῶν (εἰσαγωγικὸ ἄρθρο)	193
—Ἡ δολοφονία τῆς ἐλληνικότητος ἀπὸ τὸ δογματικὸ Βυζάντιο (ἱστορικὸ ξεσκέπασμα τῆς ἐξουσιαστικῆς ἐπιχειρήσεως γιὰ τὴν «ἐλληνοποίηση» τῆς μεσαιωνικῆς αὐτοκρατορίας)	197
—Μετεωρισμοὶ (τέσσερα ἰδεολογικὰ σχόλια)	209
—Μεγάλῃ Πέμπτῃ, 11 Ἀπριλίου 1034, ἐν Κωνσταντινουπόλει (ποίησις)	212
—Κ. Παλαϊολόγος: ἡ αἰώνια μοῖρα τοῦ Ἑλλήνα (τοῦ φύσει ἡρωϊ- κοῦ καὶ ἐλ ὕθερου, ἀλλὰ θέσει αἰχμάλωτου τῆς Λογοκρατίας)	213
—Ζόφος καὶ γῶς (ἱστορικὴ καὶ ἀξιολογικὴ σύγκρισις ἐλληνικότη- τος καὶ ἐβραϊκότητος στὸ θέμα τῆς θρησκείας)	219
—Τῆς Αὐλῆς (ποίησις)	230
—Ἐπίκαιρα καὶ ἀνεπίκαιρα (καὶ ἓνα σχόλιο τοῦ ἐκδότη)	231
—1453: ἀπελευθέρωσις καὶ γέννησις τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ	234
—Κύριον ἄρθρον: Τὸ δόγμα τῆς «ἱστορικῆς συνέχειας» καὶ ἡ ἰδέα μιᾶς ἐλευθερωτικῆς Ἑλλάδος	238

Κυδαθηναίων 29

Πλάκα, Ἀθήνα (119)

Δ)ντής ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Ἡ δολοφονία τῆς ἐλληνικότητος στὸ Βυζάντιο	197
Μετεωρισμοὶ	209
Μεγάλη Πέμπτη, 11 Ἀπριλίου 1034	212
Κ. Παλαπολόγος: ἡ μοῖρα τοῦ Ἑλ- ληνα	213
Ζόφος καὶ φῶς	219
Τῆς Αὐλῆς	230
Ἐπικάαιρα καὶ ἀνεπικάαιρα	231
1453 : Ἡ γέννηση τοῦ Νέου Ἑλ- ληνισμοῦ	234
Κύριο ἄρθρο	238

Τόμος Α - Ἀριθ. τεύχ. 5 (29)

Περίοδος Β' - Μάιος 1982

Μήνυμα τῶν καιρῶν

Ο σημερινός κάτοικος
του Νεοελληνικού

Κράτους, ὁ φραγκολεβαντίνος καὶ Ἰουδαιοχριστιανός, ὁ ἀστοκαπιταλομαρξιστὴς καὶ οἰκονομιστὴς, ὁ λογοκράτης καὶ ὁ καταναλωτικός, ὁ ρωμιός, κάθε ἄλλο παρὰ ἰδεολογικὰ ἄρμονικο καὶ πνευματικὰ ἰσορροπυμένο τύπο θὰ μποροῦσε νὰ ἀποτελέσῃ. Ἡ νεοελληνικὴ συνείδηση, ταραγμένη, διασπασμένη καὶ συγκεχυμένη, παραπαίει ἢ καρκινοβατεῖ μέσα σ' ἓνα κυκεῶνα ἰδεολογικῶν καὶ ἀξιολογικῶν προτύπων ἀποκλειστικὰ ἐξουσιαστικῶν καὶ τόσο ἀντιφατικῶν, ὥστε νὰ παρουσιάξῃ συμπτώματα ἐθνικῆς σχιζοφρένειας, ἀν' ὅχι πολυφρένειας, παραλυτικῆς καὶ καταλυτικῆς. "Ὅσοι ἐνοχλοῦνται ἀπ' αὐτοὺς τοὺς σκληροὺς, ἔστω, αὐτοχαρακτηρισμούς μας καὶ φρονοῦν τὰ ἀντίθετα, φαρισαῖζουσι ἀναίσχυντα ἢ δογματίζουσι χάριν μιᾶς ἄθλιας ἐξουσιαστικῆς σκοπιμότητος. Ἀλλὰ καὶ τὰ δύο αὐτά, ὁ φαρισαϊσμός καὶ ὁ δογματισμός δηλαδή, οὐδέποτε ὑπῆρξαν προϋποθέσεις γιὰ κάποιο ἀνέκδομα, γιὰ μιὰ ἀνάταση καὶ ἔξαρση, γιὰ μιὰ προσπάθειαν ἀποτινάξεως τῆς θλιβερῆς μοίρας τοῦ οὐραγοῦ τῶν Ἑ-

Μήνυμα τῶν καιρῶν

θνῶν καὶ ἐκκινήσεως πρὸς μορφές πολιτικῆς καὶ ἀτομικῆς ζωῆς ἀνώτερες καὶ ἀληθινώτερες.

Μέ ἀφετηρία τὴν παραπάνω θέση, ὁ «Δαυλός» στὸ παρὸν τεῦχος του, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐπετείου τῆς πτώσεως τοῦ Βυζαντίου, διερευνᾷ στὰ ἄρθρα πού ἀκολουθοῦν τὴν ἐπίπτωση πού εἶχε στὴν πορεία καὶ στὴ συνείδηση τοῦ Νεώτερου Ἑλληνισμοῦ ἡ ἐνσωμάτωση τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας στὴν ἑλληνικὴ ἱστορία. Ἡ ἐνσωμάτωση αὐτὴ, ἔργο τοῦ πολιτικοῦ καὶ πνευματικοῦ Κατεστημένου τοῦ περασμένου αἰῶνα, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὑπῆρξε — ὅπως θὰ ἀποδειχθῇ — πράξη ἀντιεπιστημονικῆ καὶ δογματικῆ, εἶχε καὶ βαρεῖες συνέπειες, πολιτικὲς καὶ ἠθικὲς, πού ἡ ἀξιολόγησή τους εἶναι ἀκόμη πολὺ πρόωρο γιὰ νὰ ἐπιχειρηθῇ.

Ἐκεῖνο ὅμως πού μὲ δεβαιότητα μπορεῖ νὰ λεχθῇ ἀπὸ τώρα εἶναι, ὅτι ὁ ἐμβολιασμός τῆς νεοελληνικῆς συνειδήσεως — ἐν ὀνόματι τοῦ δόγματος τῆς «ἱστορικῆς συνέχειας» τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους — μὲ τὴν ψευδαίσθηση τῆς διαδοχῆς τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας ἀπὸ τὸ Νεοελληνικὸ Κράτος ἔφερε δύο καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα, ἐντελῶς ἀντίθετα ἀπὸ ἐκεῖνα πού φανταζόταν ὅτι θὰ φέρῃ ὁ ἐμπνευστής της, τὸ ἐξουσιαστικὸ πολιτικοπνευματικὸ Κατεστημένο : τὸ πρῶτο ἀποτέλεσμα, τὸ πο-

λιτικὸ, εἶναι, ὅτι ἡ βυζαντινὴ ἰδεολογία τοῦ Νεώτερου Ἑλληνισμοῦ, ἡ Μεγάλῃ Ἰδέα, ὅχι μόνον δὲν ὑπηρέτησε τὴν γεωγραφικὴ — ἐδαφικὴ ἔννοια τῆς Ἑλλάδος, ἀφοῦ δὲν ἀπέφερε οὔτε τὴν «Ἀγιά—Σοφιά», οὔτε τὴν «Κόκκινη Μηλιά», οὔτε κανένα σημαντικὸ τμῆμα τῆς μεσαιωνικῆς αὐτοκρατορίας στὸ Ρωμαϊκόν, ἀλλὰ καὶ συνέτεινε κατὰ βάθος σημαντικώτατα στὴν γεωγραφικὴ συρρίκνωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τὴν ὀριστικὴ ἐκρίζωσή του ἀπὸ τὶς προαιώνιες κοιτίδες του στὴν Ἰωνία, τὴν ἴδια τὴν Κωνσταντινούπολη, τὸν Πόντο, τὴν Καππαδοκία κ. λ.π. Καὶ τὸ δεύτερο ἀποτέλεσμα, συνειδησιακὸ αὐτό, πού εἶναι ἀσύγκριτα πῶς καταστρεπτικὸ ἀπὸ τὸ πρῶτο, εἶναι ὅτι ἡ τεχνητὰ δημιουργημένη ἰδεολογικοπολιτικὴ συνείσθησις ὅτι οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες εἶναι ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ κληρονόμοι τοῦ βυζαντινισμοῦ, πρόσθεσε μιὰ ἀκόμη σημαντικὴ ἐστία πολιτικοπνευματικῆς ἀναρχίας στὴν ἀπέραντη ἔρημο τῆς ἰδεολογικῆς συγχύσεως καὶ ἠθικοπολιτικῆς διαστρεβλώσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐπιμένοντας νὰ πείσουμε τὸν Ἕλληνα ὅτι εἶναι ταυτόχρονα πολλὰ πράγματα, καὶ μάλιστα ἀντιφατικὰ καὶ ἐξ ὀρισμοῦ ἀσυμβίβαστα μεταξύ τους, Ἕλληνας καὶ Χριστιανός, Δυτικὸς καὶ Ἀνατολίτης, Βυζαντινὸς καὶ Ρωμῖός, τελικὰ κατωρθώ-

Μήνυμα τῶν καιρῶν

σαμε νὰ τὸν κάνουμε νὰ πιστέψη, ὅτι δὲν εἶναι ἀπολύτως τίποτε, εἶναι ἓνα μηδενικό...

Τώρα, ποὺ ὅλα αὐτὰ παρῆλθαν, ποὺ τὸ πρόβλημά μας δὲν συναρτᾶται πιά μὲ διάφορα καταστρεπτικά, ὅπως ἀποδείχθηκαν, «αὐτοκρατορικά συμπλέγματα» ἀνωτερότητας (ἢ κατωτερότητας, εἶναι τὸ ἴδιο πρᾶγμα!), τώρα ποὺ τὸ αἶτημα καὶ τὸ ὄραμα — τὸ παγκόσμιο αἶτημα καὶ τὸ παγκόσμιο ὄραμα — εἶναι ἡ ἀναστήλωση τῆς πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς κατερειπωμένης ζωῆς μας, τῆς διαφυγῆς μας ἀπὸ τὸ θανατηφόρο τέλμα τῆς ἐξουσιαστικῆς καὶ δογματικῆς σκοτεινιάς, τῆς ἐξαχρειώσεως, τοῦ ἀγχοῦς, τῆς ἀποβλακώσεως καὶ τῆς ἀνασφάλειας, τώρα, τέλος, ποὺ τὸ πρόβλημα εἶναι νὰ ξαναβροῦμε τὸν χαμένο καὶ διαστρεβλωμένο ἑαυτό μας, τὸν φυσικό, ἀληθινό, ἐλεύθερο ἑαυτό μας, καιρὸς εἶναι νὰ ξεφορτωθοῦμε αὐτὲς τίς φθαρτικές ἐξουσιαστικές παρακρούσεις, αὐτὰ τὰ καταστρεπτικά δόγματα καὶ νὰ ποῦμε τὴν ἀπλὴ καὶ σωστικὴ ἀλήθεια: ὄχι, τὸ Βυζάντιο, τὸ ἐξουσιαστικό, κρατικιστικό, λογοκρατικό, δογματικό, ἀνελεύθερο πνευματικό, ἰουδαιοχριστιανικό Βυζάντιο, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἐλληνικό, εἶναι ἀντίθετο πρὸς τὰ κύρια γνωρίσματα τῆς ἐλληνικότητος, τὴν ἐλευθερίαν, τὸ Λόγο, τὴν ἀλήθειαν, τὸ Μέτρο, τὸν ἔλεγχον,

τὴν ἁρμονίαν, τὴν θεωρίαν, τὴν ἔρευνα, τὴν Ἐπιστήμην, τὴν φιλοσοφίαν, ὅτι, τέλος πάντων, βρῆκαν, καταξίωσαν καὶ κληροδότησαν σὰν πολυτίμητο δῶρο στὴν ἀνθρωπότητα οἱ Ἕλληνες — καὶ μόνον αὐτοί. Δὲν ἔχουμε ἀνάγκη καὶ μιᾶς δόσεως βυζαντινισμοῦ στὴν νεοελληνικὴ συνείδηση καὶ ἰδεολογία, γιὰ νὰ υπάρξουμε — ἀντίθετα ἢ δόση αὐτὴ παρέλυε, νάρκωνε, προκαλοῦσε παρακρούσεις. Καί, ἂν ἐπιτρέπεται νὰ ποῦμε καὶ κάτι ἱστορικὰ ἀναπόδεικτο, ἀλλὰ γιὰ μᾶς ἀληθινὸ, ἄλλη, ἀνώτερη, καὶ ἀναμφίβολα ἀληθινώτερη θὰ ἦταν ἡ ἐθνικὴ καὶ ἀτομικὴ ζωὴ μας, ἐδῶ σήμερα, ἂν δὲν παίρναμε ποτέ, μετὰ τὸ 1821, αὐτὴ τὴ δόση παραισθησιογόνου.

Ἡ Ἑλλάδα, ἡ ἐλληνικότητα, τὸ ἔχουμε πεῖ πιά μὲ κουραστικὴ ἐπιμονή, δὲν εἶναι ἔννοια γεωγραφικὴ — ἐδαφικὴ, δὲν εἶναι καν ἔννοια ἐθνικὴ. Εἶναι ἰδέα παγκόσμια, διαπλανητικὴ, φῶς ὁδηγητικό, δρόμος προσπελάσεως πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Καὶ οἱ Ἕλληνες, τὸ ἔχουμε κι αὐτὸ πεῖ μὲ κουραστικὴ ἐπιμονή, δὲν εἶναι ἱστορικὰ, ἐθνικά, κρατικά κατασκευάσματα, ἀλλὰ ἄνθρωποι ἀληθινοί, ἐλεύθεροι, φυσικοί, ἀπαλλαγμένοι ἀπὸ ἐξουσιαστικὲς καὶ δογματικὲς διαστροφές, πρωτοπόροι δημιουργοὶ ἐλληνικοῦ ἔργου, ἔργου ἐπίσης ἐλεύθερου, ἀληθινοῦ καὶ δίκαιου.

Μήνυμα τῶν καιρῶν

Μακάρι, ἐμεῖς οἱ κάτοικοι τοῦ κλασσικοῦ ἑλληνικοῦ χώρου νὰ ἀναδειχθοῦμε σὲ Ἑλληνες, νὰ πρωτοπορήσουμε, δηλαδή, συμπαράσφροντας καὶ τοὺς ἄλλους στὴν δύσκολη ἀναρρίχηση πρὸς τὶς φωτεινὲς κορυφές τῆς Ἀλήθειας καὶ τῆς Ἐλευθερίας· ἢ, ἂν δὲν μπορῇ νὰ γίνη αὐτό, μακάρι ἡ ἑλληνικότητα νὰ προαχθῇ σ' ἓνα ὁποιοδήποτε μέρος τῆς Ὑδρογείου. Εἶναι ἡ μόνη διέξοδος γιὰ τὴν ἐξαλήθευση καὶ ἐλευθέρωση τοῦ παρακμιακοῦ καὶ ἀρρωστημένου Κόσμου μας, ἡ μόνη ὁδὸς διαφυγῆς τοῦ ἀνθρώπινου εἶδους ἀπὸ τὸν κίνδυνο αὐτοκαταστροφῆς

καὶ ἐξαφανίσεώς του ἀπὸ τὸν πλανήτη.

Αὐτὸ εἶναι τὸ μήνυμα τῶν καιρῶν, καὶ ὅσοι δὲν τὸ πιάνουν καὶ ἐνοχλοῦνται, γιατί φαντάζονται ὅτι θίγονται τὰ ἐξουσιαστικὰ «ἱερὰ καὶ ὄσια» τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅπως ὁ βυζαντινισμὸς καὶ τόσες ἄλλες ψυχοπολιτικές, καταλυτικές καὶ παραλυτικές παρακρούσεις καὶ συντελεστικά τῆς παρακμῆς δόγματα, πολὺ λίγη σχέση ἔχουν, κατὰ βάθος, μὲ τὸν Ἑλληνισμό, τὴν οὐσία του καὶ τὸ αἰώνιο αἶτημα καὶ χάρισμά του νὰ ἐξαληθεύῃ καὶ νὰ ἐλευθερώνη.

Δημήτρης Ι. Λάμπρου

Ἡ δολοφονία τῆς

ἐλληνικότητος

στό δογματικό

Βυζάντιο

Καθηγητής τῆς Βυζαντινῆς Φιλολογίας στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, κατά τεκμήριον φορέας τῆς κατεστημένης, ἐπίσημης ἰδεολογίας, ὁ Νικ. Τωμαδάκης συγκρίνοντας τόν πολιτισμό τοῦ Βυζαντίου μέ τόν Ἑλληνισμό, γράφει (1956) τὰ ἑξῆς :

«Κατά τὰ τελευταῖα ἔτη συνηθίσαντες, ὑπὸ τὰ ἀνθρωπιστικά συνθήματα, νά ἐνώνωμεν τοὺς δύο αὐτοὺς διαφορωτάτους ἀλλήλων κόσμους, τὸν ἐλληνικόν καὶ τὸν χριστιανικόν, συγχέομεν εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ πνεύματος δύο διακρινομένας ἀλλήλων καὶ πολυάκις ἀντιμαχομένας καταστάσεις, ὧν ἑκάστη εἶχε καὶ τὴν ἰδίαν τῆς θεώρησιν. Ἀλλ' οἱ λόγοι τῆς πρακτικῆς ἀνάγκης, ἡ ὁποία ἄλλωστε ὑπῆρξεν ἀνάγκη τῶν αἰώνων, πρὸς τὴν ὁποίαν ἔτειναν τόσο σοφοί, ἠθικολόγοι καὶ παιδαγωγοί, δὲν δύνανται νά μᾶς παρασύρουν εἰς μίαν ἱστορικὴν σύγχυσιν ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἐμποδισθῶμεν εἰς τὴν ἀληθῆ ἑρμηνείαν τῶν πραγμάτων.

»Ὁ Χριστιανισμός ὑπῆρξε πολέμιος κατὰ κύριον λόγον τοῦ Ἑλληνισμού, ὡς ζωῆς καὶ ὡς σκέψεως. "Ε-

θλεπε εἰς αὐτὸν ἐλευθέραν τὴν ἁμαρτίαν, ὅχι μόνον εἰς τὴν καθ' ἡμέραν πράξιν, ἡ ὁποία κάθε ἄλλο ἦτο παρὰ ἀγνιστική (οἱ ὀρθικοί καὶ οἱ ἄλλοι τῆς ἀρχαιότητος μυστικοὶ ἠδικοῦντο κατὰ τοῦτο), ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ φιλέρευνον πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἦγεν εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Τὸ ὅτι διὰ τοὺς "Ελλήνας ἡ ἀλήθεια δὲν ἦτο σταθερὰ καὶ ἐξ ἀπακαλύψεως, ἀλλ' εὐρημα τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας, τοῦτο

Τοῦ

ΛΕΥΤΕΡΗ ΔΙΚΑΙΟΥ

δὲν συνεχῶρει ὁ Χριστιανισμός. Ἡ μεγαλύτερα διαβολὴ τὴν ὁποίαν ἐνήργησε κατὰ τοῦ κλασσικοῦ κόσμου εἶναι ἡ ἐμφάνις αὐτοῦ ὡς εἰδωλολατρικοῦ. Λατρεῖαν τῶν εἰδώλων, δι' ἣν κατηγοροῦν τὰ συναξάρια τοὺς μὴ Χριστιανούς συχνότατα, δὲν ἐγνώρισαν οἱ "Ελληνες ἐν ταῦτοις τὸ ὄνομα "Ελλην ταχύτατα συνέπεσε μέ τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰδωλολάτρη, μὴ Χριστιανός, καὶ συχνότατα εἰς τὰ συναξάρια λέγεται περὶ μαρτύρων «πατρὸς μὲν "Ελλήνος, μητρὸς δὲ χριστιανῆς» (καὶ ὅταν πρόκειται περὶ Σύρων μὴ ἐλληνοφώνων!). Αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἐχθρότητος πρὸς τὸν πνευματικὸν Ἑλληνισμόν διετηρήθη ἕως ὅτου ἡ νέα θρησκεία καταχυρώθη, ἐπροστατεύθη ὡς ἐπίσημος κρατικὴ καὶ ἀπέκτησε τὸν ἀδιαπέραστον δογματικὸν κλοιὸν ὡς δακτύλιον προστασίας». (1)

(1) Νικολάου Β. Τωμαδάκη, «Εἰσαγωγή εἰς τὴν Βυζαντινὴν Φιλολογίαν», τόμος Α', τεύχος Α', ἑκδόσεις δευτέρα, Ἀθήναι 1956, σελ. 23 - 24.

Τὴν ἐχθρότητα λοιπὸν καὶ τὶς διαβολές τοῦ Βυζαντίου ἀντιμετώπισε καὶ πλήρωσε ἀκριβὰ ὁ Ἑλληνισμὸς «ὡς Ζωὴ καὶ ὡς σκέψις». Ἴδου μιὰ εἰκόνα τοῦ ἐξοντωτικοῦ διωγμοῦ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς ἐλληνικότητας ἀπὸ τὸ Βυζαντινὸ Κράτος, ὅπως τὴν παρουσιάζει ἡ σύγχρονη ἐπιστημονικὴ ἔρευνα :

«Κατατρεγμένο ἀπὸ τὴ νέα θρησκεία (ὅπως ἀναφέρθηκε, κάθε ἑλληνικὸ παύεται στὸ Βυζάντιο μὲ τὸν κόσμον τῶν εἰδώλων), παρὰ τὶς προσπάθειες τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐντάξουν τὶς ἡθροπλαστικές του ἀξίες στὰ χριστιανικὰ πλαίσια, τὸ πνεῦμα τοῦ ἀρχαίου κόσμου θὰ βρῇ τελευταῖο καταφύγιο στὶς φιλοσοφικὲς δμάδες — τὰ ὀνόματα τοῦ Συνεσίου, τῆς Ὑπατίας, τοῦ Πρόκλου, τοῦ Δαμασίου ἔρχονται στὸ νοῦ — πού, παρ' ὅλες τὶς ἀντιξοότητες τῶν καιρῶν, ἐξακολουθοῦν νὰ δροῦν καὶ νὰ διδάσκουν μὲ βάση τὴν ἀρχαία σκέψη σὲ πόλεις τῶν ἀπάμακρων ἐπαρχιῶν: στὴν Αἴγυπτο, στὴν Κυρηναϊκὴ καί, βέβαια, στὴν Ἀθήνα, τῆς ὁποίας ἡ φιλοσοφικὴ σχολὴ παραμένει ἀνοικτὴ ὡς τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τοῦ τελευταίου εἰδωλοδιώκτη βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος. Δὲν πρέπει πραγματικὰ νὰ λησιμονῆται ὅτι τὰ δραστηκὰ μέτρα κατὰ τῆς εἰδωλολατρίας, ἀπὸ τὸν 4ο ὡς τὸν 7ο αἰ., εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ κατασπρέψουν καὶ νὰ ἐξοστρακίσουν κάθε πνευματικὴ ἐκδήλωση πού δὲν ἦταν ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὶς ἀξίες τοῦ Χριστιανισμοῦ. Καταστροφὲς ἀρχαίων ναῶν, βίαιοι θάνατοι φιλοσόφων, ὁμαδικοὶ διωγμοὶ πνευματικῶν ἀνθρώπων, κα-

ταδίκες γιὰ μαγεία πιστῶν τοῦ ἀρχαίου πανθέου εἶναι φαινόμενα συνηθισμένα· χαρακτηρίζουν κυρίως τὴν περίοδο μετὰ τὴ βασιλεία τοῦ «ἀποστάτη» Ἰουλιανοῦ καὶ κορυφώνονται μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ Θεοδοσίου Α', νὰ θέσῃ ἐκτὸς νόμου τὶς ἀρχαῖες λατρεῖες. Ὁ Λιβάνιος, στὸν λόγο «Περὶ ἱερῶν», πού ἀπηύθυνε στὸν αὐτοκράτορα, περιγράφει τὴν ἐκτέλεση, τὸ δέος καὶ τὴν πικρία τοῦ ἀρχαιομαθημένου κόσμου γιὰ τὰ μέτρα πού ἔλαβε ὁ Θεοδόσιος. Ὁ ἀρχαιοπρεπὴς ἄνθρωπος ὑποχρεώθηκε νὰ ὑποταχθῇ στὴν τραυμοκρατίαν πού ἐπέβαλε ἡ νέα θρησκεία μὲ τὴ συνδρομὴ τοῦ κράτους: ἔκτοτε «τοὺς ἱερεῖς δεῖ σιγᾶν ἢ τεθνάναι...», θὰ γράψῃ μὲ πίκρα ὁ Λιβάνιος. Τὸ ἔργο τοῦ Θεοδοσίου κατὰ τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου συνέχισαν καὶ συμπλήρωσαν οἱ διάδοχοί του καί, ὅπως ἀναφέρει ὁ Ἰωάννης τῆς Ἐφέσου, ὠλοκλήρωσε τελικὰ ὁ Ἰουστινιανός». (2)

Βέβαια «οἱ προσπάθειες τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐντάξουν τὶς ἡθροπλαστικὲς ἀξίες τοῦ πνεύματος τοῦ ἀρχαίου κόσμου στὰ χριστιανικὰ πλαίσια», γιὰ τὶς ὁποῖες μιλᾷ ὀρίστα ἡ Ε. Γλυκατζῆ — AHRWEILER, δὲν ἦταν τόσο εἰλικρινεῖς οὔτε ἔπειναν στὴν διάσωση τῆς δικωμένης ἐλληνικῆς ἀλήθειας· χαρακτηρίζονταν ἀπὸ τὴν δόλια ἐπιδίωξη νὰ πλαστογραφηθῇ μιὰ σκέψη καὶ ἓνας τρόπος ζωῆς ἀνώτερος ἀπὸ τὸν χριστιανικὸ, ὁ ἐλληνικὸς, γιὰ νὰ γίνῃ ἀποδεκτὸς ἀπὸ πνεύματα πού ἀντιλαμβάνονταν τὴν ἀσημαντότητα τῶν ἐβραϊκῶν δογμάτων σὲ σύγκριση πρὸς τὴν ἐλληνικὴ σκέψη καὶ τὶς ἐλ-

(2) Ἑλένη Γλυκατζῆ — AHRWEILER (καθηγήτρια τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας ἀπὸ Πανεπιστήμιο Α' τοῦ Παρισιῦ), εἰς «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», Ἑκδοτικὴ Ἀθηνῶν, τόμ. Ζ', σελ. 16 - 17.

ληνικὲς ἀξίες. Εἰδικώτερος στὸ θέμα αὐτὸ ὁ Ν. Τωμαδάκης, παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς:

«Ἄν ὁ Μέγας Βασιλεὺς συνέγραψε πραγματεῖαν περὶ τοῦ πῶς θὰ ὠφελοῦντο οἱ παῖδες ἐκ τῶν ἐλληνικῶν συγγραμμάτων, δὲν πρέπει νὰ νομισθῇ ὅτι συνεβούλευεν ἐκεῖ ὁ πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας τὴν νεότητά νὰ ἐγκολπωθῇ τὸν στοχασμὸν τῶν «κλασσικῶν» κάθε ἄλλο. Εἰς θιβλίᾳ γέμοντα κακοδοξίων καὶ μυθευμάτων εὗρισκε πολλὰ ἐπεισόδια, τὰ ὁποῖα εἶχον ἠθικὴν ἀξίαν καὶ ἠδύνατο νὰ παιδαγωγήσουν καὶ τοὺς Χριστιανόπαιδας, οὐδὲν πλεόν. Ὁ Βασιλεὺς καὶ οἱ ἄλλοι μεγάλοι Πατέρες ἐσπούδασαν θεβαίως λαμπρὰ ἐλληνικά εἰς ἐλληνικὰς σχολὰς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλ' ἡ ἐπήρεια τοῦ ἐβραϊκοῦ πνεύματος ἐπ' αὐτῶν ὑπῆρξε θαθεῖα. Ἀπὸ τὴν κλασσικὴν φιλολογίαν, χρησιμώτατος ὑπῆρξεν εἰς αὐτοὺς ὁ ὀπλισμὸς τῆς ρητορικῆς, τῆς τέχνης, δι' ἧς θὰ καθίσταντο ἱκανοὶ νὰ ἀναπτύξουν τὴν νέαν θρησκείαν, νὰ πείσουν περὶ τῶν δογμάτων τῆς τοῦς προσηλύτους καί, τὸ κυριώτερον, νὰ ἀσκήσουν εὐεργετικὴν ἠθικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας. Χάριν τῆς ρητορικῆς ἐμελέτησαν τοὺς Ἑλληνας συγγραφεῖς. Ἐπιτηδειότατον δ' ὄργανον εἶδον πρὸς διάδοσιν τῶν ἰδεῶν τῶν τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν προκειμένου νὰ ἐπικοινωνήσουν πρὸς τὸν ἐξηλληνισμένην πλήρως Ἀνατολήν. Ἐπομένως ἡ προσέγγις πρὸς τὸν Ὅμηρον, τοὺς πραγματικούς, τὸν Πίνδαρον, τὸν Πλάτωνα, τοὺς κατ' ἐξοχὴν ποιητάς, δὲν εἶχε νὰ τοὺς δώσῃ σχεδὸν τίποτε, εἰμὴ μόνον μυθολογούμενα ἀποκρουστικά καὶ ψευδῆ. Τὸ ὥραϊον, τὸ αἰσθητικῶς καλόν,

δὲν τοὺς ἐνδιέφερεν, ἐφ' ὅσον ἦτο ἀσχετον πρὸς τὸ ἀληθὲς καὶ συνηρμοσμένον πρὸς τὸ ἐθνικὸν (ἐλληνικόν)... Εἰς τὴν φιλοσοφίαν οἱ Πατέρες κατέφευγον, ἐφ' ὅσον αὕτη ὥς θεραπαινὶς τῆς θεολογίας θὰ ἠδύνατο νὰ παράσχῃ εἰς αὐτὴν μεταφυσικὴν τινα θεμελίωσιν, λογικὴν κυρίως, «σχολαστικὴν» ἀποκληθεῖσαν».(3)

Κάτω ἀπὸ τὴν βαθεῖα, λοιπόν, ἐπήρεια τοῦ Ἑβραϊκοῦ Πνεύματος οἱ πνευματικοὶ ἡγέτες τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους σκυλεύουν τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα, ἀλλὰ ταυτόχρονα συκοφαντοῦν καὶ προσπαθοῦν νὰ ἐξευτελίσουν κάθε ἐπίτευγμά του σὲ τομεῖς ποὺ δὲν ἔχουν καμμιά ἀμεση σχέση μὲ τὴν θρησκευτικὴ σύγκρουση μεταξὺ Ἑλληνισμοῦ καὶ Ἑβραϊσμοῦ, ὅπως ἡ ρητορικὴ, τὰ μαθηματικά, ἡ ἱατρικὴ κλπ.

«Τί φυσῶσι καὶ θαμβεύουσιν οἱ Ἕλληνες; — γράφει ὁ μεγαλύτερος βυζαντινὸς ποιητής, ὁ Ρωμανός, τρόφιμος τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς — τί πλανῶνται πρὸς Πλάτωνα; τί Δημοσθένη στέργουσι τὸν ἀσθενῆ; τί Πυθαγόραν θρυλοῦσι τὸν δικαίως φημωθέντα; τί δὲ μὴ τρέχουσι καὶ σέβουσιν οἷς ἐνεφανίσθη τὸ Πανάγιον Πνεῦμα;».(4)

Καὶ ἄλλος ἐπίσημος καὶ ὀνομαστός πνευματικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, ὁ Γεώργιος Πισίδης, ποὺ τὸ αὐτοκρατορικὸ — πατριαρχικὸ κατεστημένον τὸν παρέβαλε πρὸς τὸν τραγικὸ Εὐριπίδη (!), δὲν ἀπορρίπτει μόνον τὸν Πλάτωνα κλπ., ἀλλὰ χλευάζει καὶ τὸν θεμελιωτὴ, μαζὶ μὲ τὸν Ἱπποκράτη, τῆς Ἱατρικῆς Ἐπιστήμης, τὸν Γαληνόν:

(3) Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 25.

(4) «Ὑμνος εἰς Πεντηκοστήν», οἶκος 12'.

«Νοσεῖ Γαλήνης, ἐκφοβεῖ δὲ τὰς νάσους
ὁ Πέτρος ἡμῶν τὰς σαγήνας ὁ πλέκων». (5)

Αὐτὸ τὸ πνεῦμα τοῦ σκοταδισμοῦ καὶ τοῦ βαθύτατου φανατισμοῦ, τῆς προλήψεως καὶ τοῦ μίσους κατὰ τῆς ἀληθείας διέπει τὴ σκέψη τοῦ Βυζαντίου σὲ γενικὲς γραμμές: ἡ ἱατρικὴ θεωρεῖται κάτι τὸ νοσηρὸ καὶ ἡ ἀρρώστια ἀντιμετωπίζεται δι' ἐκφοβισμό, τὸν ὁποῖο διενεργεῖ τὸ φάντασμα τοῦ Ἰουδαίου ψαρᾶ τῆς Τιβερίδος.

Ἡ νοοτροπία αὐτὴ διεῖπε τὴν ἰδεολογία τοῦ Κατεστημένου ποὺ δολοφόνησε τὴν ἑλληνικὴ σκέψη, κατέστρεψε τὸν πολιτισμὸ — ὅχι μόνον στὸ Βυζάντιο, ἀλλὰ καὶ στὴν ὑπόλοιπὴ οἰκουμένη, ὅπου ἐπεκράτησε ἐπίσης δόλια καὶ βίαια — ὁδηγώντας τὴν Ἱστορία στὴν πιὸ σκοτεινὴ περίοδόν της, τὸν χιλιόχρονο Ζόφο καὶ

τὴν ἀπόλυτη πνευματικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ἐρημίᾳ τοῦ Μεσαίωνα. Καὶ δὲν εἶναι καθόλου ὑπερβολικὴ ἡ ἐκτίμηση τοῦ ἴδιου ἐπίσημου μελετητῆ, ὅτι ἀπὸ τῆς βυζαντινῆ ὑμνογραφίας «ἂν κανεῖς ἀφήρει τὰ βιβλικά πρότυπα καὶ τὰς ἀναφορὰς εἰς τὰ ἱερὰ βιβλία τῶν Ἑβραίων, θὰ ἐφοβεῖτο μήπως δὲν ἔμεινε τι ἐκτὸς τῆς μουσικῆς!». (6)

Ἡ ἐβραϊολατρία τοῦ Βυζαντίου, τοῦ πνευματικοῦ καὶ πολιτικοῦ Βυζαντίου, συνεχίζεται μέχρι τοῦ τέλους του καὶ παρατείνεται καὶ μετὰ ἀπ' αὐτό. Στὸ Ψαλτήριον τοῦ Δαβὶδ ποὺ τυπώθηκε τὸ 1494, σαράντα χρόνια μετὰ τὴν ἄλωση, περιέχονται καὶ οἱ ἀκόλουθοι «Στίχοι εἰς τὸν Θεῖον Δαβίδ»:

Σίγησον, Ὁρφεὺς ῥίψον, Ἑρμῆ, τὴν λύραν·
πρίπου δὲ Δεελφοῖς, δύνων εἰς λήθην ἔτι·
Δαβὶδ γὰρ ἡμῖν πνεύματος κρούων λύραν
πρηνοὶ τὰ κρυπτὰ τῶν Θεοῦ μυστηρίων,
πληθύν παλαιῶν ἱστορεῖ τεραστίων. (7)

Καὶ ἡ «ἑλληνορθοδοξία», τὸ περίφημο ἰδεολογικὸ κατασκευάσμα τοῦ νεώτερου Κατεστημένου, παρουσιάζεται ἀκόμη πιὸ τραγελαφικὴ καὶ αὐθαίρετη, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὅταν καθιερώθηκε ἡ ἐπίσημη ἑορτὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ 843 μ.Χ., πρᾶ-

γματοποιήθηκε φρικτὴ τελετὴ κατὰ τὴν ὁποία διαβάστηκε τὸ «Συνοδικό» τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ποὺ περάστηκε μετὰ στὸ «Τριῶδιον» καὶ περιέχει μεταξὺ ἄλλων καὶ τοὺς ἐξῆς ἀναθεματισμούς κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς ἑλληνικότητας:

«Τοῖς τὰ ἑλληνικὰ διεξιούσι μαθήματα καὶ μὴ διὰ παιδεύειν μόνον ταῦτα παιδεύοιμένοις ἀλλὰ καὶ ταῖς δόξαις αὐτῶν ταῖς ματαίως ἐπομένοις, καὶ ὥς ἀληθέσι πιστεύουσι, καὶ οὕτως αὐταῖς, ὥς τὸ θέβαιον ἐχούσαις ἐγκειμένοις, ὥστε καὶ ἐτέρους ποτὲ μὲν λάθρα, ποτὲ δὲ φανερώς ἐνάγειν αὐταῖς καὶ διδάσκειν ἀνενδοιάστως, ἀνάθεμα!»

»Τοῖς μετὰ τῶν ἄλλων μυθικῶν πελασμάτων ἅψ' ἑαυτῶν καὶ τὴν καθ'

(5) «Εἰς Ἀνάστασιν», σσ. 28 - 29.

(6) Ν. Τωμαδάκης, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 17.

(7) «Ενθ' ἄνωτ., σ. 29.

ἡμᾶς πλάσιν μεταπλάττουσιν, καὶ τὰς πλατωνικὰς ἰδέας ὡς ἀληθεῖς δεχομένοις, καὶ ὡς αὐθυπόστατον τὴν ὕλην παρὰ πῶν ἰδεῶν μορφοῦσθαι λέγουσι καὶ προφανῶς διαβάλλουσι τὸ αὐτεξούσιον τοῦ δημιουργοῦ (...), ἀνάθεμα!». (8)

Αὕτῃ εἶναι ἡ ἰδεολογικὴ εἰκόνα τοῦ Βυζαντίου στὸν πνευματικὸ τομέα, τὸν τομέα πού καθοριστικὰ σφραγίζει τὴν φύση ἑνὸς πολιτισμοῦ καὶ ἀντικατοπτρίζει τὴν συνάρτησή του πρὸς τὴν ἀλήθεια τῆς σκέψεως καὶ τὴν ἐλευθερία τῆς ὁμαδικῆς συνειδήσεώς του. Οἱ δύο αὐτὲς ἰδέες, οἱ ἐλληνικὲς αὐτὲς ἰδέες, ὅχι μόνον ἀπουσιάζουν ὁλοκληρωτικὰ ἀλλὰ ἀναθεματίζονται καὶ ἐπισύρουν τὸ ἀβυσσαλέο μῖσος, τὸν ὁλοκληρωτικὸ πόλεμο. Τὸ Βυζάντιο δολοφόνησε καὶ ἐξάλειψε τὴν ἐλληνικότητα ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ἔθαψε τὸν Ἑλληνισμό σὰν τρόπο ζωῆς, σκέψεως καὶ θεωρήσεως τῆς ἀλήθειας.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον τὸ πνεῦμα, τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα, πού ἐξώσθηκε βίαια καὶ δόλια ἀπὸ τὴ γεωγραφικὴ του κοιτίδα. Ἡ μεσαιωνικὴ αὐτοκρατορία τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ στὸν πολιτικὸ - κοινωνικὸ τομέα δὲν εἶχε κανένα ἐλληνικὸ γνῶρισμα. Ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία καὶ ἡ ἰδέα τῆς δικαιοσύνης, κύριες ἰδεολογικὲς βάσεις τῆς ἐλληνικῆς ἀντιλήψεως γιὰ τὴν πολιτεία, ἐξοβελίζονται ἀπὸ τὸν ἐξουσιαστικὸ, δογματικὸ καὶ ἀνελεύθερο σχηματισμὸ πού συγκρότησε τὸ αὐτοκρατορικὸ καὶ θεοκρατικὸ βυζαντινὸ πολίτευμα καὶ ἐξουθένωσε τὸν Ἕλληνα σὰν ὑπεύθυνον, ἰδεολογικὰ αὐτοδύναμον καὶ ἐλεύθερον πολίτη :

«Ὁ Ἕλληνομαθημένος ἄνθρωπος μένει μπροστὰ στὸν ριζικὰ θεοκρατικὸ καὶ στὸν καθολικὰ μοναρχικὸ χαρακτήρα τοῦ βυζαντινοῦ πολιτεύματος, γεμᾶτος ἀμυχανία καὶ ἐρωτηματικά.

Συνηθισμένος νὰ ᾄδῃ καὶ νὰ ἀντιδρᾷ σύμφωνα μὲ τὶς ἀρχὲς πού εἶχε ὁ ἴδιος ἐπεξεργασθῇ καὶ πού πάντα μποροῦσε νὰ ὑποβάλλῃ στὴν ἀντικειμενικὴ κριτικὴ τοῦ λόγου, αἰσθάνεται ξένος στὰ πλαίσια ἑνὸς κράτους, τοῦ ὁποίου οἱ κυβερνήτες ἑρπύουν ὡς ἐκπρόσωποι ἀρχηγῶν πολιτικῶν (τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος) καὶ θρησκευτικῶν (τοῦ Πατριάρχῃ τῆς Κωνσταντινουπόλεως), οἱ ὁποῖο ἀντιπροσωπεύουν, ὁ καθένας στὴ σφαῖρα του, τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸ Θεό. Ἀρχὲς ὑποστασιακὰ ἀπροσπέλαστες, ἀπρόσιτες, ἀμετάθετες καὶ ἀμετάκλητες, ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Πατριάρχης σημαίνουν τὴν ὑπᾶρξη ἐξουσία, ἐξω ἀπὸ τὸν χρόνον, ἐφ' ὅσον βασικὴ τοὺς ἰδιότητα εἶναι ὅτι θρῖσκονται, ὅχι μόνον οἱ ἴδιοι ἀλλὰ καὶ τὸ ἅμεσον περιβάλλον τους, πέρα ἀπὸ κάθε ἔλεγχον καὶ κριτικὴν, πέρα ἀπὸ κάθε λογοδοσία. Ἡ ἀπρόσκοπτη, ὀργανικὴ συνεργασία τῶν ἀρχηγῶν τοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Πατριάρχῃ, θεμελιώνει τὸ θεοκρατικὸ, συγκεντρωτικὸ καὶ μοναρχικὸ βυζαντινὸ πολίτευμα. "Ἐστὶ, ἡ μετὰβασις ἀπὸ τὴν ἀρχαία «Δημοκρατία» πρὸς τὴν ἀξιοκρατικὴν, ἑλληνιστικὴν «Βασιλείαν», καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πρὸς τὴ θεοπρόβλητη καὶ θεοστήρικτη, παγκόσμια χριστιανικὴ αὐτοκρατορία, ἀπὸ τὴ δημοκρατούμενη δηλαδὴ ἀρχαία πόλιν στὴ μοναρχούμενη οἰκουμένη, διαγράφει τὸ μέγεθος τῆς προσπάθειας πού κατέβαλε ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς, καὶ πιδὸ συγκεκριμένα ὁ Ἕλληνομαθημένος ἄνθρωπος, γιὰ νὰ προσαρμοσθῇ στὴ νέα βυζαντινὴ πραγματικότητα». (9)

(8) Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 27.

(9) «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», ἐνθ' ἄνωτ., σ. 13.

Ὁ πλήρης ἐξοβελισμὸς τῶν ἐλληνικῶν ἀξιών περὶ δικαιοσύνης, ἐλέγχου, διαλόγου, κριτικῆς ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ζωὴ τοῦ Βυζαντίου, ἦταν ἀποτέλεσμα, ἐκτὸς τοῦ δογματικοῦ πνεύματος, καὶ τῆς καθαρὰ ρωμαϊκῆς ἐξουσιαστικῆς πολιτικῆς τοῦ ἰδεολογίας. Ὁ κυριώτερος ἐκπρόσωπος τῆς «ἐλληνορθόδοξου θεωρήσεως» τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας, ὁ Α. Α. VASILIEV, ἀποδίδει ὁλόκληρο τὸ πλέγμα τοῦ διοικητικοῦ καὶ νομικοῦ καθεστώτος τοῦ Βυζαντίου ἀποκλειστικά στὴ ρωμαϊκὴ παράδοση.⁽¹⁰⁾ «Ἡ ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορικὴ ἰδέα — κατὰ τὴν σύγχρονη ἐπιστημονικὴ ἀντίληψη — δηλαδὴ ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τοῦ ῥωμαϊκοῦ κράτους» στὰ παλαιὰ του σύνορα, θὰ παραμείνῃ ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τῆς βυζαντινῆς ἰδεολογίας.⁽¹¹⁾

«Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μποροῦν νὰ ὀριθοῦν πῶρα οἱ δύο ἀρχές, συχνὰ ἀντιφατικές, ποὺ τροφοδοτοῦν ὅλη τὴ βυζαντινὴ ἰδεολογία καὶ πολιτικὴ: ἡ διατήρηση τῆς ρωμαϊκῆς κληρονομίας καὶ συνάμα ἡ φροντίδα γιὰ ἐνότητα καὶ συγκρότηση ἔθνικης συνειδήσεως, στὰ πλαίσια τῆς πολυεθνικῆς αἰκουμένης ποὺ ἐξουσίαζε ἡ Ρώμη καὶ κληρονόμησε τὸ Βυζάντιο. Αὐτὲς οἱ δύο ἀρχές ἀποτελοῦν τὴ σταθερὴ βάση τῆς βυζαντινῆς προσπάθειας καὶ ὅς αὐτὲς ὀφείλεται ὁ ἰδιαίτερος χαρακτήρας τῶν θεσμῶν τῆς αὐτοκρατορίας, οἱ ὅποιοι ἐφαρμόζονται σὲ διάφορες πραγματικότητες, γερνοῦν καὶ ἐξαφανίζονται, χωρὶς ποτὲ νὰ καταρ-

γοῦνται (...). Ἰσχυροῦνται νὰ λεχθῇ, χωρὶς νὰ φανῇ παράδοξο, ὅτι ἡ βυζαντινὴ αὐτοκρατορία γεννήθηκε ἀρκετὰ μετὰ τὴν ἐπίσημη ἡμερομηνία τῆς γεννήσεώς της (τὴ θεμελίωση δηλαδὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ 324) καὶ δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ παράξενο ὅτι ὁ J. BURY ὑποστήριξε, ὅχι θέβαινα χωρὶς ὑπερβολή, ὅτι ἡ βυζαντινὴ αὐτοκρατορία δὲν γεννήθηκε ποτέ, γιατί ἡ ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία πέθανε τὸ 1453 μετὰ τὴν ἄλωση τῆς δευτέρας Ρώμης, τῆς Κωνσταντινουπόλεως».⁽¹²⁾

Ἡ ἴδια ἡ αὐτοκρατορία δὲν ἐνδιαφέρεται καθόλου νὰ φανῇ ὡς ἐλληνικὴ, δὲν ἔχει καμμιά συνείδηση ἐλληνικότητας, ἀλλὰ ἀποδίδει εἰλικρινὰ τὸν ἑαυτὸ της στὶς ἀληθινὲς ἰδεολογικὲς καὶ ἱστορικὲς ἀφετηρίες της. Αὐτοαποκαλεῖται πάντοτε μέχρι τέλους «Νέα Σιών», «Νέα Ἱερουσαλήμ», «Ρωμαϊκόν» ἢ «Ρωμαίων Κράτος», «Ρωμαϊκή» ἢ «Ρωμαίων Πολιτεία» ἢ «Βασιλεία», «Ρωμανία» καὶ κάποτε ἀπλῶς «Ρώμη», κληροδοτώντας καὶ τοὺς ἀνάλογους ὅρους «Ρωμίδες» καὶ «Ρωμισσύνη» στὸ σύγχρονο Ἑλληνισμό.⁽¹³⁾ Οὐδέποτε ἡ Πόλη φαντάσθηκε τὸν ἑαυτὸ της σὰν «Νέα Ἀθήνα» π.χ. ἢ «Νέα Σπάρτη». Οὐδέποτε, μέχρι τὰ μέσα τοῦ περασμένου αἰῶνα, ὅπως θὰ δοῦμε, ποὺ τὸ πολιτικοπνευματικὸ κατεστημένο τοῦ νεοελληνικοῦ κρατιδίου εἰσήγαγε γιὰ ἀνόητους λόγους μιὰς ὀλέθριας ἐξουσιαστικῆς σκοπιμότητας τὸν ὅρο «βυζαντινὸς ἐλληνισμός» καὶ

(10) Α. Α. VASILIEV, «HISTORY OF BYZANTINE EMPIRE. — 324 — 1453», WISCONSIN, 1951, κεφ. 2 καὶ 3.

(11) «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους», ἐνθ' ἄνωτ., σ. 8.

(12) «Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 7 - 8.

(13) «Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 6. Βλέπε ἐπίσης σχετικὰ ἀπὸ ἄρθρο «Ὁ ὑποβιβασμὸς τῆς Ἑλληνικότητας σὲ Ρωμισσύνη», στὸ «Δαυλό», τόμ. Α', τεύχος 3ο (27ο), Μάρτιος 1982, σ. 127 - 133.

τρὺς ἀνάλογους πρὸς αὐτόν, σκέφθηκε κανεῖς, βυζαντινὸς ἢ μὴ, ὅτι ἡ μεσαιωνικὴ αὐτοκρατορία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἦταν ἐλληνικὴ. Ὁ Ἑλληνισμός, σὰν φυλὴ, σὰν τρόπος σκέψεως καὶ ζωῆς, σὰν ἔθνος, ἂν ἐπεβίωνε — μὲ μοναδικό, ἴσως, μὴ ἀπαγορευμένο ἐθνικὸ χαρακτηριστικὸ τοῦ τῆ γλῶσσας του — Ζοῦσε κάτω ἀπὸ τὴν ἐξουθενωτικὴ, ἐθνοκτόνο ἐβραϊσμομαϊκὴ ἰδεολογικὴ καὶ πολιτικὴ τυραννία, μ' ἄλλα λόγια τὴν βυζαντινὴν τυραννία, τρομοκρατημένος, καταπιεσμένος, ἀναθεματισμένος, κουρσεμένος, ἐκμηδενισμένος, ὑβριζόμενος, χλευαζόμενος, σκυφαντούμενος, σκυλευόμενος. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια.

.. ..

Η ἐγερση τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὸ 1821 ἰδεολογικὰ ἀπέρρευσε ἀπὸ τὴν ἐλληνικότητα, εἴτε σὰν μὴ ἱστορικὴ, χρονικὴ καὶ «ἄτοπη» ἀξία καὶ ἰδανικὸ ἐλεύθερων καὶ ἀληθινῶν ἀνθρώπων, ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ ἐθνικότητας ποὺ φυσικὰ ἀντιτάσσονται στὴν τυραννία, τὴ σουλτανικὴ τυραννία ἐπὶ τοῦ προκειμένου, εἴτε σὰν ἱστορικὴ ἀνάμνηση τοῦ μεγαλείου τῆς κλασσικῆς Ἑλλάδας, μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀνάμνηση ποὺ χαρακτηρίζει ἐντὺν τοῦς πρωταγωνιστὰς τοῦ Εἰκοσιένα, ἀκόμη καὶ τοὺς πρὸ ἀνώνυμους καὶ ἀπαιδευτους.⁽¹⁴⁾ Πρό, κατὰ καὶ δύο δεκαετίες μετὰ τὸ Εἰκοσιένα ἡ νεοελληνικὴ συνείδηση στρέφεται ἀποκλειστικὰ στὴν πρὸ τῆς Ρωμαϊοκρατίας ἐποχὴ καὶ ἀνακαλύπτει ἐκεῖ τὶς πνευματικὲς ἀφετηρίες

τῆς καὶ τὶς ἱστορικὲς τῆς πηγές. Τὸ Βυζάντιο σὰν πρότυπο καὶ σὰν ἱστορία ὄχι μόνον δὲν συνάπτεται καθόλου μὲ τὴν Νέα Ἑλλάδα, ἀλλὰ θεωρεῖται ἕξο πρὸς αὐτὴν καὶ περιφρονεῖται βαθειά. Καὶ ἑσφινικά, γύρω στὰ μέσα τοῦ πειρασμένου αἰῶνα ἐγίνε τὸ περίεργο καὶ ἀπροσδόκητο: τὸ πολιτικοπνευματικὸ κατεστημένο τῶν Ἀθηνῶν ἐνσωματώνει ὀρμητικὰ τὴν ἱστορίαν τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας στὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τῆς δίνει ἰσοτίμη θέση μὲ τὴν κλασσικὴ Ἑλλάδα καὶ εἰσάγει τὸν βυζαντινισμό στὴν νεοελληνικὴ συνείδηση σὰν κυρίαρχο στοιχεῖο τῆς ἐπίσημης νεοελληνικῆς ἰδεολογίας. Ἄς δοῦμε τὴν παράδοξον αὐτὴ ἀντιεπισημονικὴ καὶ κατὰ βάθος ἀνθελληνικὴ ἐπιχείρηση, ὅπως τὴν περιγράφει ἡ σύγχρονη ἐπιστημονικὴ ἔρευνα: ⁽¹⁵⁾

«Σὲ ἀκαδημαϊκὸ ἐναρκτήριό του, 21 Ὀκτωβρίου τοῦ 1848, ὁ Ν. Ι. Σαρίπολος μιλεῖ γιὰ "χάσμα" ἀνάμεσα στὸν ἀρχαῖον ἐλληνικὸ κόσμον καὶ στὸ νεώτερο: "γεφυροῦντες", λέει, "τὰ δύο διεσπῶτα", ποὺ ἀπέχουν μεταξὺ τοὺς δύο χιλιάδες χρόνια, "καὶ ἀναστρέφοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀνὰ μέσον χάσματος". Ἡ ἀκαδημαϊκὴ ἔδρα μπορεῖ νὰ δώσῃ καὶ ἄλλα τέτοια παραδείγματα. Δ. Σ. Σπρούμπος, καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς μὲ ἰδεολογικὲς τοποθετήσεις κάθε ἄλλο παρὰ ἁκραῖες, Σεπτέμβριο τοῦ 1858, στὸν πρυτανικὸν λόγον μιλεῖ γιὰ τὶς γνώσεις Φυσικῆς τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν μεταγενεστέρων καὶ ἀπλῶς μνημονεύει τὸ Βυζάντιον, γιὰ νὰ τονίσῃ "τὴν στάσιν καὶ ὀπισθοδρόμησιν μά-

(14) Βλ. διεξοδικὰ στὸν «Δαυλό», τόμ. Α', τεῦχος 3ο (27ο), ποὺ εἶναι ἀφιερωμένο ὁλόκληρον ἀπὸ Εἰκοσιένα. Βλ. ἐπίσης στὸ δοκίμιον «Ἀναζήτησις» τοῦ Δημ. Ι. Λάμπρου, ἐκδ. «Δαυλός», Ἀθήνα 1981, σ. 128 - 132.

(15) Κωνσταντῖνος Δημηρός, εἰς «Ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους», Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, τόμ. ΙΓ', σ. 475 - 6.

λιστα τῶν ἐπιστημῶν" σ' ἐκεῖνα τὰ χρόνια" Μ. Ποτλῆς, καθηγητῆς τοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Δικαίου, μιλεῖ στὸν ἐναρκτήριό του, Νοέμβριο 1859: χωρὶς νὰ τὸ φέρνῃ ἡ ἀνάγκη τῆς ρύμης, ἀφοῦ τονίσῃ ὅτι τὸ Βυζάντιο δὲν πρόσφερε τίποτε στὴ διερεῦνηση τοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Δικαίου, προσθέτει, ὅτι "πράγμα ἀπίστευτον, δυστυχῶς ὁμῶς ἀληθέστατον, οὐδεμία ἐπιστημονικὴ ἐπίδοσις καὶ ἐνέργεια ἀναφαίνεται καθ' ὅλην τὴν μακρὰν παύτην περίοδον. Ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαίρεσεων, νοῦς σπεῖρος καὶ ἄγονος, μάθησις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀτελής συνήθως δὲ ἐπιπόλαιος, ἐπὶ πᾶσι δέ, ἔλλειψις κρίσεως, μεθόδου καὶ καλλιτεχνίας, εἶναι ὁ ἐν γένει χαρακτὴρ τῶν Βυζαντινῶν καθ' ὅλους σχεδὸν τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστήμης εἰς οὓς ἐπεδόθησαν". Κλείνω τὸν πίνακα περνώντας πέρα ἀπὸ τὴν ἐκθρόνιση τῆς βασιλικῆς δυναστείας, μὲ πρόσωπο ποὺ ἔχει πιά ἐπιβληθῇ στὴν πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ ὁλομέλεια τοῦ καιροῦ του, τὸν Π. Καλλιγᾶ. Νέος εἶχε ἀποδοκιμάσει τὴ θυζαντινὴ τέχνη· πῶρα, ὠριμος, τὸ 1868, συζητώντας σὲ ὑψωμένο τόνο μὲ τὸν Κωνσταντῖνο Παπαρρηγόπουλο καταδικάζει τὴν ὅλη ὑπόθεση τῆς Αυτοκρατορίας: "δύο τινα στοιχεῖα πρῶτεύουν ἐν τῇ θυζαντινῇ κοινωνίᾳ, ἀμφοτέρα ὀλέθρια καὶ καταστροφικὰ, ὅταν μάλιστα θεοβαρῶς συγκρούωνται καὶ παρὰσύρωνται ἐκ τῆς ὁρμῆς τῶν παθῶν, ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ σπαρακτοκρατία"...

»Φυσικὰ ἐκεῖνοι ποὺ ἔρχονται γύρω ἀπὸ τὴ λογισμὴ εἶναι ἀκόμη πιὸ ἀνεπιφύλακτοι καὶ πιὸ κατηγορηματικοί. Ὡστόσο τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ προκαλοῦν, ὅταν τὸ ὄνομά τους δὲν ἔρχεται νὰ δένῃ μὲ ἕνα ἔργο ποὺ νὰ ἔχῃ κάπως ἐπιβιώσει ἢ μὲ μιὰ δράση ἀναγνωρισμένη, καταπνέει συχνὰ νὰ παρουσιάξῃ ἀπρόσωπο, στατιστικὸ θὰ λέγαμε χαρακτήρα. Μᾶς ἐνδιαφέρει

νὰ μαθαίνουμε ὅτι πολὺ καλῶς, πρὶν ἀπὸ τὶς ἀντίστοιχες ἡμιεπίσημες ἐκδηλώσεις τοῦ Ἰακωβάκη Ρίζου Νερουλοῦ, ὁ Σπ. Βαλέτας θεωρεῖ χρέος του νὰ καταδικάσῃ τὶς ἀδυναμίες, τὶς ὁποῖες ἀνιχνεύει στὸ Βυζάντιο, καὶ νὰ προσγράψῃ σ' αὐτὲς τὴν πτώση τῆς Αυτοκρατορίας: "ὅταν διοικῇ τὸ κράτος ὁ οἰνοχόος, ὁ κλειδοῦχος, ὁ κατακοιμιστής, ὁ ἀρχιτρίκλινος, ὅποιαν ἄλλην ἐκθῶσιν τῶν πραγμάτων δύναται τις εὐλόγως νὰ περιμένη" (1836). Ἐπίσης ἕνα ὄνομα σὰν τοῦ Ἀνδρέα Ρηγόπουλου κινεῖ τὴν προσοχή μας, ὅταν διαπιστώνουμε ὅτι ὁ ἐμπνευσμένος Πατρωνὸς ἡγέτης δὲν ἀσπασθεῖ τὴν ἐνωτικὴ διαχρονικὴ θέση ἀναφορικὰ μὲ τὸ Βυζάντιο (1855). Ὁ Ἐμμανουὴλ Ἀντωνιάδης μετράει, ὅταν στὴν ἐφημερίδα του, τὴν "Ἀθηνᾶ", ἐξαντλῇ κάθε αὐστηρότητα προκειμένου νὰ μιλήσῃ γιὰ τὸ Βυζάντιο: "Ἐγὼ νομίζω", γράφει τὸ 1857 προκειμένου γιὰ τοὺς Βυζαντινοὺς, "ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἦσαν προσωρισμένοι νὰ εὐνοχίσουν τὸν ἀνθρώπινον νοῦν"».

Ἀπ' αὐτὴ τὴν τόσο ἀληθινὴ, ἀλλὰ καὶ τόσο ἐλληνοπρεπῆ τοποθέτηση, ἐναντι τοῦ Βυζαντίου, τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀρχῶν τῆς νέας ἐποχῆς, δὲν ἐξαιρεῖται οὔτε ὁ μετέπειτα θεμελιωτὴς τοῦ δόγματος τοῦ «Βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ», ὁ Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος. Τὸ 1843 βρίσκει προκειμένου γιὰ τὴ βυζαντινὴ περίοδο, ὅτι «τόση ἀμάθεια καὶ τόσα συμφύροντα ἐκίνησαν πολλάκις τὸν κάλαμον τοῦ κλήρου τῆς θαρβάρου ἐκείνης ἐποχῆς». Ἐνα χρόνο ἀργότερα θεωρεῖ, ὅτι οἱ κυριώτεροι χαρακτηριστικὲς τοῦ βυζαντινοῦ κράτους εἶναι «ἐκκλισις ἡθῶν καὶ ἄσωτος πολιτεία». Καὶ ἀμέσως μετὰ, τὸ 1845, διακρίνει ρητὰ καὶ κατηγορηματικὰ τὴν ἐλληνικὴ ἀπὸ τὴ βυζαντινὴ ἱστο-

ρία: «τὴν μέσῃ Ἑλληνικῇ Ἱστορίᾳ ἀποτελεῖ ἡ μέση ἑλληνικὴ ἱστορία (...), οὐσιωδέστατα δὲ διακρίνεται ἀπὸ τὴν Βυζαντινὴν Ἱστορίαν».

Ἔτσι εἶχαν τὰ πράγματα, ὅταν ἡ δυάδα Ὁθωνας – Κωλέττης (προστατευόμενος τοῦ δευτέρου ἦταν ὁ Κ. Παπαρρηγόπουλος) εἰσάγουν λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ 1850 τὴν «Μεγάλῃ Ἰδέᾳ» στὴν ἰδεολογία τοῦ Νεώτερου Ἑλληνισμοῦ. Τὸ νέο αὐτὸ δόγμα τοῦ Κατεστημένου πού εἶχε ἤδη συγκροτηθῇ στὴν Ἀθήνα, χρειαζόταν «ιστορική» καὶ «ἐπιστημονική» ἐδραίωση. Στὴν πολιτικὴ αὐτὴ ἐπιχείρηση στρατεύθηκαν οἱ σημαντικώτεροι διανοούμενοι πού ζοῦσαν κάτω ἀπὸ τὴν εὐνοία τῆς Βαυαρικῆς Αὐλῆς:

«Τὸ 1851 ὁ Σκαρλάτος Βυζάντιος, πού δὲν ἔχει λόγο, οὔτε θέλει, νὰ ἀσχοληθῇ μὲ καὶ τὰ ἐθνικὰ θέματα, γράφει, ὅτι ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία εἶναι “μέρος ἀναπόσπαστον” τῆς ἑλληνικῆς. Δὲ δίνει τὴν αἰσθησὶν ὅτι θέλει νὰ καινοτομήσῃ ἐπιστημονικά· οἱ βιβλιοκρισιεῖς τὶς ὁποῖες προκαλεῖ ἡ ἔκδοσις τοῦ ἔργου του, πρῶτος τόμος μιᾶς τρίτομης μελέτης του γιὰ τὴν Κωνσταντινούπολη, ἀνοίγονται, ὡς πρὸς τὸ θέμα πού μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ, καὶ πρὸς τὶς δύο κατευθύνσεις. Ὁ Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος ἐπιδοκιμάζει τὴν ἔκδοσιν καὶ δίνει μάλιστα στὴ θέσιν μιᾶς σαφέστερης ἔξαρσις τῶν ἐθνικῶν στόχων τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ: ἡ Πόλις, γράφει, “κρύπτει πᾶς ἐρείπια δύο αὐτοκρατοριῶν καὶ τὰ σπέρματα μιᾶς ἄλλης” (...). Ὁ Σπ. Ζαμπέλιος, σὲ μακρὰ μελέτῃ του, τὴν ὁποία προτάσσει δημοσιεύοντας τὸ 1852 μιᾶς συναγωγῇ δημοτικῶν τραγουδιῶν, ἀφιερώνει (στὴ θεώρησιν τῶν περιπετειῶν τοῦ ἑλληνισμοῦ, τὴν ὁποία ἐπιχειρεῖ) μεγάλῃ θέσιν σπᾶ σχετικὰ μὲ τὸ Βυζάντιον· καταλήγει νὰ πῇ ὅτι ἡ Αὐτοκρατορία “ξενόφρων

βασιλεύει ἐπὶ χίλια ἑκατὸν τεσσαράκοντα τρία ἔτη, ἀλλὰ λήγει παντάπασι νῦν ἑλληνική”. Στὸ ἴδιον κεῖμένον του αὐτὸ θρέθηκε ἡ γιὰ τὴν ὥρᾳ παλαιότερη ἔντυπη μνεία τοῦ ὅρου “ἑλληνο-χριστιανικός”. Τὸν ἐπόμενο χρόνον, 1853, ὁ Ζαμπέλιος, πάντα, προσθαίνει στὴν ἐπανεκδόσιν ἑνὸς γαλλόγλωσσου κεϊμένου τοῦ Μινωίδη Μηνᾶ (1822), περὶ κήρυξιν πρὸς τὴ Δύσιν: σπὴ σύντομη εἰσαγωγὴ μὲ τὴν ὁποία παρουσιάζει τὸ ἔργον τοῦτο στοὺς καινούργιους ἀναγνώστες, γαλλικὰ γραμμένη καὶ αὐτὴ, παρατηρεῖ ὅτι “ἡ ἑλληνικὴ ἀνεξαρτησία θεωρήθηκε τότε χίμαιρα, ὅπως καὶ τὸ 1853 χαρακτηρίζεται μύθος ἡ ἰδέα μιᾶς ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ Βυζαντίου”.

»Τὸν ἴδιον χρόνον, Φεβρουάριον, εἶχε θῆναι ἡ μονότομη “Ἱστορία” τοῦ Κ. Παπαρρηγόπουλου, προεικόνισμα τοῦ μεγάλου του ἔργου, ἡ ὁποία καθιερώνει τὶς πρεῖς ἐνότητες τοῦ Ἑλληνισμοῦ μέσα στὴν ἱστοριογραφίαν, ἐντάσσοντας ὀργανικὰ τὴ Βυζαντινὴν περίοδο στὴν ἐξιστόρησιν τῶν περιπετειῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Λίγο ἀργότερα, ὅταν δημοσιεῖ ὁ Στέφανος Κουμανοῦδης τὸ λόγον του τῆς 20ῆς Μαΐου, προσθέτει λίγες σημειώσεις· ἀνάμεσα σὲ ἄλλα ἀποδοκιμάζει κάποιους, μὴ κατονομαζόμενους, οἱ ὁποῖοι “νεωστὶ ἐξήνεγκον εἰς τὸ μέσον πᾶς ἰδέας των” γιὰ τὴ σημασίαν τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας στὴν ἀνέλιξιν τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ· ἀλλὰ “ἡμεῖς”, ἐπάγεται, “προτιμῶμεν ν’ ἀποφεύγωμεν πᾶς παράδοξα παῦτα καὶ νὰ συντάσσωμεθα μετὰ τῶν ὁπαδῶν τῆς παλαιᾶς τῶν ἱστορικῶν σχολῆς”. Οἱ κάποιοι αὐτοὶ εἶναι ὁ Βυζάντιος, εἶναι ὁ Ζαμπέλιος, καὶ εἶναι ὁ Παπαρρηγόπουλος, ὁ ὁποῖος αὐτὰ διδάσκει στὸ Πανεπιστήμιον ἀπὸ τὸν προηγούμενον χρόνον. Ἡ “Πανδώρα”, τὸ κατ’ ἐξοχὴν περιοδικὸ τῆς ἐποχῆς,

τιμᾶ τὸν Παπαρρηγόπουλο γιὰ τὴ γραμμὴ τὴν ὁποία ἀκολουθεῖ. Μὰ καὶ οἱ ἐφημερίδες ἔχουν καὶ αὐτὲς τὸ λόγο τους νὰ ποῦν σχεπικὰ: κατὰ τὸν "Αἰῶνα", ὁ νέος ἱστοριογράφος ὡραῖο δίνει ράπισμα μέσα στὸ θιβλίο του, "εἰς τὴν συμμορίαν ἐκείνην", ποῦ ἐκμυκτηρίζει "ὅλον ἀνεξαρτήτως τὸν ἐλληνικὸν κληρον"· ἢ "συμμορίαν", ἢ "φατρία", ὅπως εἴπαμε ὅτι ὀνομάζεται ἀκόμη: Κουμανούδης, πάντως, Παπασωλιώτης, Θ. Μανούσης, ἄλλοι.

»Ὁ κριμαϊκὸς πόλεμος, συνενώνοντας τοὺς "Ἕλληνες τοῦ ἐλεύθερου κράτους γύρω στὸ στέμμα, θὰ ἀποπέλεση ἕνα στοιχεῖο ἐνισχυτικὸ γιὰ τὴ μνήμη τοῦ Βυζαντίου. Πύρινα ἄρθρα τοῦ Νεοφύτου Βάμβα, τοῦ Παναγιώτη Σούτσου ἐνώνουν σὲ ἕνα σύνθημα τὴν πίστη καὶ τὴν Αὐτοκρατορία, καὶ θρίσκουν ἀνταπόκριση στὴ μεγάλη κοινὴ γνώμη. Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1854, ἕνας θίασος ἀνεβάζει, μελῳδράμα, τὸν "Βελισάριο"· τὸ βασιλικὸ ζευγάρι παρακολουθεῖ τὴν παρὰστασιν καὶ ξαφνικὰ παρουσιάζεται ἐπάνω στὴ σκηνή, μέσα στὸν ἐνθουσιασμὸ τῶν ἀκροατῶν, φανερός ὑπαυγμὸς στὴ μέλλουσα αὐτοκρατορικὴ ἐξουσία τοῦ βασιλιᾶ». (16)

Ἡ ἀντιεπιστημονικὴ καὶ ἀνθελληνικὴ διαστρέβλωση τῆς ἱστορίας, μὲ τὴν εἰσαγωγή, ἀπὸ τὸ Κατεστημένο τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ βυζαντινισμοῦ καὶ τῆς Μεγάλης Ἰδέας στὴν νεοελληνικὴ ἱστοριολογία καὶ στὴ νεοελληνικὴ συνειδηση, διαστρέβλωση ποὺ τόσον ἀποπροσανατολισμὸ προκάλεσε καὶ προκαλεῖ ἀκόμη στὴ σύγχρονη Ἑλλάδα, εἶχε διαπραχθῇ.

* * * *

Οσο φιλοσοφεῖ κανεὶς πάνω στὴν ἱστορία, ὅσο ἡ προσωπικὴ βάσα-

νος τοῦ «ἱστοικοῦ γίνεσθαι», τοῦ ἐπιτρέπει νὰ σπᾷ τὰ «κλισέ» καὶ τὰ «δεδομένα» τῆς καθιερωμένης καὶ κατεστημένης ἱστοριογραφίας καὶ νὰ ἀνάγεται σὲ πιὸ ἐλεύθερους τρόπους θεωρήσεως τῶν γεγονότων, τόσο πληθαίνουν τὰ ἐρωτηματικὰ καὶ οἱ ἐκπλήξεις γιὰ τὰ ὅσα ἔχουν συμβῇ στὸν Κόσμο μας.

"Ἐνα ἀπ' αὐτὰ τὰ ἐρωτηματικὰ εἶναι τὸ πῶς στὸ κέντρο τοῦ προαιώνια ἐλληνικοῦ χώρου (τοῦ χώρου ὅπου γιὰ πρώτη καὶ τελευταία, ἴσως φορὰ δημιουργήθηκαν οἱ προϋποθέσεις γιὰ μιὰ ἐλεύθερη καὶ ἀληθινὴ ζωὴ καὶ πορεία τῆς ἀνθρωπότητας, οἱ προϋποθέσεις τῆς ἐλληνικότητας) κατασκευάσθηκε μιὰ ἐξουσία ρωμαιο-εβραϊκῆς προσελύσεως καὶ ἰδεολογίας, μὲ ἀπόλυτὴ ἐπιβολὴ γιὰ χίλια χρόνια καὶ πλέον. Οἱ κατεστημένες ἐρμηνείες γιὰ τὴν μεταφορὰ τοῦ κέντρου δυνάμεως τῆς Ρώμης καὶ τῆς ἐστίας δογματισμοῦ τῆς Ἱερουσαλὴμ στὴν ἀρχαία μεγαρικὴ ἀποικία τοῦ Βοσπόρου, καταρρίπτονται ἀφ' ἐαυτῶν, ἢ δὲ ἀντίληψη ὅτι, ὅταν ἰδρῦθηκε τὸ Βυζάντιο, ὁ ἐλληνικὸς κόσμος, ἢ ἐλληνικότητα ἦταν νεκρή, ἀποτελεῖ τὸ «ἄλλοθι» τῶν δολοφόνων τῆς, δεδομένου ὅτι ὁ φόβος πρὸς αὐτὴν κατέτρυχε τοὺς τελευταίους μέχρι πέλους τῆς κυριαρχίας τους — φόβος ποῦ ἐκφράσθηκε μὲ τόσο μῖσος, βία, αἷμα καὶ δόλο, ἐναντίον παντός ἐλληνικοῦ, ὅπως ἐπισημάναμε ἥδη.

Πραγματικὰ τὸ «παράδοξο» τῆς ἰδρύσεως τοῦ βυζαντινοῦ κατασκευάσματος ἀποτελεῖ ἱστορικὴ ἐπισήμανση, χωρὶς ὅμως νὰ γίνεταί καὶ προσπάθεια γιὰ νὰ ἐρμηνευθῇ:

«Ἐπει — σημειώνει ἡ σύγχρονη ἱστορικὴ ἔρευνα — μὲ ἀπόφαση τοῦ

Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, ποὺ ἀνογνωρίσθηκε μὲ τὸ χρόνον ὥς ὁ πρῶτος βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι καὶ ὁ τελευταῖος Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ, ἰδρύθηκε τὸ Βυζάντιο, ποὺ ἀποτέλεσε ἀπὸ τὴ γέννησιν αὐτῆς τῆς ἱστορικῆς φαινομένης: εἶναι ἡ μόνη αὐτοκρατορία, ποὺ δὲν κτίσθηκε πάνω στὰ ἐρείπια μιᾶς ἄλλης, ἡ μόνη ποὺ ἦλθε στὸν κόσμον προικισμένη μὲ μιὰ κληρονομία, ἃρα ἡ μόνη ποὺ δὲν εἶχε νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἅμα καὶ τὰ προβλήματα τῆς συστάσεως, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς περικύκλωση τῆς διατηρήσεως καὶ τῆς ἐπιβιώσεως, καὶ γι' αὐτὸ εἶναι ἡ μόνη αὐτοκρατορία ποὺ ὑπῆρξε κράτος προτοῦ γίνῃ ἔθνος». (17)

Ὁ ἐλληνικὸς κόσμος καὶ ἡ ἐλληνοσύνη, τὸ 324 ποὺ ἰδρύθηκε τὸ Βυζαντινὸ Κράτος, ὅχι μόνον δὲν ἐπνευσαν τὰ λοιπὰ ὅσα πνεῦμα καὶ τρόπος ζωῆς, ὅπως προπαγανδίζουν ὅσοι θέλουν νὰ δικαιολογήσουν, τὴν ἱστορικὴ δολοφονία τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀνεξάντλητη ρωμαλεότητά του εἶχε ἤδη καταβάλῃ τὸ πνευματικὸν τῆς Ρώμης, ὅπως εἶναι πασίγνωστο. Καὶ τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα ὅχι μόνον δὲν εἶχε χρεωκοπήσῃ, ἀλλὰ ἦταν ἀκμαϊότατο, ἀκόμη καὶ στίς μᾶζες τοῦ ἐλληνιστικοῦ Κόσμου, ποὺ «ζητοῦσαν σοφίαν» καὶ εἶχαν τόσο πρᾶχθῃ πνευματικῶς, ὥστε, ὅπως εἶναι γνωστὸ, μιὰ νέα ἀνώτερη θρησκεία, ἡ λατρεία τῶν ἰδεῶν τῆς Ἀλήθειας, τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης, μιὰ ἐξαληθευτικὴ καὶ ἐλευθερωτικὴ θρησκεία, εἶχε ἀρχίσῃ ἤδη νὰ ὑποστασιοποιεῖται στὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ἐλληνιστικῆς περιόδου. Αὐ-

τὲς τίς προοπτικὲς, τὴν ἐξαλήθευσιν καὶ τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς ἀνθρωπότητος μέσω τῆς ἐλληνικῆς θεωρήσεως τῆς ζωῆς καὶ τοῦ Κόσμου, ἀπέτρεψε ἡ τεχνητὴ, ἡ ἐξουσιαστικὴ κατασκευὴ τοῦ Βυζαντίου: τὸ κλονιζόμενον πνεῦμα τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας τῆς Ρώμης καὶ τὸ διαλελυμένο, ἀποσυντεθειμένο δογματικὸ πνεῦμα τῆς Σιών, μπροστὰ σ' ἓν κοινὸ κίνδυνον, συμμάχησαν, συνώμωσαν — συνειδητὰ ἢ ἀσυνείδητα, ἀδιάφορο — καὶ ἐγκαταλείποντας τίς κοιτίδας τους, ποὺ ἐξελίσσονταν ἀεὶ τάφους τους, συναντήθηκαν στὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ συνέπραξαν, γιὰ νὰ δουλέψουν ἀπὸ κοινοῦ γιὰ τὴν νεκρανάστασίν τους μέσω τῆς καταστροφῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ Κωνσταντίνος, συνειδητὸ ἢ ἀσυνείδητο ὄργανο, ἦταν ἀπλῶς ἡ ἐκτελεστικὴ πρόσοψη τῆς ἐπιχειρήσεως — κάτι ἀνάλογο πρὸς τὸν νεώτερον Λένιν, ποὺ μπόρεσε, γιὰ λόγους φαινομενικὰ ἀνεξήγητους, νὰ εἶναι ὁ πρῶτος σοβιετικὸς αὐτοκράτορας, ἀλλὰ ὅχι καὶ ὁ τελευταῖος τσάρος, μιὰς αὐτοκρατορίας ποὺ δὲν κτίσθηκε πάνω στὰ ἐρείπια μιᾶς παλιᾶς, μεταφέροντας ὁμοίως τὴν πρωτεύουσά της ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν εἰς τὴ Μόσχαν, ὅπως ἀκριβῶς καὶ ὁ Κωνσταντίνος ἦταν ὁ «πρῶτος βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι καὶ ὁ τελευταῖος Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ», μιᾶς αὐτοκρατορίας ποὺ δὲν χτίσθηκε πάνω στὰ ἐρείπια μιᾶς ἄλλης, μεταφέροντας τὴν πρωτεύουσά της ἀπὸ τὴ Ρώμην εἰς τὸ Βυζάντιον. "Ε, κοινότητα, στερεότυπα, «ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται»...

Καὶ τὸ δεῦτερον ἐρωτηματικὸν καὶ ἡ ἐκπληξὴ σχετικὰ μὲ τὸ θέμα μας, ἐκείνου ποὺ φιλοσοφεῖ στὴν ἱστορίαν εἶναι, γιὰ τὸ καταστημένο τῶν Ἀ-

(17) «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους», ἐνθ' ἀνωτ., σ. 7.

θηνῶν, γύρω στὰ 1850, υἱοθέτησε σὰν ἰδεολογία του — ἰδεολογία, πού, ὅπως εἶπαμε, ἰσχύει ἐν πολλοῖς, ἐπίσημα, μέχρι σήμερα — τὴν ἀντίληψη τοῦ βυζαντινισμοῦ καὶ τῆς ἱστορικῆς ἀπόρροιας διῆθεν τῆς Νέας Ἑλλάδος ἀπὸ τὸ Βυζάντιο. Ἐκτὸς ὅτι ἡ ἀντίληψη αὐτή, ἱστορικά, εἶναι ἀπολύτως φανταστική, ὅπως ἀποδείξαμε, ἡ πολιτικὴ ἀνάγκη τῆς ἀποδοχῆς τῆς εἶναι ἀνύπαρκτη. Ἡ «Μεγάλη Ἰδέα», ἡ πολιτικὴ δηλαδή πιτρυχὴ τοῦ βυζαντινισμοῦ στὴ Νέα Ἑλλάδα, πού ὑποτίθεται ὅτι θὰ ὑπηρετοῦσε τὴν «γεωγραφικὴ ἔννοια» τῆς Ἑλλάδος — ἔννοια, τὴν ὁποία, ὅπως ξέρουν οἱ ἀναγνώστες μας, ὁ «Δαυλός» ἀπορρίπτει ὡς ἀνθελληνική — θὰ μπορούσε, ἂν ἤθελαν, νὰ στηριχθῇ ἀπὸ τοὺς ἐμπνευστές της στὸ χῶρο τοῦ κλασσικοῦ καὶ ἐλληνιστικοῦ Ἑλληνισμοῦ πού περιλάβαινε ὅχι μόνο τὴν «Ἁγία Σοφία», τὸν γεωγραφικὸ στόχο τῆς «Μεγάλης Ἰδέας», ἀλλὰ καὶ τόπους — πλὴν τῆς Ἰωνίας, τοῦ Πόντου, τῆς Κύπρου κλπ. — πού ἐφθάναν μέχρι τὴν Αἴγυπτο καὶ ξεπερνοῦσαν τὰ ἀκράϊα ἀσιατικὰ σύνορα τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας — παλιὰ ἐδάφη ἐλληνιστικῶν Κρατῶν. Καί, τὸ ὑποπτο, τὸ εὐγλωττο, ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι, ὅτι ἡ ἰδεολογία αὐτή, ὅπως ἀπέδειξαν τὰ πράγματα, ὅχι μόνο δὲν ὑπηρετήσε τὴν ἐδαφικὴ ἔννοια τῆς Ἑλλάδος, ἀφοῦ οὔτε κἀν τὸ Βυζάντιο, τὴν Πόλη, δὲν πέτυχε νὰ ἐντάξῃ στὸ ἐλληνικὸ Κράτος, ἀλλὰ κατὰ βάθος ὑπῆρξεν ἔμμεσα σημαντικώτατο πολιτικὸ αἶτιο τῆς ἐδαφικῆς συρρικνώσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς ὀριστικῆς ἐκριζώσεώς του ἀπὸ

τὶς προαιώνιες ἐστίες του...

Καί, ἀπὸ ἄλλη σκοπιά, ὁ βυζαντινισμός, ἡ εἰσαγωγή τοῦ ὅχι ἀπλῶς ἀνελληνικοῦ, ἀλλὰ ἀνθελληνικοῦ, ἀνθελληνικώτατου Βυζαντίου, στὴν ἱστορικὴ συνείδηση τοῦ σύγχρονου Ἑλληνισμοῦ, ἀπέβη ἓνας ἀπὸ τοὺς κυριώτερους λόγους τῆς ἐθνοϊδεολογικῆς μας συγχύσεως, τῆς ἀποτροπῆς κάθε ἐλ λ η ν ι κ ῆ ς, πνευματικά, ζωῆς στὸν τόπο μας, τῆς ἀρσεως κάθε προϋποθέσεως γιὰ τὴν δημιουργία ἐλεύθερων καὶ ἀληθινῶν ἀνθρώπων, Ἐ λ λ ῆ ν ω ν ἀ ν θ ρ ῶ π ω ν, στὴ Νέα Ἑλλάδα. Καὶ τοῦτο, χωρὶς, ἔστω, νὰ τὸ ἐπιδιώξουν συνειδητὰ, οἱ ἐκτελεστικοὶ πρωτεργάτες τῆς ἀνθελληνικῆς αὐτῆς πλαστογραφίας.

Τώρα, πού ἡ Μεγάλη Ἰδέα θάφτηκε κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῆς ἱστορικῆς συμφορᾶς πού προκάλεσε, καὶ ὁ βυζαντινισμὸς ἐπιζῇ ἀπλῶς σὰν ἀταφο πτώμα, μέσα στὸν σκιώδη ἰδεολογικὸ κόσμο τοῦ δόγματος, τῆς ἐξουσίας καὶ τῆς ἀνελευθερίας τῆς ἐποχῆς μας, ἃς ἀπαλλαγούμε ἀπὸ τὶς ὀλέθριες ψευδαισθήσεις. Ὁ «βυζαντινὸς Ἑλληνισμὸς» ἀποτελεῖ ἀπάτη ἐξουσιαστικὴ καὶ κατασπρεπτικὴ.

Ἄς ἐγκύψουμε στὶς δικές μας πηγές, τὶς κρυστάλλινες πηγές τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἑλλάδος τῆς Ἀλήθειας, τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης ἃς πιοῦμε ἀπὸ τὸ ἀθάνατο νερό τους, ἂν θέλουμε ν' ἀναστηθοῦμε, νὰ πάψουμε νὰ εἴμαστε ἰδεολογικά πτώματα, ὅπως μᾶς κατάντησε ἡ σύγχυση πού μᾶς προκάλεσε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ συντηρῇ ἡ Λογοκρατία.

Με τεωρ ισμοί

Προτείνουν καλότητες: ἄς συστηματοποιήσουμε, ἄς κωδικοποιήσουμε τὸ ἐ λ λ η ν ι κ ὸ καὶ ἄς προχωρήσουμε στὴν ἐφαρμογή του. Ἀλλὰ ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι τὸ ἀποφασιστικὸ λάθος, τὸ σφάλμα βάσεως, ὅπως λέγεται ἄλλιῶς: ἡ ἐνταξὶ τοῦ ἐλληνικοῦ σ' ἓνα σύστημα, σ' ἓνα κώδικα, ἰσοδυναμεῖ ἀκριβῶς μὲ τὴν κατάργησή του· γιατί, ἂν ἡ ἐλληνικότητα ταυτίζεται μὲ τὴν χωρὶς κανένα περιορισμὸ ἀστοιμάτητη, δυναμικὴ, ἀέννη κίνηση πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ἡ συστηματοποίησις καὶ ἡ κωδικοποίησις της δὲν σημαίνουν τίποτε ἄλλο ἀπὸ στατικότητα, διακοπή, «πάγωμα» τῆς κινήσεως αὐτῆς, μ' ἄλλα λόγια ἄρνηση, ἄρση τῆς ἐλληνικότητας. Τὸ ἐλληνικὸ ἀπορρῶει πάντοτε ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸ ἄνθρωπο καί, περιδιαβάζοντας στὸν ἐξωτερικὸ κόσμον, στὸν ἐσωτερικὸ ἄνθρωπο ἐπιστρέφει πάλι καὶ πάντοτε. Ὁ κύκλος αὐτὸς ἀποτελεῖ ἓναν «ἀτέρμονα», καὶ γι' αὐτὸ ἀποκλείεται ὁ τερματισμός, ἡ στάσις καὶ ἡ καταστάσις, τὸ καθιστάς. Τὸ πρὸς «συστηματικὸ» ἐλληνικὸ ἔργον, τὸ πλάτωνικόν, ἀπὸ τοὺς «ἐν τῇ ψυχῇ λόγους» ξεκινῶσε καὶ σ' αὐτοὺς ἐπέσπερε πάντοτε, ἐκτὸς ἔως ἀπὸ μιᾶς - δυὸ φορές, ἰδίως στὴν «Πολιτείαν», πρᾶγμα ποὺ ἔδωσε ἀφορμὴ στοὺς νεώτερους ἐπικριτὰς του νὰ τὸ κατηγορήσουν — ἀρκετὰ ἁδικα πάντως — γιὰ δογματισμό.

Κωδικοποιώντας τὸ ἐλληνικόν, δὲν κάνουμε τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ ἐπανα-

λαμβάνουμε τὸ αἰώνιον παραιμύθι τῶν «ἐπαναστάσεων» ποὺ πάντοτε καὶ χωρὶς ἐξαίρεση ἐξελίσσονται στοὺς πάσης ὀνομασίας ἀνελεύθερους «-ισμούς», στὰ κάθε κατηγορίας στυγνὰ καὶ δογματικὰ κατεστημένα. Ὅχι, τὸ ἐλληνικὸ δὲν πρέπει — καὶ δὲν μπορεῖ ἀπὸ τὴ φύση του, καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἔγινε ποτὲ — νὰ γίνῃ ἐξουσιαστικὸ κονφόρμ. Ἐκεῖνο ποὺ μπορεῖ, ποὺ εἶναι ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ γίνῃ, εἶναι νὰ ἀποτελέσῃ τὸ μόνιμον ἐλευθερωτικὸ καὶ ἐξαληθευτικὸ κίνητρο, ἔναυσμα καὶ ἰδανικὸ τῆς συνειδήσεως, τῆς δικῆς μας συνειδήσεως. Ἄν συμβαίῃ αὐτό, δὲν χρειάζεται τίποτ' ἄλλο: οἱ διάφορες μεμονωμένες ἐλληνικὲς ἐλευθερωμένες καὶ ἀληθινὲς συνειδήσεις δ η μ ι ο υ ρ γ ο ὦ ν — δ ἐ ν ἄ π ο τ ε λ ο ὦ ν, γιατί ἡ ἔννοια τοῦ ρήματος αὐτοῦ εἶναι στατική, ἄρα μὴ ἐλληνική — τὸν ἐλευθερωμένον κόσμον, τὸν μὴ κωδικοποιημένον, ἄρα μὴ ἐξουσιαστικὸν κόσμον. Ἐνδὸν σκάπτετε, γνῶτε ὑμᾶς αὐτοὺς, διζήσαθε ὑμᾶς αὐτοὺς, λοπόν, καὶ γίνετε πρῶτα ἐσεῖς — ὅλοι ἐσεῖς — Ἕλληνες, ἂν θέλετε νὰ κυριαρχήσῃ τὸ ἐλληνικὸ στὸν κόσμον. Σ' αὐτὸ δὲν χρειάζονται κώδικες καὶ συστήματα. Ἐχοντας τὴν προσοκὴ σας στριαμμένη πρὸς τοὺς ἄλλους, καὶ κατὰ συνέπεια πρὸς τὰ συστήματα καὶ τοὺς κώδικες, δὲν διαφέρετε ἀπὸ τοὺς ἐξουσιαστές, τοὺς ἐκθροὺς καὶ ἄρνητὲς τοῦ ἐλληνικοῦ κόσμου, οἱ ὅποιοι ἀκριβῶς μ' αὐτὴν ἀποκλειστικὰ τὴν δουλειὰ ἀσχολοῦνται: μὲ τὰ συστήματα καὶ τοὺς κώδικες!...

Δὲν εἶναι ὑποπτό, τὸ νὰ θέλω νὰ «σώσω» τὸν ἄλλο, χωρὶς ποτὲ νὰ μοῦ τὸ ζητήσῃ ὁ ἴδιος;

Οί άνθρωποι του Μέλλοντος — αν το ανθρώπινο είδος επιζήση και δὲν αυτοκαταστραφῇ — όταν θὰ πληροφοροῦνται ἀπὸ τὴν ἱστορία γιὰ ὠρισμένες ὁμαδικὲς παραινέσεις τῆς ἐποχῆς μας, θὰ γελοῦν εἰς βάρος μας, γιὰ τὶς πλάνες μας, ἀλλὰ καὶ θὰ μᾶς συμπονοῦν γιὰ τὴν δυστυχία μας, στὴν ὁποία ὁδηγεῖ ἀναγκαστικὰ κάθε πλάνη. Λ.χ. τὸ ἀστοκαπιταλομαρξιστικὸ — ἀρχικὰ χριστιανικὸ — δόγμα τῆς ἰσότητος, χαρismaticὴ μαζική, ὑποβολιμαία ἀπὸ τὴν ἐξουσία, παραίτηση τῶν ἡμερῶν μας, σκεφθῆτε τί φοβερὰ ψυχικὰ ἀδιέξοδα δημιουργῇ, όταν ὁ κάθε βλάκας, π.χ., ἀνίκανος ἢ στερημένος καθ' οἶονδῆποτε τρόπο ἀπὸ τῆ φύσης ἔχει πιστέψει, ὅτι εἶναι ἴσος μὲ τὸν εὐφυῆ, τὸν ἱκανὸ ἢ τὸν φυσικὰ προικισμένο, πίστη ποὺ φυσικὰ διαψεύδεται τραγικὰ σὲ κάθε σκέψη του, σὲ κάθε βῆμα του, σὲ κάθε ἐνέργειά του, σὲ κάθε προσπάθειά του νὰ ἐξισωθῇ μὲ τὸν ἄλλο. ἢ, τὸ χειρότερο, τί ἐσωτερικὰ δράματα καὶ τί ὀδυνηρὲς διαστροφὲς ὑποθάλλει ἡ ψευδαἰσθηση περὶ ἰσότητος τῶν δύο φύλων, όταν ὁ ἀπελπισ ἀγὼν τῶν θαισώτιδων τῆς γιὰ τὴν ἐξίσωσή τους μὲ τοὺς «φαλλοκράτες» δὲν ὁδηγῇ βέβαια στὴν ἐξισωτικὴ ἀπόκτηση φαιλοῦ — συμβολικὰ μιλάμε —, ἀλλὰ, τὸ πολὺ — καὶ πολὺ συχνὰ — στὸ λυσσασμὸ, στὸν ὁποῖο, ὅχι σπάνια καταντᾶνε, κατὰ κάποιο τρόπο «φυσιολογικά», οἱ πιστὲς ἐνὸς τέτοιου ψευδοῦς καὶ ἀφύσικου δόγματος. Βέβαια, ἡ ἀληθινὴ γνῶσις, ἔστω ἡ ἐνοστικώδης ἀληθινὴ γνῶσις, ἀποτελεῖ, πάντοτε, τὴν πρωταρχικὴν προϋπόθεση τῆς ἡρεμίας καὶ τῆς εὐτυχίας, ἐνῶ ἡ ἄγνοια ἢ ἡ πλάνη τὴν πηγὴ τῆς δυστυχίας. Τὸ σημερινὸ ἄγχος, ἡ ἀνασφάλεια, οἱ βαθύτατοι μεταφυσικοὶ καὶ πολιτικοὶ φόβοι μας, μὲ μιὰ λέξη, ἡ δυστυχία μας, ἀποτελοῦν ἀπόδειξη, τὴν πρὸ εὐγλωττῆ ἴσως, ὅτι ζοῦμε σὲ μιὰ ἱστορι-

κὴ φάση ἀναλήθειας, σ' εἶναι νέα μεσαίωνα, ὅσο καὶ ἂν κολακευώμαστε νὰ φανταζώμαστε, ὅτι ἡ ἀλήθεια βασιλεύει στὴ ζωὴ μας.

Τὸ μεγαλύτερο ἄλυτο πρόβλημα τῆς ἱστορίας, ἡ δολοφονία τοῦ κλασσικοῦ κόσμου ἀπὸ τὴ Λογοκρατία, ἡ ἥττα δηλαδὴ μιᾶς ἀνώτερης ἀντιλήψεως τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ μιὰ ἀνελεύθερη καὶ δογματικὴ κατάσταση, δὲν θὰ ἐρμηνευθῇ ποτέ, ἂν δὲν συναρτηθῇ μὲ τὴν ἱστορία τοῦ προβλήματος τοῦ θανάτου. Γιατὶ πάνω στὸ ἰδεολογικὸ πεδίο τῆς θεωρήσεως τοῦ θανάτου παίχθηκε καὶ κρίθηκε ἀποκλειστικὰ ἡ γιγάντια καὶ πολύχρονη ἀναμέτρηση μεταξὺ τῶν δύο ἀντίθετων κόσμων — ἀναμέτρηση ποὺ κατὰ κάποιο τρόπο συνεχίζεται μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου καὶ θὰ συνεχίζεται ἑσαεῖ. Ὁ κλασσικὸς ἄνθρωπος, ποὺ εἶχε ἀναχθῇ σὲ σφαῖρες ἐλευθερίας καὶ ἀλήθειας πολὺ ἀνώτερες ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐποχὴ, δὲν μπόρεσε οὔτε στὴν ἀτομικὴ, οὔτε στὴν ὁμαδικὴ του συνείδηση νὰ ξεπεράσῃ ὀριστικὰ τὸν φόβο τοῦ θανάτου καὶ τὴν ἄλογη, τὴν τυφλὴ προσκόλλησή του πάνω στὸ σκαφίδι τῆς ζωῆς. Τὸ ἐρασθῆναι ὁμηρικὸ ἥρωϊκὸ ἰδεῶδες, ἡ ἔξοχη σύλληψη τοῦ θανάτου ἀπὸ ὠροισμένους δαιμονητές, ὅπως π.χ. τὸν Ἡράκλειτο ποὺ τὸν θεωρεῖ — ὅπως καὶ κάθε τι ἄλλο ποὺ ἐκφράζεται ἀπὸ τὴν αἰώνια μεταβολὴ — ἀπλὸ παιχνίδι τοῦ αἵωνος (= χρόνου) ἢ τοὺς ὀρφικοὺς ποὺ τὸν εἶδαν σὰν ἀπλὸ πέταγμα αὐτῆς τῆς σπίθας ποὺ λέγεται ψυχὴ στὸ τόπο τῆς ἀρχικῆς τῆς πηγῆς καὶ παρουσίας, τὸν ἰσπερισμὸ ποὺ παράγει κάθε πῦρ καὶ κάθε φῶς, καὶ τέλος ἡ ἀναγωγή τῆς θεότητος στὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν, ἀπὸ τὸν Πλάτωνα καὶ τοὺς Νεοπλατωνικοὺς, στὸν ὁποῖο **μ ε τ έ χ ε ι** ἡ ψυχὴ, ἐξ ἑσου εἴτε βρίσκεται ἐν ζωῇ εἴτε ἐν θά-

νάτω, δὲν ἔγιναν κοινὴ γνώση καὶ γιαντὸ δὲν ὑπῆρξαν φαίνεται ἀρκετὰ γιὰ νὰ ἐκδιώξουν ἀπὸ τὶς ψυχὰς τὸν φόβο τοῦ θανάτου. Ἡ ἀδυναμία αὐτὴ τῆς κλασσικῆς σκέψεως, ἰδεολογίας καὶ συνειδήσεως ἦταν ἡ ἀχίλλεια πτέρνα τῆς. Ἐκεῖ ἀκριβῶς κτύπησε ἡ Λογοκρατία — καὶ κέρδισε. Ἐπέσει-σε τὴν ἀπειλὴ τῆς Κολάσεως, καὶ ἀλλοίωρε μετὰ ἀπειρὸς μεθόδους καὶ μέ-σα τὸν μεταφυσικὸ φόβο, παρουσίασε τὰ πυροτεχνήματα τοῦ Παιραδεῖσου, τῆς δευτέρας παρουσίας καὶ τῆς «σω-τηρίας» στὶς τρομοκρατημένους συνειδή-σεις καὶ τὶς ἔσφιξε ἐξουθενωμένες, χωρὶς ἀντίσταση, ἰκάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸ τῆς ἀνελευθερίας καὶ τοῦ δόγματος, μὴ ἄλλα λόγια τὸν ζυγὸ τῆς Ἐξουσί-ας: ἀδίστακτὴ καὶ σαδιστικὴ ἐκμετάλ-λευση τῆς ἀνθρώπινης ἀτέλειας — ὅ-πως καὶ κάθε ἄλλη ἐξουσιαστικὴ ἐνέρ-γεια ἢ θεωρητικὴ κατασκευὴ τῆς Λο-γοκρατίας. Ὁ κλασσικὸς κόσμος τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀλήθειας ἡττήθη-κε, γιὰτὶ ἀκριβῶς δὲν μπόρεσε συνει-δησιακὰ νὰ δῇ ἐλεύθερα καὶ ἀληθινὰ — καὶ συνεπῶς ἔφραβε — τὸν θάνατο. Ἄν τὸ εἶχε κατορθώσει κι αὐτό, τί-ποτε δὲν θὰ ἦταν ἱκανὸ νὰ τὸν πλήξει, νὰ τὸν κλονίσῃ καν.

Αλλὰ δὲν εἶναι μόνον ὁ θάνατος τὸ πεδίο, ὅπου ἀσκεῖ τὶς διαστροφί-κές τῆς δραστηριότητες ἡ λογοκρα-τικὴ τυραννία. Εἶναι καὶ ὁ, τ ὁ π ρ ο η γ ε ῖ τ α ἰ τ ο ὕ θ α ν ἄ τ ο υ, μὴ ἄλλα λόγια ἢ ἴδια ἢ ζωὴ. Αὐτὰ τὰ δύο φαινόμενα, καταστάσεις, ἢ ὅπως ἀλλίως θέλετε νὰ τὰ ὀνομάσε-τε, ἢ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, τὰ τόσο ἀλ-ληλεπένδετα, τόσο συν—νοούμενα, τόσο συνυπάρχοντα, τόσο ταυτιζόμενα, τόσο ἐνιζόμενα, ὥστε ὁ θάνατος νὰ ἀποτε-λῇ στὴν πραγματικότητα τὸ πιὸ ἀπα-ραίτητο καὶ τὸ πιὸ ἀναπόσπαστο στοι-χεῖο τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ ζωὴ νὰ ἀπο-τελῇ στὴν πραγματικότητα τὴν πιὸ ἀπαραίτητὴ καὶ τὴν πιὸ ἀναπόσπαστὴ

προϋπόθεση τοῦ θανάτου, αὐτὰ τὰ δύο «ταυτά» ἀκριβῶς γιὰτὶ εἶναι «ἐ-ναντία», γιὰ νὰ ἐπικαλεσθοῦμε τὴν ἀ-νυπέρβλητὴ λογικὴ τοῦ Ἡρακλείτου, χρησιμοποιοῦνται ἐξ ἴσου ἀπὸ τὴ Λο-γοκρατία στὸν ἀγῶνα τῆς κατὰ τῆς ἀ-λήθειας καὶ τῆς ἐλευθερίας: ἀπειλών-τας ἢ «παιρηγορώντας» τὶς συνειδήσεις μὲ ὄπλο τὸ ἄγνωστο τοῦ θανάτου, δὲν παραιλεῖται νὰ τὶς ἐκθιάζῃ ταυτόχρο-να, ὠθώντας τες σὲ μιὰ περιχαιράκιω-ση μέσα στὸ ἄθλιο σκῆμα τῆς ζωῆς καθ' ἑαυτήν, τῆς ἀ μ ε π ι β ο χ η ς πρὸς κάθε ἰδέα, ἀλήθεια, ἐλευθερί-α, τῆς ζωῆς σὰν ἀπλὸ φαινόμενο. Τερά-στια ἢ ἐπιτυχία τῆς ἰδεολογικῆς ὕλι-στικῆς ἐμπορίας τῆς ζωῆς ἐκ μέρους τῆς ἐξουσιαστικῆς σκέψεως: ὁ ὕλι-στικός, καταναλωτικὸς, φιλοζωϊστὴς ἄνθρωπος εἶναι τὸ ἰδανικώτερο ἀνδρά-ποδο μέσα στὴν ἐξουσιαστικὴ ἀγέλη. Ἀνάγοντας τὴ ζωὴ σὲ αὐταξία καὶ αὐτοσκοπὸ, κατ' ἀνάγκην ἀποτεμνεί ἀ-πὸ τὴν ψυχὴ τοῦ κάθε κόκκο ἐλευθε-ρίας καὶ ἀλήθειας μὲ τὰ ὁποῖα τὸν προίκισε ἡ φύση καί, ἔτσι αὐτοσκιω-τηριασμένος, παρὰδίδεται καὶ ὑποτάσ-σεται στὴν ἐξουσία, γιὰ νὰ τοῦ ἐπι-τρέπῃ ἡ τελευταία «νὰ ζῇ καλὰ» — τρώγοντας, πίνοντας καὶ ἱκανοποιών-τας τὶς καθαρὰ ζωϊκὰς ἀνάγκες τοῦ. Ὁ ἀστοκαπταλομαρξισμὸς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅπως καὶ ὁ δογματισμὸς προκειμένου γιὰ τὸ θάνατο, εἶναι, ὑπὸ τὶς συνθήκες τῆς ἐποχῆς μας, οἱ τυπι-κοὶ μεγάλοι καρπωτὲς τῆς ἐμπορίας τοῦ ζεύγματος ζωὴ — θάνατος. Ποιὸ θὰ ἦταν τὸ ἰδεολογικὸ ἀντιφάρμακο; Μὰ τὸ μόνον ἐλευθερωτικὸ, ἢ ἀλήθεια: ὁ ταυτισμὸς, ὁ ἐνισμὸς ζωῆς καὶ θα-νάτου στὴν ἰδεολογία, στὴν συνείδηση, τὴν ὁμαδικὴ καὶ ἀτομικὴ. Μέχρις ὅ-του πραγματοποιηθῇ ἰδεολογικὰ ἡ ταύτιση αὐτῇ, ἐλευθερία καὶ ἀλήθεια δὲν πρόκειται νὰ βροῦν τὴν κατὰ κό-σμον ἔκφρασή τους!...

Μετέωρος

Μεγάλη Πέμπτη, 11 Ἀπριλίου 1034

ἐν Κωνσταντινουπόλει

Ἐπὶ τῇ προδοσίᾳ οὐκ ἠρκέσθησαν», ἔψαλλεν ὁ δεξιῆς χορός.
Σὲ λίγο θάβγαينه ὁ Ἑσταυρωμένος.

Ἀνθη, θυμιάματα, κεριά, κατάνυξις τῶν θείων παθῶν
μέσ' στήν Μεγάλη Ἐκκλησιὰ τοῦ ἱερουργοῦσε ὁ Πατριάρχης
καὶ συμμετεῖχε ὁ κλῆρος ὅλος κι' ὁ λαός.

Ἦδη οἱ διάκονοι ἐτοίμαζαν τὰ ἐξαπτέρυγα κι' οἱ μυρεψοὶ τὰ μῦρα,
ὅτε δρομαίως φθάνει ὁ εὐνοῦχος Στέφανος
θαλαμηπόλος τῆς Βασίλισσας Ζωῆς.

Στὸ δῆμα προχωρεῖ γοργὰ καὶ στὸ αὐτὶ τοῦ Πατριάρχου
ψιθυρίζει διαταγὲς βασιλικές :

Ἦτο ἀνάγκη εἰς τὰ Ἀνάκτορα νὰ μεταβῇ εὐθύς·
ὁ κύριος Ρωμανός, ὁ Βασιλεὺς τὸν ἤθελε ἐπειγόντως
κι' ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλειφθοῦν στήν μέση ψαλίσματα καὶ ἀναβαθμοί.

Ὁ γέρο - Ἀλέξιος, ὑπάκουος, σπεύδει
— ντυμένος ὡς ἦτο, μὲ τὰ ἐκκλησιαστικὰ

νὰ μὴν ἀργοπορέση κι' ἐλεγχθῇ —

γιά νὰ ἀντικρύσῃ στὸ Παλάτιον ὁ δόλιος
τὸν Ρωμανὸν πνιγμένον

καὶ τὴν Ζωὴν — πενηνταπέντε χρόνων τότε —
στήν ἀγκαλιὰ τοῦ νεαροῦ Μιχαὴλ τοῦ Παφλαγόνα.

Στὸ Θρόνο καθισμένοι ἀγκαλιὰ

ἡ Ζωὴ κι' ὁ δολοφόνος ἐραστής

νὰ ἀπαιτοῦν νὰ γίνῃ ὁ γάμος κι' ἡ ἀνακήρυξη
ἀπόψε, δίχως ἄλλο.

Ὁ ἐνδοιασμός τοῦ ἄθλιου παπᾶ ἐβάστηξε

ὥς ὅτου ἡ ξεδιάντροπη ἐστεμμένη

τοῦ μέτρησε πενήντα λίτρες εἰς χρυσόν.

Τότε, γεγονυία τῇ φωνῇ,

ἀνηγορεύθῃ Βασιλεὺς ὁ ἐπιληπτικός

κι' ἐγιναν ὅπως - ὅπως οἱ γάμοι.

Ὁ χρόνος πίεζε, ἐξ ἄλλου·

στὸ χρυσοτρίκλινο ἀνέμενε ὁ νεκρὸς τοῦ Ρωμανοῦ νὰ ἐνταφιασθῇ
— μὲ τίς προσήκουσες σὲ Βασιλέα τιμές —

καὶ στήν Ἀγία Σοφία περίμενε ὁ λαὸς

νὰ δγῇ ὁ Ἑσταυρωμένος.

Λάμπρος Κοιράνης

Κωνσταντῖνος

Παλαιολόγος:

Ἡ αἰώνια μοῖρα

τοῦ Ἑλληνα

Μεσοῦντος τοῦ 12^{ου} αἰῶνος, ἡ ἐξουσιαστική Λογοκρατία πρό πολλοῦ εἶχε ἀποφασίσει γιά τήν τύχη τοῦ πολυεθνικοῦ κατασκευάσματος πού εἶχε ἰδρύσει πρὶν ἀπὸ ἑνδεκα αἰῶνες, μέ σκοπὸ τὴ δολοφονία τοῦ ἐξανθρωπιστικοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Τὸ Βυζάντιο δὲν τὴν ἐξυπηρετοῦσε πιά. Ἦδη, τὰ ὄργανά της ἀπὸ τὴ Δύση, μέ τίς Σταυροφορίες, εἶχαν ἀποσυνθέσει τὸ Βυζάντιο εἰς τὰ «ἐξ ὧν συνετέθη» καὶ τὰ κομμάτια του τὰ εἶχαν ἰδιοποιηθῇ οἱ ἀγινεῖς «εὐγενεῖς» καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ δόγματος.

«Ὁ ὄχλος, οἱ δημῶδεις καὶ ἰδιῶται»,⁽¹⁾ πού κάποτε εἶχαν σπρακῇ μέ φανατισμὸ ἐναντίον τῶν φυσικῶν τους ἡγεσιῶν, πιστοὶ στὸ δόγμα τῆς «λαϊκῆς κυριαρχίας», τώρα ἐξαθλιωμένοι καὶ ἐκμηδενισμένοι, περίμεναν τὸν «ἄγγελο» νὰ κατέβῃ, γιά νὰ τοὺς λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν ἀπειλὴ τοῦ νέου κατακτητῆ.

«Ἀνοίξτε τίς πόρτες τοῦ κάστρου

καὶ ἀφῆστε τοὺς ἄπιστους νὰ μποῦνε στὴν πόλη. Ἐνας ἄγγελος, κρατώντας ρομφαία, θὰ καπεβῇ κοντὰ στὴ στήλη τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καὶ θὰ μᾶς σώσῃ», συμβούλευε τὰ πλήθη ὁ καλόγηρος Γεννάδιος, πού, γιά ἀνταμοιβή του, τὸν ἔκανε ἀμέσως μετὰ τὴν ἄλωση Πατριάρχη ὁ Μωάμεθ.⁽²⁾ Θρησκευτικὴ μισαλλοδοξία καὶ ἡττοπάθεια, σήψη καὶ παρακμὴ, ἀναρχία καὶ τυχοδιωκτισμὸς ἐπικρατοῦσαν στὴν Κωνσταντινούπολη. Οἱ ἰδέες, οἱ ἀξίες καὶ οἱ ἀρετές, πού πρὶν μερικὲς ἑκατονταετίες ὑπερχείλιζαν στὸν ἴδιο γεωγραφικὸ χῶρο, ἐγίναν στόχος τοῦ φανατισμοῦ νοση-

Τοῦ

Σ. ΠΑΝΑΓΟΥ

ρῶν καλογήρων, πού εἶχαν μετατοπίσει τὸ κέντρο τῆς ζωῆς τους στὸ Μεδέν. Πολιτικὴ ἀναρχία καὶ ἀθέμιτος πλουτισμὸς χαρακτήριζε τοὺς «εὐγενεῖς», πού, κατὰ τὸν Ἀλέξανδρο Μακρεμβολίτη, «χάρις τῷ θεῷ, ὅτι καὶ τὸν ἥλιον εἰ κατασχεῖν ἠδύναντο, οὐδὲ τῆς τούτου ἂν ἡμᾶς ἡξιώσατε ἀπολαύσεως». Ὁ στρατὸς, πού τὴ συντήρησή του ἐφρόντιζε τὸ κράτος καὶ οἱ «εὐγενεῖς», ἦταν ἐντελῶς διαλυμένος καὶ οἱ ἄρχοντες ἀδιαφοροῦσαν ἀπὸ ὑστεροβουλία καὶ φιλοχρηματία

(1) Οἱ χαρακτηρισμοὶ δίδονται ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν. Ἰδιώτης δὲ στίς νεώτερες γλώσσες σημαίνει ἡλίθιος. (Βλ. «Ἱστορία τοῦ Ἑλλ. ἔθνους», Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, τ. Θ', σ. 217 - 223).

(2) «Ἄν καὶ μιλῶ ἑλληνικά, ποτὲ ὅμως δὲν ἤμουν Ἑλληνας» (Γεννάδιος — Σχολάριος).

νά διαθέσουν κάτι γι' αὐτόν.⁽³⁾ Ἄλ-
λωστε οἱ ἐσωτερικὲς διαμάχες ἦσαν
πάντοτε σὲ ἐνταση ἐξ αἰτίας τοῦ με-
γάλου προβλήματος τῆς Ἑνώσεως
τῶν Ἐκκλησιῶν, πού οἱ ἔμπειροι Βυ-
ζαντινοὶ τὴν ἐρμήνευαν σὰν ὑποδού-
λωσὴ τους στὴ Δύση, καὶ ὄχι ἄδικα.
«Τὴν γὰρ Λατίνων βοήθειαν οὔτε τὴν
ἔννοσιν χρῆζομεν. Ἀπέστω ἅψ' ἡ-
μῶν ἡ τῶν ἀζυμιτῶν λατρεία». Πα-
ρὰ ταῦτα οἱ φραγκεμένοι καὶ τιποτό-
φρονες αὐτοκράτορες σέρνονταν στὴ
Φερρᾶρα, ζητώντας τὴ σωτηρίαν ἀπὸ
τὴν Εὐρώπῃ, πού εἶχε διαλύσει οἰκο-
νομικὰ καὶ πολιτικὰ τὸ Βυζάντιο καὶ
τὸ ἐνέπαιζε ἀσταμάτητα. Ἀντὶ γιὰ
βοήθεια κατέφθαναν στὴν Ἰβόλῃ Γε-
νουάτες, Βενετσιάνοι καὶ Καταλάνοι,
πού γιὰ τοὺς ἱστορικοὺς ἦταν λαφυ-
ραγωγοὶ καὶ αὐθάδεις κακοῦργοι,
καὶ καταλάμβαναν τὰ ἐμπορικὰ πό-
στα.

Μέσα σπὴ νεκρικὴ αὐτὴ ἀτμόσφαι-
ρα μιὰ ομάδα ἀπὸ φωτισμένους Ἑλ-
ληνες μὲ ἀρχηγὸ τὸ Γεώργιο Γεμι-
στό ἢ Πλήθωνα συλλαμβάνουν τὸ ὄ-
ραμα τῆς Ἑλληνικῆς ἀναβίωσης καὶ
τῆς δημιουργίας Ἑλλαδικοῦ Κράτους
μὲ ἑλληνικὸ χαρακτηριστῆρα, σὰν μοναδι-
κὴ ἐλπίδα γιὰ τὴν ἀνάσταση καὶ ἐπι-
βίωση τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Οἱ
«Ἑλληνίζοντες» αὐτοὶ ἐπέλεξαν τὸ
Μυστρά, ὅπου ἱδρυσαν «Σχολή», πού
ἐπρόκειτο νὰ καταστή πυρῆνας τῆς
Ἑλληνοσύνης, τάφος τοῦ σχολαστι-

κισμού καὶ σπινθήρας τῆς Ἀναγέν-
νησης.

Ἀποσκοπώντας, ὁ Πλήθωνας στὴν
ἰδεολογικὴ, πολιτικοκοινωνικὴ καὶ
στρατιωτικὴ αὐτάρκεια τοῦ ἔθνους,
Ζήτησε ἀπὸ τοὺς Παλαιολόγους γε-
νικὴ μεταρρύθμιση, καὶ ἔκανε προτά-
σεις πού χαρακτηρίζονται πρωτοπο-
ριακὲς καὶ σήμερὰ ἀκόμη, ὅσον ἀφο-
ρᾷ τίς ἰδέες καὶ τὰ σχέδια διοικήσε-
ως. Ὁ ἑλληνολάτρης δάσκαλος ἀν-
τιτάχθηκε σπὸ θεσμό τοῦ μισθοφο-
ρικοῦ στρατοῦ καὶ πρότεινε τὴ συγ-
κρότηση ἐθνικοῦ στρατοῦ, διότι — ἔ-
λεγε — «οὐδὲν ὑπάρχει ἀτοπώτερον
τοῦ προσδοκᾶν τὴν σωτηρίαν παρὰ
τῶν ξένων»· πολιτικὰ τάχθηκε ὑπὲρ
τῆς φωτισμένης Ἀριστοκρατίας καὶ
κοινωνικὰ ἐπέμεινε σπὸν ἀναδασμό
καὶ διανομὴ τῆς γῆς στοὺς καλλιερ-
γητές της: «Τὴν γῆν ἅπασαν ὥσπερ
ἴσως ἔχει κατὰ φύσιν κοινὴν ἅπα-
σαν τοῖς ἐνοικοῦσιν εἶναι», ἔλεγε. Τὸ
μεγάλο θᾶρος τῆς διδασκαλίας του
ὁ Πλήθωνας τὸ ἔρριξε σπὸν ἰδεολο-
γικὸ τομέα, προσπαθώντας νὰ διαφω-
τίσῃ τοὺς Ἑλληνες, ὥστε νὰ ἀποκτή-
σουν ἐθνικὴ αὐτοσυνειδησία, τονί-
ζοντας ὅτι «ταύτην τὴν χώραν Ἑλ-
ληνες φαίνονται ἀεὶ οἰκοῦντες» καὶ
ὅτι «Ἑλληνες ἐσμέν τὸ γένος, ὥσπερ
ἡ γλῶσσα καὶ ἡ πάτριος παιδεία μαρ-
τυρεῖ». ⁽⁴⁾

Οἱ Παλαιολόγοι ὄχι ἀπλῶς ἀνέχτη-
καν τὸν Πλήθωνα, ἀλλὰ συνέβαλαν

(3) «Ὁ Ρωμαῖοι φιλάργυροι, δημεγέρτες, τραδιτόροι ὅπου ἐτραδίρετε τὴν πατρίδα
σας, ὅπου ὁ βασιλιάς σας ἦτανε πτωχὸς καὶ σὺς ἐπαρακόλας μὲ τὰ δάκρυα σπὰ
μάτια νὰ τοῦ δανεῖσθε φλωρία, διὰ νὰ δώσῃ, νὰ μαζώξῃ πολεμιστὰδες ἀνθρώ-
πους, νὰ βοηθήσῃ καὶ νὰ πολεμήσῃ, κι ἐσεῖς ὀρνέστε μεθ' ὅρκου πὺς δὲν
ἔχετε καὶ εἶσθε πτωχοί. Ἀμὴ ὑστέρου ὅπου σὺς ἐπῆρε ὁ Ταῦρκος εὐρέθητε
πλούσιοι καὶ σὺς τὰ ἐπῆρε ὁ Ταῦρκος καὶ σὺς ἔκαψε καὶ τὸ κεφάλι σας, ὡς
θέλει τὸ φανερώσῃ ἡ ἱστορία ὁμπρὸς» (Γ. Ζώρας, «Χρονικὸν περὶ τῶν Τούρ-
κων Σουλτάνων κατὰ τὸν Βαρθερινὸν Κώδικα», σ. 83).

(4) Γεώργιος Γεμιστός — Πλήθων, «Πρὸς τὸν βασιλέα Ἐμμανουῆλον περὶ τῶν ἐν
Πελοποννήσῳ πραγμάτων» καὶ «Πρὸς τὸν Δεσπότην Θεόδωρον περὶ τῆς Πε-
λοποννήσου».

δυναμικά στην εύοδωση του έργου του, και πολλές από τις προτάσεις του έγιναν πράξη. Τό γεγονός ότι όχι όπλως δέν διώχθηκε ό φιλόσοφος, αλλά και έλαβε τό ανώτατο ά-ξίωμα του «Προστάτη των Νόμων», μαρτυρεί την έλληνικότητα και την άνωτερότητα της οίκογένειας των Παλαιολόγων. (5) Ό τελευταίος Κωνσταντίνος είναι γνήσιο πνευματικό τέκνο του Πλήθωνα, αλλά άσφυκτικά πλαισιωμένος από τό παινάθλιο Βυζαντινο - φραγκο - ρωμαίικο Κατεστημένο.

«Η τιμιότης, γενναιοδωρία, τό θάρρος και ή αγάπη για τη χώρα του, είναι τα χαρακτηριστικά εκείνα του Κωνσταντίνου, τα όποια έπιβεβαιώνεται από πολλές έλληνικές πηγές της εποχής του, άποδεικνύονται και από την όλη στάση και συμπεριφορά του κατά τη διάρκεια της πολιορκίας της Κωνσταντινουπόλεως». (6)

* * * *

Η μοίρα του τελευταίου Κωνσταντίνου είναι ή μοίρα του Έλληνισμού ολόκληρου έως σήμερα.. Τό πολιτικό κατεστημένο τόσο της Πρωτεύουσας, όσο και του Μυστρά, άντετάχθη άσυζητητά στα σχέδια και στο έργο του βασιλιά, που άναγκάστηκε να ένεργη άναποφάσιστα και όχι δυναμικά. Η πρόσκλησή του στην Κωνσταντινούπολη ήταν τό μεγαλύτερο χτύπημα που θα μπορούσε να δεχθώ, γιατί άναγκάστηκε να έγκαταλείψη στη μέση τό έργο, που τόσο δύσκολα είχε δημιουργήσει στο Μυστρά. Πράγματι ό Μυστράς, και ή Πελοπόννησος γενικά έδιναν την είκόνα καθαρού Έλληνικού Κράτους,

που έπιτυχώς είχε πολεμήσει και εκδιώξει τους Φράγκους και τα ύπολοιπα ξένα στοιχεία.

Υπό τό κράτος της τουρκικής άπειλής ό αδελφός του Ιωάννης, αυτοκράτωρ των λειψάνων της αυτοκρατορίας, και με την πίεση του κατεστημένου, έφευγε στην Ιταλία για να ζητήσει βοήθεια: ό Κωνσταντίνος ώρίστηκε αντίβασιλιάς και προσκλήθηκε στην Πόλη.

Του κάκου ό Πλήθωνας άγωνίσθηκε να τον πείση να άρνηθώ την Πόλη και να μείνη στο Μυστρά, από όπου εύκολώτερα θα μπορούσε να ύπερασπισθώ την Ελλάδα. Για τό διορατικό δάσκαλο τό Βυζάντιο ήταν νεκρό και, τό σπουδαιότερο, άνθελιγικό. «Σπάσε, Κωνσταντίνε, τα δεσμά που μάς άλυσσοδένουν με τό Βυζάντιο. Από σένα έξαιρτάται, όχι από τό πλήθος, ν' άναστήσης την Ελλάδα. Όσο τό Βυζάντιο μικραίνει, τόσο πρέπει να κερδίζω σε βάθος, και βάθος δέν μπορεί να του δώση παρά ή Ελλάδα. Κάθε θυσία που γίνεται για την Πατρίδα, έχει μεγαλειώ. Ας σωθώ ή Ελλάδα, και μες άς χαθώμε». (7)

Πίσω από τα λόγια του Πλήθωνα κρύβεται όλη ή πολιτική αλήθεια του Έλληνισμού, που έκτοτε ακολουθεί τη μοίρα του Κωνσταντίνου. «Είσαι γενναίος, Κωνσταντίνε, στον πόλεμο, αλλά δειλός στη πολιτική σκέψη» (7) Ό Δεσπότης του Μυστρά, ό «άετός» του Έλληνισμού, μπλεγμένος στα γρανάζια της μηχανής του λογοκρατικού Κατεστημένου και καταπλακωμένος από τό πνεύμα του βυζαντινού δογματισμού, φάνηκε: άνίκαινος να συλλάβη τα μηνύματα της

(5) Οι ιστορικοί λένε γι' αυτούς: «οί έπιφανέστεροι μάλλον των άνδρών και προσήκοιτες βασιλεύσι», «οί επ' εύγενεία λαμπρυνόμενοι».

(6) Α. Α. VASILIEV, «HISTORY OF BYZANTINE EMPIRE», Έλλ. μετάφρ., σελ. 803.

(7) Χρήστος Ζαλοκώστας, «Κ. Παλαιολόγος», σ. 70 - 72.

έποχης, πού όλα συνηγορούσαν υπέρ της απόψεως του δασκάλου του Πλήθωνα. Πράγματι, οι συνθήκες τότε στην Ελλάδα ήταν αφάνταστα εύνοϊκώτερες από τις αντίστοιχες του '21, τὰ δὲ φιλελληνικά — ελληνίζοντα ρεύματα, ισχυρότατα και ικανώτατα νὰ δημιουργήσουν ὄχι ἀπλῶς τὴν «ἐν ὀνόματι» τῆς Ἑλλάδας Ἀναγέννηση, ἀλλὰ τὴν Οἰκουμένην Ἑλλάδα. Ἡ πολιτικο - στρατιωτική και ἰδεολογική, ἄλλωστε, κατὰπτωσι τοῦ Κόσμου ἀποτελοῦσαν τὴ φωναχτὴ πρόκληση γιὰ τὸν Κωνσταντίνα πού, δυστυχῶς, δὲν ἀντιλήφθηκε τὸ μήνυμα τῶν καιρῶν, ἀλλὰ σὰν μαγεμένος φόρεσε τὸ αὐτοκρατορικό — χωρὶς αὐτοκρατορία — στέμμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖο δὲν ἀπαλλάχτηκε οὔτε νεκρός. Περιστοιχιασμένος ἀπὸ ἄνανδρους λογοκράτες — γραφειοκράτες και καλόγηρους — και μπλεγμένος στὴ βρώμικη διπλωματία τῆς πολυπράγμονος Δύσης, πού παρέδιδε μαθήματα κωμωδίας, θασισμένα στὴν αἰώνια ὑπόθεση τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀντιλήφθηκε, ὅτι γι' αὐτὸν «οὐ τόπος» κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο.

Ἡ ἑβδόμη μέρα τοῦ Ἀπρίλη τοῦ 1453 σάλπισε τὸ μουσουλμανικὸ ἐπιθὲνὸ γιὰ τὸ ἀμαρτωλὸ Βυζάντιο. Οἱ κανονιῆς τοῦ Μωάμεθ προκάλεσαν πανικὸ στοὺς ἀπόλεμους καλόγηρους, ἀλλὰ και σοβαρὲς ζημιές στὰ τεῖχη. Εἰς μάτην ὁ Παλαιολόγος και οἱ ἀξιωματικοὶ του προσπάθησαν νὰ ἐμψυχώσουν και νὰ πείσουν τοὺς Χριστιανούς νὰ πολεμήσουν. Ἡ φρουρὰ τῆς Πόλεως ποτὲ δὲν ξεπέρασε τὶς 5.000 ντόπιους στρατιῶτες, πού ἐνισχύονταν ἀπὸ 2.500 ξένους.

Τὰ μέσα Μαΐου βρῆκαν τὴ φρουρὰ καταβεβλημένη σωματικά ἐξ αἰτίας τοῦ συνεχοῦς πολέμου, ἀλλὰ διατηρούμενη ἀκόμη ἀκμαιότατη ἠθικά. «Ἐνῶ ἀπ' ἐξω χτυποῦσαν τὴν Πόλη οἱ φοβερὲς πέτρες τῶν τούρκικων κανονιῶν, ἀπὸ μέσα χτυποῦσε, αὐτὸς (ὁ «ποντεστά» τῶν Γενοβέζων) και ὁ Γεννάδιος, τὶς ψυχὲς τῶν πιστῶν μὲ τὶς κατάρες τους»⁽⁸⁾ και τὸ ἡττοπαθὲς και ἀπόλεμο Κατεστημένο, πού κρυφὰ ὕβριζε τὸν αὐτοκράτορα, προτρέποντάς τον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Πόλη και νὰ φύγῃ. Λοιπόν, «ὅσον καρτερικῶς και ἐπιτηδεῖως και ἂν ἀνθίσταντο οἱ πολιορκούμενοι» τὸ βέβαιον ἦτο ὅτι ἐπιέζοντο ἐπὶ μᾶλλον δεινότερον. Τὰ τεῖχη εἶχον ἐν μέρει καταπέσει, τέσσαρες δὲ πύργοι εἶχον κατεδαφισθῇ.⁽⁹⁾

Οἱ ἐνισχύσεις πού περιμέναν ἀπὸ τὴ Δύση ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἐφθάναν ποτὲ, πρὸς μεγάλη ἀπογοήτευση τῆς φρουρᾶς, ἐνῶ ὁ Παλαιολόγος, πού δὲν ἐτρεφε αὐταπάτες και ἦταν γνώστης τῆς βρώμικης μηχανῆς πού τοῦ σκάρωσαν τὰ Κατεστημένα και ἡ μοίρα του,⁽¹⁰⁾ εἶχε πάρει τὶς ἀποφάσεις του. Κι ἂν δὲν ἔμενε ἐλπίδα νὰ κρατήσῃ τὶς «Θερμοπύλες», μπορούσε ἀναμφισβήτητα νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν τιμὴ του και τὴν τιμὴ τῶν προγόνων του και ν' ἀφήσῃ στοὺς ἀπογόνους του ἓνα παράδειγμα. Ὁ Μωάμεθ, πού τοῦ παράγγειλε νὰ τοῦ παραδώσῃ τὴν Πόλη, ὑποσχόμενος νὰ χάρισῃ στὸν Ἑλληνα θασιλιά κάποιο ἄλλο Δεσποτάτο, ἔλαβε πράγματι ἐλληνικὴ ἀπάντηση, πού κίνησε τὸ θαυμασμὸ σ' ἐχθρούς και φίλους και σκόρπισε στὶς πωρωμένες συνειδή-

(8) Κώστας Δ. Κυριαζής, «Κ. Παλαιολόγος», σελ. 256.

(9) Κ. Παπαρηγόπουλος, «Ἱστορία τοῦ Ἑλλ. Ἔθνους», τ. 5, σελ. 411.

(10) «Ὁ Κωνσταντῖνος ὑπῆρξε ἀγαθὸς προστάτης τοῦ λαοῦ, πού σπάρθηκε δυστυχισμένος σ' ὅλην τὴ ζωὴν και πού εἶχε πρὸ δύστυχον ἀκόμη τέλος» (Κριτόβουλος, Α' 72).

σεις ρίγη συγκινήσεων. Ναι, Μωάμεθ και λογοκράτες βασιλιάδες και αυτοκράτορες, πού, σαν «έλέω θεοῦ» βασιλεύοντες, πουλάτε και άγοράζετε πόλεις και έθνη με τον ίδιο τρόπο που παζαρεύετε και τα άλλα εμπορεύματα.

«τό την πόλιν σοι δοῦναι, οὐτ' ἐμόν ἐστιν, οὐτ' ἄλλου τῶν κατοικούντων ἐν ταύτῃ κοινῇ γάρ γνώμη πάντες αὐτοπροαιρέτως ἀποθαναῖμεν καί οὐ φεισόμεθα τῆς ζωῆς ἡμῶν».

Οί στρατιῶτες, που ενημερώθηκαν γύρω από την υπόθεση των μηνυμάτων του Μωάμεθ και της άπαντήσεως του αυτοκράτορα, άνέκτησαν την μεγάλη φιλοτιμία τους, κατά τό Γεώργιο Φραντζή, και άπ' όλα τα μέρη του τείχους μιά φωνή, σαν ιαχή, ακούστηκε: «Αποθάνωμεν ὑπέρ πίστεως και πατρίδος». Πράγματι ή δύναμη και ό ήρωϊσμός, που επέδειξε ή φρουρά της πόλεως κατά την 29η Μαΐου, ὑπῆρξε άξιοθαύμαστη, και έφερε τό Μωάμεθ σέ έξαιρετικά δύσκολη θέση. Οί 400.000 στρατιῶτες και «πλιατσικολόγοι» που εφώρμησαν εναντίον των έπτακισχιλίων ὑπερασπιστών της πόλεως, δυό φορές τουλάχιστον αποκρούστηκαν, εγκαταλείποντας γύρω από τα τείνησους πτωμάτων, που δημιούργησαν ένα τρίτο τειχί. Ήταν δύσκολο νά αποφανθῇ καινείς με βεβαιότητα για την έκβαση των επιχειρήσεων, άν δέν τραυματίζονταν θανάσιμα πολλοί από τους λίγους στρατιῶτες της φρουράς και, τό χειρότερο, άν δέν άνοιγε — άγνωστο από ποιόν — ή Κερκόπορτα. Ό Μιχαήλ Δούκας άναφέρει, ότι, κατά την διάρκεια της τρίτης και τελειωτικής εφόδου των τούρκων, «τουλάχιστον δισχιλιοί άνδρες μαχηταί έφονεύθησαν» και ενώ «πάντες οί Ξένοι άρχηγοί» — πλην του Ίουστινιάνη — «εσώθησαν, άπαντες οί άλλοι Έλληνες άρχηγοί

έπεσαν».

Ό γέρικος άητός του Δία, που για νά χωρέση τη χιλιετή σοφία του έβγαλε και δεύτερο κεφάλι, έμβλημα και οικόσημο των Παλαιολόγων, εντυπωσίασε τόσο τό Μωάμεθ, ώστε τον άνάγκασε νά αναγνωρίση τό νεκρό του γενναίου αυτοκράτορα που, σύμφωνα με τό Γ. Φραντζή, έθαψε με βασιλικές τιμές. Οί διασωθέντες Έλληνες έγιναν μάρτυρες της λεηλασίας της Πόλεως, λεηλασίας που, κατά τον Θ. Ουσιπένσκη «οί Τούρκοι, ενήργησαν με περισσότερη ήπιότητα και άνθρωπισμό από τους σταυροφόρους που κατέλαβαν την Κωνσταντινούπολη τό 1204», αλλά όχι και της ταφής του βασιλιά τους. Γι' αυτόν οί Έλληνες, που τό αίσθητήριό τους δέν κάνει λάθος, δημιούργησαν τό θρύλο του Μαρμαρωμένου Βασιλιά, γιατί οί ήρωες δέν κάνει νά πεθαίνουν:

«Ω Κωνσταντίνε βασιλεῦ, Δραγάζη
(τό πινόμεν,
εἶπέ μου που εύρίσκεσαι; Έχάθης
(ή εκρύβης);

* * *

Ενώ οί λογοκράτες αυτοκράτορες των χρόνων της άκμής του Βυζαντίου, παρά τους ὕμνους και τα μεγάλα όνόματα που τους χάρισε ή δογματική κατεστημένη Ίστορία οὔτε «σταλιά» δέν ακούμπησαν ποτέ στη ψυχή των Έλλήνων, ό φτωχός και χωρίς αυτοκρατορία αυτοκράτορας Παλαιολόγος έγινε τραγούδι και θρύλος, ήρωας και σύμβολο. Ναι, έτούτος δέν ήταν σαν τους άλλους αυτοκράτορες είχε κάτι περισσότερο, είχε κάτι λιγώτερο. Άσφαλώς, είναι παιδί της Ρωμιοσύνης, αλλά επαναστάτησε και άποτίναξε από τα μάτια του τις «τσιμπλες» του δογματισμοῦ, της ὑπεροβουλίας, της έξουσιαστικότητας, του άτομικι-

αμοῦ καί τῆς κακομοιριάς, τοῦ Βυζαντινισμοῦ, τοῦ Ρωμαϊκοῦ.

Ὁ Ρωμιὸς Κωνσταντῖνος ἀνέβηκε μὲ τὸ θάνατό του στὸ ἐπίπεδο τοῦ "Ελληνα. Πεθαίνοντας συνειδητά, ἀσυναίσθητα γαντζώθηκε ἀπὸ τὸ Βυζάντιο, ποὺ τὸ συμπαρέσυρε μαζί του στὸν τάφο καὶ ἀπάλλαξε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ἁμαρτιῶν του, ὥστε ἀπέβη ὁ γεννήτορας τῆς Νέας Ἑλληνοσύνης. Ἡ ἄπιστη ἐρωμένη τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ «Πόρνη» Πόλη, ποὺ ἰδεολογικὰ ἀφαιμακτοῦσε τὴν Ἑλλάδα, «πίνοντας σπὴν ὑγεία τοῦ "Ελληνα» καὶ ποντάροντας στὴ φιλοτιμία καὶ στὸ μεγαλεῖο τοῦ ἔθνους, χρειαζόταν τὸν Παλαιολόγο,

ἓνα Παλαιολόγο, γιὰ νὰ τὴν ἀποπέμψῃ.

«Καλύτερα νὰ χρεμετίσουν τούρκικες φοράδες στὸν Κιθαιρῶνα, παρὰ προστάτας νάχωμεν», θὰ πῇ ὁ Κάλβος, ὁ πιὸ ἰδεαλιστῆς Νεοέλληνας ποιητῆς· «γιατὶ ὅσο σκληρὴ εἶναι ἡ τυραννίδα, τόσο πιὸ εὐκόλα ἀνοίγονται σωτήριες θύρες». Ἡ τουρκικὴ τυραννία ἦταν τυραννία γιὰ τοὺς Ἕλληνες ἐχθρικὴ — καὶ γι' αὐτὸ κράτησε μόνο 400 χρόνια. Τὸ Βυζάντιο ὅμως «ἤρθε ντυμένο φιλικὰ» καὶ ἀφώπλισε τοὺς... φ ι λ ὀ ξ ε ν ο υ ς "Ελληνες — γι' αὐτὸ ἡ ἐλληνοκτόνος τυραννία του κράτησε 1.100 χρόνια...

Ζόφος καί φῶς

Ο λόκληρος ὁ πληθυσμός τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀμερικῆς καί τῆς Ὠκεανίας καί σημαντικό ποσοστό τῶν κατοίκων τῆς Ἀσίας καί τῆς Ἀφρικῆς εἶναι θρησκευτικά, ἠθικά καί φιλοσοφικά αἰχμαλωτισμένοι ἀπὸ τὸ πνεῦμα καί τὴν ἀντίληψη τοῦ Ἑβραϊκοῦ Ἔθνους περὶ θεοῦ ὄντος, περὶ ζωῆς καί περὶ Κόσμου. Ἡ πνευματικὴ ὑποταγὴ τῆς μιοῦς σχεδὸν ἀνθρωπότητος στὸν Ἰουδαϊστικὸν νομικὸν χρονικὰ καλύπτει, κατὰ περίπτωσιν, ἐπαχὲς ποῦ κυμαίνονται ἀπὸ εἴκοσι ἕως ἑνα — δύο αἰῶνες.

Ὁ παμπάλαιος πνευματικὸς ἱμπεριαλισμὸς τῶν Ἑβραίων παραμένει ἕως σήμερον κυρίαρχος καί ἀκλόνητος καί, παρὰ τίς προσπάθειες τῶν θρησκευτικῶν ὑποδοῦλων Ἑθνῶν νὰ τὸν ἀντιμετωπίσουν, ἐξασκοῦνται νὰ ἐμποτίσῃ βαθύτατα τὴν ἀνθρώπινη σκέψιν, πράξιν καί ἠθικὴν ἀντίληψιν. Ὁρισμένα πνευματικὰ κινήματα, ἂν θεωρηθῶν ὡς προσπάθειες, δειλῆς ἔστω, «ὀπαεβραϊοποιήσεως» τῶν Ἑβραϊκῶν δογμάτων, πολὺ λίγα πράγματα ἔχουν ἐπιτύχει, καί στὴν πραγματικότητι οἱ πιστοὶ πους παραμένουν σχεδὸν ὁλοκληρωτικὰ δέσμιοι τοῦ πνεύματος τῶν Ἰουδαίων.

Ἡ ἠθικὴ αὕτη ἀκλαστιά, ποῦ γιὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς χύθηκαν ποταμοὶ αἵματος, καθὼς ἐγκαθιδρύθηκε, κατὰ κανόνα καί παντοῦ, **βίαια** καί **δόλια**, καί παρὰ τίς ἀντιδράσεις τῶν θρησκευτικῶν κατακτωμένων Ἑθνῶν, διατηρεῖται, ἐδραιώνεται καί ἐξασφαλίζεται αἰώνια χάριν στὸ δόγμα καί ἀπὸ στοιχεῖο τοῦ φόβου. Πραγματικά, οἱ μέθο-

δοι διαδόσεως τῶν Ἑβραϊκῶν ἀντιλήψεων καί οἱ μηχανισμοὶ πλύσεως ἐγκεφάλων λειτουργοῦν πάντοτε μετὰ βάσιν τὴν «**πνευματικὴν τρομοκρατίαν**» τῶν προσηλυτιζόμενων καί ἡ «γραμμὴ» ἐπιβάλλεται ἀεικλιστικά, αὐταρχικά, ἐξουσιαστικά καί ὁλοκληρωτικά ὑπὸ τύπον ἐπικράτους, ἀπειλητικῆς θείας ἐντολῆς.

Ἔτσι τὰ ἔθνη ἐκβιάζονται καί ἀπειλοῦνται «ἀπὸ τὸ Θεὸν» γιὰ νὰ διδάσκωνται τὴν **ἐθνικὴν ἱστορίαν**, κοσμογονίαν καί «προφητολογία» τῶν Ἰουδαίων κατὰ τέτοιον τρόπον, ποῦ ποτὲ δὲν ἀκέφθηκαν νὰ διδάχθωσιν τίς δικές τους γιὰ νὰ μαθαίνουν, κάτω ἀπὸ τὴν ἀπειλὴν τῆς Κολάσεως, γεγονότα τῆς Ἑβραϊκῆς πολιτικῆς, οἰκονομικῆς, καί πολεμικῆς δράσεως σάν «ἱερὰ ἱστορία» καί σάν «ἱερὰ Γράμματα», χωρὶς δικαίωμα ἀντιρρήσεως γιὰ τὴν ἐρμηνείαν τους καί τὴν ἠθικὴν ἀξιολόγησίν τους γιὰ νὰ διδάσκωνται ἀπὸ σχολεῖο καί στὴν Ἐκκλησίαν **δογματικὰ** τὴν σκέψιν, τίς πράξεις καί τὰ λόγια τῶν διακεκριμένων Ἰουδαίων ἡγετῶν, ἐκείνων ποῦ μετὰ ἀχαλίνωτη ἐξουσιαστικὴ μαῖνία προήγαγαν καί ἐστερέωσαν τὴν ἰδέαν τοῦ Ἑβραϊκοῦ Ἔθνους, ἐκείνων, ποῦ μετὰ σίμοδιπνῇ ρατσιστικῇ μισαλλοδοσίᾳ χτύπησαν μετὰ τὴν ρομφαίαν κάθε ἄλλῃ ἐθνικῇ ἰδέᾳ στὴν περιοχὴ τους, ἐκείνων ποῦ μετὰ ἀσύλληπτη σατανικότητι καί συνωμοτικότητι ἐξασφάλισαν τὴν κυριαρχίαν τοῦ Ἰσραὴλ καί «ἐπάταξαν ἐν ἀτόματι μαχαίρας» ὅπερ εἰς φερεὶς τόσους καί τόσους λαοὺς τῆς Ἑγγύς καί Μέσης Ἀνατολῆς. (α)

- (α) Μόνον ὁ στρατός τοῦ Μωϋσῆ, κατ' ἐντολὴν τοῦ Σαθθαὺθ, γιὰ ν' ὀρπάξῃ τὴν «Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας», αἰφνιδίᾳ καί ἐξώντωσε ὁλοκληρωτικὰ, μετὰ γενικὴν σφαγὴν ὅχι μόνον τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καί τῶν γυναικῶν, τῶν παιδιῶν καί τῶν βρεφῶν, ἐξ ἑθνῶν τῆς Παλαιστίνης, τῆς Ἀραβίας καί τῆς Συρίας: τοὺς Χαναναίους, Ἀμορραίους, Χετταίους, Φερεζαίους, Εὐαίους καί Ἰεβουσαίους (βλέπε «Ἐξοδον», κεφ. λγ'). Οἱ ἐκ μέρους τῶν Ἑβραίων διαπραπτόμενες κατὰ καιροὺς γεννοκτονίαις γειτονικῶν λαῶν ποῦ ἀναφέρονται σάν ὅλοι στὴν Παλαιὰ Διαθήκην, καλύπτουν μέγα μέρος τῆς Βίβλου (βλέπετε «Χρονικῶν Α'», κεφ. ιε', «Σαμουὴλ Α'», κεφ. ε', «Κριτὰς», κεφ. θ', «Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ», κεφ. ε' καί ζ', καί σὲ πλείστα ἄλλα σημεῖα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης).

Καί ἀπό τὴν τρυφερή παιδική τους ἡλικία οἱ ἄνθρωποι, ὑπὸ τὴν ἀπειλή θείας ἐκδικήσεως, ἀναγκάζονται νὰ θαφτίζονται μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ἐν λόγῳ πολιτικῶν, σπριατιωτικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἡγετῶν τοῦ «περὸς τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραήλ», (θ) νὰ φοβούνται καὶ νὰ εὐλαβοῦνται τὸν καθαρὰ ἐθνικιστικὸ «Θεὸν τοῦ Ἰσραήλ» — ἢ ἄλλα λόγια, τὴν ἰδέα τῆς ἐβραϊκῆς παγκυριαρχίας — νὰ ἀντιγράφουν «μετὰ φόβου Θεοῦ» σὰν πρότυπα τὴν σκέψη, τὶς πράξεις καὶ τὴν ἠθικὴ τῶν Ἰουδαίων φυλάρχων, βασιλέων, κριτῶν, ἱερέων, προφητῶν κλπ., νὰ προακουσθῶν ταπεινὰ τὰ σύμβολά τους, νὰ ἐφαρμόζουν μὲ θρησκευτικὴν εὐλάβεια τὶς ἐντολὰς τους, νὰ παγιδεύονται ἀπὸ τὸν ἐβραϊκὸ μυστικισμὸ καὶ τὶς ἐβραϊκὰς ἀντιλήψεις περὶ δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ γενέσεως τοῦ Κόσμου, νὰ μισοῦν ὁποιοδήποτε ἄλλο πνεῦμα — ὅπως τὸ ἐλληνικὸ — σὰν εἰδωλολατρικὸ καὶ ἀνῆθικο, νὰ δέχωνται σὰν ἠθικὸ κανόνα ζωῆς τοὺς νόμους καὶ τὶς διατάξεις διαφόρων Ἑβραίων ἡγετῶν καὶ πολιτικῶν καταστάσεων καὶ οὕτω καθέξης.

Ὅ,τι συνέβη σὲ νεώτερη ἐποχὴ, ποὺ ὁ συνωμοτισμὸς τῆς Σιών μπόρεσε μὲ τὰ ἐβραιογενῆ κοινωνικοπολιτικὰ δόγματα, τὸν Μαρξισμό καὶ τὸν Ἀσσοκαπταλισμὸ — Καταναλωτισμὸ, νὰ ἀλώσῃ τὰ ὅλα καὶ τὰ Ἑθνη, ποντάροντας στὰ πρὶ ταπεινὰ καὶ μοσχαρὰ ἐνστικτα τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ἀρπακτικὴ ὁρμὴ, τὴν ἐξουσιαστικὴ δίψα, τὸ μῖσος καὶ τὸ φθόνον, ἔτσι καὶ ἀπὸ παρελθόν, ὁ ἰουδαϊσμὸς ἐπέτυχεν τὴν ὑποδούλωση τῆς

ἀνθρωπίνης σκέψεως, σπριζόμενος στὸ καινοφανές, ἀγνωστο ἕως τότε, «ὄπλο» τοῦ δόγματος καὶ σπὴν «καλλιέργεια» ἐνὸς ἀπὸ τὰ πρὶ «ὑποχθόνια» συναισθήματα, τοῦ φόβου.

Ἡ ἐπιβολὴ τῆς ἐβραϊκῆς πνευματικῆς τυραννίας μὲ τὴ βοήθεια τοῦ δόγματος, τοῦ σκοταδισμοῦ (Υ) καὶ ἐνὸς ὑποουλίου πνευματικοῦ ἐκθιασμοῦ τῶν θυμάτων τῆς ἐξηγεῖ τὸ ἐκ πρώτης ὁψεως ἱστορικὰ παράδοξον γεγονός ὅτι τὰ θριαμβεύσαντα προϊόντα τοῦ ἐβραϊκοῦ πνεύματος, εἶναι ἐντελῶς ἀσήμαντα καὶ ἀνάξια λόγου, συνήθως μάλιστα θάρβατα ἢ καὶ ἡλίθια, ἀσυγκρίτως κατώτερα ἀπὸ τὶς ἀντίστοιχες πνευματικὲς κατακτήσεις πολλῶν ἄλλων ἀρχαίων Ἑθνῶν, ἐξ ἐκείνων ποὺ τὰ υἱοθέτησαν καὶ τὰ ἀσπάσθηκαν ὀντί τῶν ἰδικῶν τους. Δὲν ἐννοοῦμε, στὸ σημεῖο αὐτό, τὸ ἐλληνικὸ πνεῦμα — τὸ μεγαλύτερον καὶ λαμπρότερον «κτῆμα» τῆς ἀνθρωπότητος ἕως σήμερα — ἀλλὰ, ἂν συγκρίνουμε τὴν φιλοσοφίαν, τὶς κοσμογονικὰς ἀντιλήψεις, τὴν ἀντιλήψιν περὶ ἠθικῆς καὶ δικαίου, τὶς ἰδέας περὶ Θεοῦ καὶ υπερβατικοῦ ὄντος κλπ., ποὺ ἔχουν συλλαβεῖ Ἑθνη ποὺ ἀργότερα ἐξαιουδαίσθησαν πνευματικὰ, ὅπως τὸ ἰταλικόν, τὸ γαλιτικόν, τὸ γερμανικόν, ἢ ἀκόμη, ἂν θέλετε τὰ προκολομβιανὰ Ἑθνη τῆς Βόρειας καὶ Νότιας Ἀμερικῆς — Ἰνκας, Μάγιας, Ἀτζέκοι κλπ. — θὰ διαπιστώσουμε, ὅτι οἱ πνευματικὲς αὐτὲς κατακτήσεις εἶναι πολὺ πρὶ ἀπουδαίως, πρὶ βαθειάς, πρὶ ὠλοκληρωμένους, πρὶ ἠθικὰς καὶ, κυρίως, πρὶ ἐπιστημονικὰς ἀπὸ τὴν ἐβραϊκὴν ἐξήγησιν τῆς δημιουργίας

- (β) Ἐχει ὑπολογισθῇ ὅτι γύρω στὰ μὲσὰ τῶν ἀνδρικών καὶ γυναικείων ὀνομάτων σπὴν Εὐρώπην, τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὴν Αὐστραλίαν εἶναι ἐβραϊκά. Γιὰ τὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχει στατιστικὴ, ἀλλὰ πιστεύεται ὅτι τὰ ἐβραϊκὰ ὀνόματα εἶναι πολὺ περισσότερα. Μὲ κάθε δυνατὴ προσέγγισιν, ὑπολογίζεται ὅτι τὰ βεφτιστικὰ ὀνόματα Ἑλλήνων καὶ Ἑλληνίδων, ποὺ παίρνονται ἀπὸ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν θρησκείαν τοῦ Ἰσραήλ, φθάνουν τὸ ἑβδομήντη τοῖς ἑκατὸ τοῦ συνόλου.

- (γ) Πρὸς τὸν συμβολικὸν μῦθον τῆς «Γενέσεως» γιὰ τὸν ἐβραϊκὸν «Παρόδειον» ποὺ ταυτίζεται μὲ τὸν σκοταδισμό. Οἱ «πρωτόπλαστοι» ἐκδιώκονται ἀπὸ τὸν Παρόδειον, εὐθύς μόλις γεύονται τὸν καρπὸν «τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκαι καλὸν καὶ πονηρόν», διότι ὁ σκοταδιστικὸς Γίανθ τὸς εἶχε ἀπαγορεύσει πρὶ γνώσιν. Ἐπομένως, γιὰ νὰ ἐπανέλθῃ ἡ ἀνθρωπότης στὸν «Παρόδειον» πρέπει — κατὰ τὸν σιωνισμό — νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν γνώσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν.

του Κόσμου, από την ιδέα του φθονερού και αιμοδόρου Σαββαθ, από τις δηλοϊκότητες περί 'Αδάμ και Εύας, από τις ήθικα ουδέτερες και αιμοχαρείς προσαγωγές τύπου «όφθαλμόν ἀντί ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντί ὀδόντος» του 'Εβραϊκού Δικαίου, από τὰ παρὰ φύσιν συνθήματα τύπου «ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν» — πού συγκρούεται ἄμεσα μετὰ τὸ ἐνστικτο αὐτοσυντηρήσεως —, ἢ τις τερατολογίες περί «ἐνανθρωπίσεως» καὶ «ἐνσαρκώσεως» τοῦ Λόγου τοῦ Χριστιανισμοῦ (δ) κλπ. Καὶ ἡ αἰτιολογικὴ ἐξήγηση τοῦ πνευματικοῦ θιασμοῦ ἐδραιώνεται ἀπόλυτα, ἂν γίνῃ ἀντιληπτὴ ἡ καθαρὴ ιστορικὴ ἀλήθεια, ὅτι δηλαδή ὁ «περιούσιος λαὸς τοῦ 'Ισραὴλ» πού ἔχει κατακτήσει πνευματικὰ τὴν ἀνθρωπότητα παρουσιάζει τὸ πῶς ἀντιπνευματικὸ παρελθὸν σπὸν κόσμον καὶ δὲν δημιούργησε ποτὲ κανέναν ἀπολύτως πνευματικὸ, ἠθικὸ ἢ καλλιτεχνικὸ πολιτισμό, ἀλλὰ ἐζησε πάντοτε μετὰ τὸν σκοταδισμό, τὸν φόβο καὶ τὸ μῖσος καὶ ἐδρασε πάντοτε μετὰ ἀποκλειστικὸ γνώμονα τὴν ὡμὴ ἐξουσιαστικὴ σκοπιμότητα καὶ τὸ στενὸ ὕλικό συμφέρον.

Καὶ ἡ συνρηπτικὴ ἱστορικὴ ἀπόδειξη τῆς παραπάνω ἀλήθειας εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ὁ πνευματικὸς πολιτισμός τῆς ἀνθρωπότητος, ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς ἰουδαϊκῆς δογματικῆς ἀκέψευς, περιέπεσε σὲ φάση πλήρους παρακμῆς καὶ ὁ Κόσμος ἐπὶ δεκαπέντε σχεδὸν αἰῶνες βούλιαξε τὸ σκότος (Μεσαίωνας), χρειάστηκε δὲ κάποια, ὑποτιμώδης ἔστω, ἀναθίωση τοῦ 'Ελληνικοῦ

Πνεύματος γιὰ νὰ μπορέσῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ περιορίσῃ κάπως τὸν ἰουδαϊκὸ σκοταδισμό ('Αναγέννηση).

"Ἄν ἡ πνευματικὴ ὑποταγὴ πᾶν ἄλλων 'Εθνῶν στὴν ἰουδαϊκὴ δογματικὴ φιλοσοφικὴ καὶ θεολογικὴ τυραννία, πού δικαιωνίζεται μετὰ τὴν ἀπειλὴ τῆς Κατάσεως, παρουσιάζῃ κάποιο ἱστορικὸ ἐλαφρυντικό, ὅτι δηλαδή ὁ πνευματικὸς πολιτισμὸς τοὺς διήνυε τὴν «παιδική» τοῦ ἡλικία καὶ δὲν εἶχε ἀναπτυχθῇ, ὁ πνευματικὸς ἐξανδραποδισμὸς τοῦ 'Ελληνισμοῦ ἀπὸ τοὺς 'Ιουδαίους ἀποτελεῖ ἴσως τὸ καταπληκτικώτερον φαινόμενο τῆς παγκόσμιας ἱστορίας. Μετὰ τὰ συνθήματα ἱστορικὰ κριτήρια εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξηγηθῇ πῶς ἓνα "Ἔθνος πνευματικὰ ὑπανόπτεικτο ἐντελῶς, ὅπως τὸ ἐβραϊκόν, κατάρθωσε νὰ ἐξαλλοτριώσῃ πολιτιστικὰ ἓνα ἄλλο "Ἔθνος, τὸ ἐλληνικόν — ἔστω ἂν οἱ "Ἕλληνες θύσκεινταν κάτω ἀπὸ ἑνὴν πολιτικὴν κυριαρχίαν, τὴν ρωμαϊκὴν — τοῦ ὁποῖου ὁ ἠθικοπνευματικὸς πολιτισμὸς, ἡ ἀκέρεια καὶ οἱ ἀντιλήψεις του περὶ θεότητος, περὶ ζωῆς καὶ περὶ Κόσμου εἶχαν φθάσει ἀπὸ ἀνώτατο σημεῖον πού ἐφθασε ποτὲ ἕως σήμερον τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα.

Θὰ ἐπικαλεσθῶμε ἐνδεικτικὰ τὴν ἐκτίμησιν ἑνὸς εἰδικοῦ γιὰ τὸν ἐλληνικὸ ἠθικοπνευματικὸ πολιτισμό:

«Στ' ἀλήθεια — γράφει ὁ Γάλλος ἀκαδημαϊκὸς JEAN RICHERIN(ε) — ἔχομε ἀνακαλύψει τίποτε, ὅ,τιδήποτε,

- (δ) Τὸ δόγμα τῆς «ἀγάπης» εἶναι ἄγνωστο σπὸν 'Ελληνισμό' ἀντ' αὐτοῦ ὑπάρχουν οἱ ἀληθινὲς ἀξίες, κοινωνικὲς καὶ πνευματικὲς, τοῦ πλατωνικοῦ ἔ ρ ω τ α καὶ τῆς ἀριστοτελικῆς φ ι λ ι α ς. Ὁ Λουκιανὸς γελοιοποίησε τὴν παρὰ φύσιν — καὶ κατὰ βάθος ἐ ξ ο υ σ ι α σ τ ι κ ῆ — σχέση τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης (πρβλ. τὴν προσαγὴ νὰ στρέφῃς τὴν ἄλλη παρειὰ σου, ἂν ραπισθῇς σπὴ μίαν, πού ὄχι) μόνο συγκρούεται πρὸς τὸ ἐνστικτο αὐτοσυντηρήσεως, ἀλλὰ καὶ ὁδηγεῖ κατ' εὐθείαν στὴν ὑποταγὴ καὶ ὑποδουλώσῃ) καὶ τὸ δόγμα τῆς «ἐνανθρωπίσεως» τοῦ θεοῦ Ὅντος προκάλεσε τὴν εἰρωνείαν πού 'Ελληνισμοῦ, ὅπως τοῦ φιλοσόφου Κέλσου, σπὸν ὁποῖο μάλιστα ἀναγκάζεται νὰ ἀπαντήσῃ σαρκοπτικὰ μετὰ εἰδικὸ ὑπόγραμμά του ὁ ἀπολογητὴς τοῦ Χριστιανισμοῦ Ὁριγένης.

- (ε) JEAN RICHERIN, «'Ελληνικὴ Μυθολογία», ἐλληνικὴ μετάφρασις μετὰ ἐπιμέλειαν Σπ. Μαρινάτου, τόμ. Α, σ. 18.

στή φιλοσοφία, στή μεταφυσική, στή λογική, στήν κοσμογονία, ἔπειτα ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους "Ελληνες; "Ο,τι ἔχαμε κάμει, ὅλο ὅλο, εἶναι ὅτι ἀναπτύξαμε τὴ μία ἢ τὴν ἄλλη θεωρία τους. Ἡ φιλοσοφία τοῦ Βάκωνος ὑπάρχει σὲ δύο γραμμὲς τοῦ Ἀριστοτέλη. "Ολη ἡ ἀτομικὴ θεωρία ὑπάρχει στὸ Δημόκριτο. "Οσο γιὰ τὸν Ἡράκλειτο, διετύπωσε μόνος αὐτός, καὶ μὲ πόση συντομία τρία ἀπὸ τὰ πρὸ ξακουστά συστήματά μας, ὅχι λιγώτερα. "Ο «περὶ ὑπάρξεως ἀγών» θγαίνει κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸ δικό του «πόλεμος πατήρ πάντων». Ἡ «ταυπάτης τῶν ἀντιθέσεων» τοῦ Ἐγέλου εἶναι τὸ ἴδιο μὲ τὸ «ἐναντία παύτα». Καί, τέλος, τὸ «διαδικὴς γίνεσθαι» διαφέρει σὲ τίποτε ἀπὸ τὸ «πάντα ρεῖ» τοῦ Ἑλληνος; Δὲν παραλείπω νὰ σημειώσω πῶς ὅλα αὐτὰ ἀναπτύσσονται καὶ θὰ ἀναπτύσσωνται μὲ τὸ συλλογισμό, πού ὅλες οἱ ποικίλες του, μὲ ὅλες τὶς δυνατὲς κατηγορίες τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως, ἔχουν καταγραφῇ ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλη»

Καὶ ἂν διατυπῶθῃ ὡς ἀνεπιχειρήμα ἡ ἐν-
απασα ὅτι τὰ παραπάνω ἀναφέρονται στὸν Ἑλληνικὸ Λόγο καὶ Στοχασμό, δηλαδὴ σὲ ἐπώνυμους Ἑλληνες ἐρμηνευτὲς τῆς θείας Ὀντότητας, τῆς οὐσίας τοῦ Κόσμου καὶ τῆς «φυσιολογίας» τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ πνεύματος καὶ ὅχι σπὶς σχετικὲς λαϊκὲς ἀντιλήψεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἰδοὺ μερικὲς κρίσεις γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Μυθολογία, μέσα στὴν ὁποία συμπυκνώνεται ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ ἀντίληψη τῶν ἀπλῶν ἀνώνυμων προγόνων μας :

«Θὰ διαπιστώσετε — γράφει ὁ J. RICHEPIN, διεθνὴς αὐθεντία στὴ μελέτῃ τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας — ὅτι ὁ Ἑλλήν, τόσο βαθειὰ λογικὸς καὶ στοχαστικὸς, ἦταν ἐπίσης καὶ ἱσως μάλιστα πρὸ βαθειὰ δικάμη, κυ-

ρίως καλλιτέχνης. "Αν τολμοῦσα, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, νὰ θεωρήσω τὸν ἑαυτό μου, ὅπως λέγει ὁ Πλάτων, «μυθοποιόν», θὰ ἔκανα εὐχαρίστως ἕνα νέο μῦθο καὶ θὰ ἔδινά στὸν Ἑλληνα δυὸ μῆτερες, τὴν Παλλὰδα καὶ τὴν Κύπριδα. Ἡ δευτέρη θὰ ἦταν ἡ πρὸ ἀγαπημένη «γλυκεῖα μανούλα» του. Γιατὶ ἡ Ὁμορφιά, ὁ ἔρωτας τοῦ Ὁραίου, ὁ ἔρωτας τοῦ Ἑρώπα, ἡ χάρις καὶ τὸ χαμόγελο, νὰ τί στὸν Ἑλληνα, συνοδεύει πάντα καὶ παντοῦ τὴ Σοφία, τὸ Λόγο. Ἀληθινὴ βασίλισσα τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Μυθολογίας του, εἶναι ἀκριβῶς ἐκείνη πού ὁ μεγάλος ποιητὴς Λουκρήτιος τῆς ἔδωσε αὐτὸ πὸ ἀκτιναθόλο καὶ παγκόσμια θριαμβευτικὸ ὄνομα, «HOMINUM DIVUMQUE VOLUPTAS», ἀνδρῶν καὶ θεῶν πόθος». (στ)

Στὴ θέση ἐνός σκοτεινοῦ, ἀπλησίαστου, ἀπάνθρωπου, ἐκδικητικοῦ Σαββαῶθ καὶ τῶν συνωμοτικῶν καὶ ἀδιστάκτων ὑπηρετῶν του, οἱ Ἑλληνες εἶχαν τοποθετήσει πούς γεμάτους ἀνθρώπινα χαρακτηριστικά, χάρι καὶ γλυκύτητα θεοῦ, ἡμιθεοὺς καὶ ἡρώες τους. Τὸ σκότος πὸ εἶχαν καταυγάσει μὲ τὸ ἑλληνικὸ φῶς καὶ τὸν πρωτόγονο μυστικιστικὸ φόβο τὸν εἶχαν ἀντιμετωπίσει μὲ τὴν ἡρεμὴ αὐτάρκεια τοῦ Ἑλληνικοῦ Λόγου.

«Οἱ μυστικιστὲς — συνεχίζει ὁ ἴδιος μελετητὴς — φαντάζονται τὸ Θεό τους ἄφθαστο, μέσα στὸ ἄπειρο καὶ πὸ ἀγνωστο. Σ' αὐτὸ ὀφείλονται οἱ θρησκείες τους καὶ σκοπὸς τους εἶναι ἡ ἐκμηδένιση (τοῦ ἀνθρώπου) μέσα σ' αὐτὸν τὸ Θεό, μὲ τὴν ἔκσταση, ἔστω κι ἂν τελικὰ αὐτὸς ὁ Θεὸς εἶναι ἡ Νερθάνα, δηλαδὴ τὸ ἀπόλυτο Μηδέν. Ὁ Ἑλλήν, λογικὸς καὶ στοχαστικὸς, δὲν παραδέχεται τίποτε πού δὲν μπορεῖ νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ φίλτρο τοῦ λογικοῦ του. "Ο,τι πού φαίνεται

ἄφθαστο, τὸ ἐγκαταλείπει, δὲν προσπαθεῖ νὰ τὸ φθάσῃ. "Ὅ,τι τοῦ φαίνεται ἀδύνατο νὰ τὸ μάθῃ, τὸ ἐγκαταλείπει τουλάχιστον μέχρι νεωτέρας διαταγῆς. "Ἐχει τὴν ἐλπίδα πὼς μιὰ μέρα ἴσως τὸ κατανοήσῃ" ἔως τότε ὅμως πιστεύει πὼς εἶναι πιὸ ἄξιο, καὶ γιὰ τὸ Θεὸ καὶ γιὰ τὸν ἄνθρωπο, νὰ προσπαθῇ νὰ κατανοήσῃ τὸ Θεὸ ποὺ ὁ ἴδιος κατασκεύασε. Καὶ σ' αὐτὸ ἀκριβῶς ἀσχολεῖται ὁ Σοφός. Γιὰ τοῦτο, οἱ Θεοὶ του εἶναι πιὸ μεγάλοι, πιὸ ὠραῖοι, πιὸ ἐπιτυχημένοι ἀπ' τὸν ἴδιο, ἀλλὰ συγχρόνως εἶναι καὶ «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσίν του», μὲ τίς δικές του ἀρετές, ἀκρότης καὶ μὲ τὰ ἐλαττώματά του, ποὺ τὰ ἐξηγεῖ, καὶ μὲ τὰ ἐνστικτὰ του, ποὺ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὰ θεοποιεῖ. Καὶ γιατί ὅχι ἐπιτέλους; Καὶ ἰθὺς μπορούσε κανεὶς νὰ πῇ πὼς δὲν ἔκαναν ἱκαλά, ὅταν διαβάξῃ τοὺς γλυκύπατους μύθους ποὺ ἔγραψαν οἱ ποιητὲς κάτω ἀπὸ τὰ βλέμματὰ τῶν θαυμασίων μορφῶν, ποὺ εἶχαν ζωγραφίσει ἢ σκαλίσαι στὸ μάρμαρο τόσο σπουδαῖοι καὶ ὑπέροχοι καλλιτέχνες;» (ζ)

Αὐτὲς οἱ ὀντολογικὲς καὶ κοσμολογικὲς ἰδέες τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀποτελοῦν τὴν μεγαλύτερη ἴσως κατάκτηση τοῦ ἀνθρώπινου Πνεύματος καὶ τὸ πρὸ ἐντυπωσιακὸ βῆμα του στὸν αἰώνιο ἀγῶνα του γιὰ τὴν ἱστορικὴ του ἀπελευθέρωση καὶ τὴν ἀποτίναξη τοῦ ζυγοῦ, τοῦ φόβου καὶ τῆς προλήψεως. Ὁ Ἑλληνας ἀνέβηκε θαρραλέα στὸν Ὀλυμπο καὶ ἀνακάλυψε, ὅτι οἱ τρομερές, ἐπιφοβες καὶ κακοποιεῖς δυνάμεις ποὺ ἐμφῶλευν ἐκεῖ πάνω, ὁ κεραυνός, ὁ σεισμός, ὁ θάνατος, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀγαθοποιοὶ δαίμονες τῆς σοφίας, τῆς δικαιοσύνης, τῆς θείας μουσικῆς κλπ., δὲν ἦσαν ἄπιστες, ἀφθαστες καὶ ὑπερκόσμιες ὀντότητες, ἀλλὰ ἀλήθειες.

(ζ) "Ἐνθ' ἄνωγ., σ. 12.

(η) E. KERENYI, «DIE MYTHOLOGIE DER GRIECHEN», ἑλλ. μετάφρ., ἑκδ. «Γαλαξίας», σ. 8.

ἀπλὲς καὶ οἰκείες, ἀνθρωπώμορφες προσωπικότητες, ὁ Ζεὺς, ὁ Ἥφαιστος, ὁ Πλούτων, ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ Δίκη, ὁ Ἀπόλλων κλπ. Καὶ παίρνοντας τίς ἀλήθειες αὐτὲς μαζί του τίς κατέβασε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, τὸ ἀγνωστο, τίς μετέφερε ἀπὸ σπῆτι του, σπῆτι πόλεις του, τίς ζωγράφησε ἢ τίς σκαλίσαι μὲ τὴν ἀνθρώπινη μορφὴ τους, ἀπέδωσε σ' αὐτὲς ἀνθρώπινες συνήθειες καὶ τίς ἔβαλε νὰ κατοικήσουν μαζί του εἰρηνικά, ἐπὶ ἴσοις ὅροις, ἀγαπημένα.

Τὴν καταπληκτικὴν κατάκτηση! Καὶ πόση ἀβυσσαλέα ἀπόσπασση μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ ὀντολογικοῦ καὶ κοσμολογικοῦ φωτός ἀπὸ τὴν μιὰ καὶ τοῦ ἐβραϊκοῦ δογματικοῦ θεολογικοῦ καὶ μυστικιστικοῦ Ζόφου ἀπὸ τὴν ἄλλη, τί γιγαντιαῖο χάσμα μετὰ τοῦ τόσο ἀνθρώπινου, δηλαδὴ θ ε ῖ ο υ, Ἑλληνικοῦ Πανθέου καὶ τοῦ τόσο ἀπὸνθρώπου, δηλαδὴ ὁ ν τ ι θ ε ῖ κ ο υ, ἰουδαϊκοῦ Σαββαῶθ! Γι' αὐτὸ καὶ ἡ θεία Ἑλληνικὴ Μυθολογία χαρακτηρίσθηκε ἀπὸ μιὰ ἄλλη αὐθενταί, τὸν ἑξοχα Οὐγγροελεβετὸ κλασσικὸ φιλόλογο E. KERENYI σὰν «ἡ πρώτη Μυθολογία» καὶ σὰν «διδασκαλία γιὰ τοὺς θεοὺς, ποὺ σύγχρονα εἶναι καὶ διδασκαλία γιὰ τοὺς ἀνθρώπους». (η)

Ἡ ἐπιχείρηση τῆς πνευματικῆς ἐξαλλοτριώσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τὸν ἰουδαϊσμό, ἀρχίζει τὸν 1^{ον} μ.Χ. αἰῶνα καὶ σκοπεύει ὀποκλειστικὰ στὴν ὑπονόμευση καὶ ἐξάλειψη τῶν ὑψηλότερων καὶ λαμπρότερων κατακτήσεων τοῦ Πνεύματος μ' ὅλα τὰ μέσα καὶ μ' ὅλες τίς μεθόδους. Ἡ ἔως τότε ἀμυντικὴ στάση τοῦ Μωσαϊσμοῦ, μετὰτρέπεται σὲ γιγάντια ἐπίθεση ἀπὸ τὸν Χριστιανισμό, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὰ πρῶτα βήματά του δὲν θέτει ἄλλο ἀτόχο ἀπὸ τὸν Ἑλληνισμό, σὰν ἀκέρεια, σὰν γνώση, σὰν τρόπο ζωῆς, σὰν ἀ λ ἡ θ ε ῖ α.

Ὁ «Πρῶτος» τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὁ «υἱὸς Δαβὶδ» Ἰησοῦς, ἔχει σαφὴ ἐπίγνωση τοῦ ἀν-

τικειμενικοῦ σκοποῦ τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ κρίνει, ὅτι «ἤγγικεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου» πῇ στιγμῇ ποῦ κάποιοι Ἕλληνες Ζήτησαν νὰ τὸν δοῦν.^(θ) Οἱ Ἕλληνες εἶναι χρήσιμα «αὐκλάκια» γιὰ τὸν Ἑβραϊσμό, ποῦ θὰ τὸν ὑπηρετήσουν, μὲ τὴν οἰκουμενικὴ ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ τὸν οἰκουμενικὸ Ἑλληνικὸ Πολιτισμό, πρῶγοντας τὰ ψίχουλα ποῦ θὰ τοὺς πετάξῃ ἀπὸ τὸ πρᾶξι-
Ζι του.^(ι)

Ὁ Παῦλος, «κατὰ νόμον Φαρισαῖος», ἀντιλαμβάνεται, ὅτι ὁ ἀμυντικὸς ἐθνικισμὸς τοῦ Μωσαϊσμοῦ τὸν ὁποῖο ὑπηρετοῦσε μὲ φανατισμό, δὲν ἐξυπηρετεῖ τίς ἐξουσιαστικὲς βλέψεις τοῦ σιωνισμοῦ, καὶ υἱοθετώντας τὸν διεθνιστικὸ χαρακτῆρα καὶ τὴν ἐπικρατικὸτητα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐξαπολύεται ἀπὸν Ἑλληνικὸ Κόσμο, γιὰ νὰ ἀναδειχθῇ σὲ κορυφαῖο ἐγκέφαλο τῆς σιωνιστικῆς ἐπιχειρήσεως γιὰ τὴν καταστροφὴ τῆς ἐλληνικῆς ἀλήθειας. Καθὼς ὁ ἴδιος θὰ δεχόταν, ὅπως γράφει, νὰ γίνῃ ἀνάθεμα γιὰ νὰ σωθοῦν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ γιὰ νὰ μετατραποῦν σὲ «σπέρμα τοῦ Ἀβραάμ» οἱ Ἕλληνες,^(ια) ἢ γιὰ νὰ ἐγκεντρισθῇ ἀπὸν κορμὸ τοῦ Ἰσραὴλ ὁ Ἑλληνισμός,^(ιβ) ἀγωνίζει τίς ἐλληνικὲς πόλεις, ἀπὸ τὴν Κύπρο καὶ τὴν Κρήτη μέχρι τὴν Ἰωνία καὶ τὴ Μακεδονία καὶ μὲ ὀρμητήρια τίς Ἰουδαϊκὲς συναγωγές, ποῦ ὑπῆρχαν τότε σ' ὅλες σχεδὸν τίς πόλεις τῆς Μεσογείου, προσπαθεῖ νὰ παγιδεύσῃ μὲ τὴν «αἰγὴν» τοῦ δόλου καὶ τοῦ δόγματος τίς ἐλληνικὲς ψυχές. Ἄν ἀναγκάζεται νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Ἐφεσο — ὅπου προσέβαλε τὴν πολιοῦχο Ἄρτεμι — γιὰ νὰ σωθῇ ἀπὸ τοὺς ἀγανακτιζομένους Ἕλληνες, ὃν ἐκδιώκεται ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη καὶ τὴ Βέροια (πρῶτη περιόδεϊα), ἂν συλλαμβάνεται

στοὺς Φίλιππους ὡς ἀγύρτης βαιματοποιός, ἂν στὴν Ἀθήνα δὲν βρῇ καμμιὰ ἀνταπόκριση καὶ τὸ κήρυγμά του περὶ ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν προκαλῇ τὴ χλεύη τῶν Ἀθηναίων,^(ιγ) ὅμως μιεῖ μέλη τῶν ἐβραϊκῶν κοινοτήτων στὶς πόλεις αὐτές καὶ ἀναθέτει γενικὰ σὲ Ἑβραίους τῆς Διασποράς, στὴν Ἑλλάδα, νὰ συνεχίσουν τὴν προσπάθεια τοῦ προσηλυτισμοῦ.

Ἄν οἱ Ἕλληνες στὴν Κόρινθο «σοφίαν ζητοῦσι» καὶ γελᾶνε μὲ τὴν «μωρίαν τοῦ Σταυροῦ», ὅμως βρίσκει τὸν τρόπο γιὰ νὰ παραχαράξῃ τὴν ἐλληνικὴ σοφία καὶ νὰ τοὺς σερβίρῃ διάφορα ὑποκατάστατά της, γιὰ νὰ κατασιγάσῃ τὴν διψα πους γιὰ τὴν ἀλήθεια. «Οἶδε γὰρ πρὸς τὸ δοκοῦν κεχρησθαι κατ' ἐξουσίαν τοῖς ρήμασι καὶ τῷ ἰδίῳ πῆς διανοίας εἰρημῶ προσαρμόζειν πᾶς τῶν ρημάτων ἐμφάσεις, κἂν πρὸς ἄλλας τινὰς ἐννοίας ἢ συνήθειαν τὴν κατάχρησιν τῶν λέξεων φέρῃ», παρατηρεῖ γιὰ τὴν πλοστογραφικὴ σοφιστικὴ ἱκανότητα τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν ὁ Γρηγόριος Νύσσης. Ἡ ἐλληνικὴ σοφία γίνεται «σοφία Θεοῦ» (ἀντὶ τοῦ ἐβραϊκοῦ «δύναμις Θεοῦ»). Ἐπαι, «μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἡ γέφυρα τοῦ Χριστιανισμοῦ μὲ τὸν Ἑλληνισμό διατηρεῖται: οἱ Ἕλληνες «οἱ ὅποιοι σοφίαν ζητοῦσι», μποροῦν νὰ τὴν ἐχουν — μόνο ποῦ θὰ πρέπει νὰ τὴν ἀναθεωρήσουν ριζικὰ».^(ιδ)

Ὁ Ἰωάννης, ἡ ἄλλη «οἰχμὴ» τῆς ἰουδαϊκῆς ἐπιχειρήσεως γιὰ τὴν πνευματικὴ ἐξωλατρίωση τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου, προχωρεῖ ἀκόμη περισσότερο στὴν παραχάραξη καὶ πλοστογράφηση τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος. Ζώντας στὴν πατρίδα τοῦ Ἡράκλειτου, τὴν Ἐφεσο, καὶ νοκῶθοντας ὅτι τὰ ἰουδαϊκὰ δόγματα καὶ ὁ ἰουδαϊκὸς μεσσιανισμὸς θὰ ἡ-

(θ) «Εὐαγγέλιον» Ἰωάννου, 11, 20.

(ι) «Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα, οὐ γὰρ ἐστὶ καλὸν λαβεῖν τὸν ὄρπον τῶν πέκνων καὶ βαλεῖν τοὺς κυναρίους», δηλώνει, ὅταν τὸν πληροφοροῦν ὅτι κάποια Ἑλληνίδα θέλησε νὰ ἀκούσῃ τί λέει («Εὐαγγέλιον» Μάρκου, 7, 26).

(ια) Πρὸς Ρωμαίους, 9, 3.

(ιβ) Ἐνθ' ἀνωτ., 9, 11.

(ιγ) Πρὸς Ἐφ. Ἀποστ., ιζ', 32.

(ιδ) «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους», Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, τόμ. στ', σ. 536.

ταν αδύνατο νά σταθοῦν μπροστά σὸν Ἑλληνικὸ Λόγο καὶ σὴν Ἑλληνικὴ Ὀντολογία, εἰσάγει μιὰ ἰουδαϊκὴ ἀπομίμηση τοῦ Λόγου, τὸν ὁποῖο προσωποποιεῖ καὶ ταυτίζει μὲ τὸν Ἰουδαῖο Μεσσία, καὶ ἀλλοιώνει τίς συλλήψεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, προσδίδοντας σ' αὐτὲς τὸν δογματικὸ χαρακτῆρα τῆς ἐβραϊκῆς σκέψεως.

«Στὴν ἑλληνικὴ φιλοσοφία — γράφει σύγχρονος ἱστορικός (1ε) — τόσο στὸν Ἡράκλειτο ὅσο καὶ στοὺς στωϊκοὺς, ὁ Λόγος, ὡς ἡ ἀρχὴ τοῦ συντηρεῖ καὶ ἐνώνει τὸν κόσμον, εἶναι ἐνδοκοσμικός, ἐνῶ στὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Ἰωάννου πρὶν ἀποκαλύπτει σαφῶς γιὰ ἴδιο πρόσωπο τοῦ ἔρχεται σὸν κόσμον ἀπ' ἔξω. Ἐξ ἄλλου ὅλα τὰ θέματα τοῦ Προλόγου (τοῦ Εὐαγγελίου) ἀνάγονται σὴν Παλαιὰ Διαθήκη («ἐν ἀρχῇ», «φῶς», «ζωή», «σκότος» κλπ.) ἢ σὴν θεοφάνεια τοῦ Σινᾶ («σκηνή», «δόξα», «χάρις» κλπ.). Πρόκειται γιὰ μιὰ ἀντίληψη περὶ «Λόγου», τοῦ συνδέει τὸν ὅρο αὐτὸ ὅχι τόσο μὲ τὴν κοσμολογία καὶ τὴν ἀφηρημένη φιλοσοφικὴ σκέψη, ὅσο μὲ τὴν ἱστορία τῆς σωτηρίας καὶ τὸ ἐβραϊκὸ δόγμα τῆς δημιουργίας ἐκ τοῦ μηδενός. Γενικὰ ἀλλωστε ὁ Ἰωάννης ἐμφανίζει ὁλόκληρο τὸ Εὐαγγέλιό του μέσα στὰ πλαίσια τῆς σωτηρίας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τῆς ἰουδαϊκῆς Ἀποκαλυπτικῆς, ἐνῶ θεμελιώδεις ἐννοιες, ὅπως ἐκεῖνες τῆς ἀλήθειας, τοῦ χρόνου, τῆς ἠθικῆς дуαρχίας κλπ. κατανοοῦνται πλήρως ἀν συνδεθοῦν μὲ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Μιὰ τέτοια προσέγγιση τοῦ Ἰωάννου εὐνοεῖ καὶ τὴν κατανόηση ἄλλων ἔργων τοῦ ἀποδίδονται σ' αὐτόν, ὅπως ἡ Α' ἐπιστολὴ Ἰωάννου καὶ

μάλιστα ἡ Ἀποκάλυψη, ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ χαρακτηριεῖται ὡς τὸ ἰουδαϊκώτερο κείμενο τῆς Καινῆς Διαθήκης».

Αὐτὴ τὴ μέθοδο νοθεύσεως, ἐβραιοποίησης καὶ πλαστογραφήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, ποὺ υἱοθέτησαν οἱ «πρωπεργάτες» τοῦ Ἰουδαιοχριστιανισμοῦ σὰν μέσον ἀντιμετωπίσεως τῆς ἑλληνικῆς ἀλήθειας, σὺνέχισαν καὶ ἀνέγαγαν σὲ «ἐπιτήμη» οἱ νεώτεροι ἀπολογητὲς του, (ιστ) οἱ ὁποῖοι μάλιστα ἀντιλαμβάνονται ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποκτήσουν ἑλληνικὴ παιδεία γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ παραχαράξουν πρὸ πειστικὰ τὴν ἑλληνικὴ σκέψη (Βασίλειος, Γρηγόριος, Ὠριγένης, Κλήμης, κλπ.). Ἐποὶ κατασκευάζεται αὐτὸς ὁ ἰδεολογικὸς τραγέλαφος ποὺ ὠνομάσθηκε «Ἑλληνοχριστιανισμός» ἀπὸ τὸ μετέπειτα χριστιανικὸ Κατεστημένο, μιὰ ἰδεολογία ποὺ δὲν παρουσιάζει καμμιὰ ἐσωτερικὴ ἐνότητα, εἶναι ἀπόλυτα ἀντιφατικὴ, γιὰτὶ συζευγνύει μὲ ταχυδακτυλουργικὸ τρόπο δύο ἠνράγματα ἀπὸ τὴ φύση τους ἀσυμβίβαστα, δηλαδὴ, ἀπὸ τὴ μία μεριὰ, τὴν ἐλεύθερη, ἀνιεράρχητη καὶ παντοδύναμη θεὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὴν Ἀλήθεια, σὴν ὁποία ὑπὸκειται οἰσθήποτε ἔκφραση τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, καί, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ, τὸ δόγμα, πρᾶγμα ἀπολύτως ἑξένο πρὸς τὸν Ἑλληνισμό, σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ζωῆς του, ἀπὸ τὸν πολιτικὸ μέχρι τὸ θρησκευτικόν. Ὁ Ἑλληνοχριστιανισμός εἶναι ἐννοια ὁδινότητη φιλοσοφικά, ἱστορικά καὶ ἠθικά: Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ὁ δολοφόνος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, σὰν τρόπον σκέψεως καὶ τρόπου ζωῆς. Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ἐπεβλήθη βίαια ὁ Χριστιανισμός, ὁ Ἑλληνισμός ἐπάψε νὰ ὑπάρχη. Αὐτὴ εἶναι ἡ κα-

(1ε) Ι. Ζηζιούλας, εἰς «Ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, τόμ. στ', σ. 536.

(ιστ) Μερικοὶ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὑπερβαίνουν σὲ μισελληνισμό οἰονδήποτε ἄλλο μεταγενέστερο μισέλληνα. Ἐποὶ οἱ Τατιανὸς καὶ Τερτυλλιανὸς ἔγραψαν, ὅτι, «ὅ,τι καλὸ ὑπάρχει σποῖς Ἑλλήνες, ὀφείλεται στοὺς βαρβάρους»...

θαρή ἀλήθεια.

Ἔτσι κατεστράφησαν συστηματικά ὅλες οἱ ἐλληνικές πνευματικές ἀξίες, ὁ ἐλεγχος, ὁ διάλογος, ἡ ἐρευνα, ἡ ἀπόδειξη, ἡ Ἐπιστήμη, ἡ θεωρία, ἡ τέχνη, μέσα σὰ χαλκεία τῶν δογματικῶν σχολῶν^(ιζ) καί τὸ βαθύ σκότος τοῦ Μεσαίωνα ἀρχίζει νὰ καλύπτῃ τὸ Ἑλληνικὸ Φῶς σ' ὅλη τὴν Οἰκουμένη.

Ὁ Λιβάνιος, τὸν 5ον μ.Χ. αἰῶνα, ὅταν ὁ Χριστιανισμὸς ἤλεγχε πιά τὴν ἐξουσία, ἀναφερόμενος — στὸν «Υπὲρ Ἱερῶν» λόγον του — στὴν ἡτταστροφὴ τῶν ἐλληνικῶν ἐργῶν τέχνης ἀπὸ φανατικές ὁρδὲς Χριστιανῶν, ποὺ ἐξαπολύθηκαν, μετὰ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ ἀνθελληνικοῦ διατάγματος τοῦ Θεοδοσίου, σ' ὅλο τὸν ἐλληνικὸ Κόσμο καὶ γκρέμιζαν καὶ ἰσάπέδωναν διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου ὅτιδήποτε ἐθύμιζε Ἑλλάδα, (ναοὺς, βιβλιοθεκὰς, μαντεῖα, στάδια, ἀγάλματα), παρομοιάζει τοὺς ἀτυχοὺς κατοικοὺς τῶν δει-

νοπαθουῶν περιοχῶν μὲ ναυαγοὺς ποὺ ἀπὸ τὸ πλοῖο τοῦ πολιτισμοῦ βρέθηκαν ἀπότομα στὴν ἄγρια θάλασσα. Οἱ δεκαπέντε αἰῶνες Μεσαίωνος ποὺ ἀκολούθησαν τὸν θρίαμβο τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀποδεικνύουν τὴν τραγικὴν ἀλήθειαν τῆς παρομοιώσεως τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Ἑλληνα.

Ἄν ὁ Ἑλληνισμὸς ἀκλαβώθηκε βίαια ἀπὸ τὸ ἰουδαϊκὸ ἐξουσιαστικὸ πνεῦμα, ἂν διῆλθαν λατινικὲς ἢ λατινογενεῖς πολιτικὲς ἐξουσίαι τοῦ ἐπέβαλαν μὲ τὸ Ἔϊφος καὶ τὸ πῦρ τὰ ἰουδαϊκὰ δόγματα,^(ιη) ἂν ἐπὶ εἴκοσι αἰῶνες ὑφίσταται ἡλύση ἐγκεφάλου σπὸς σχολεῖο ἢ στὴν Ἑκκλησίαν, γιὰ νὰ ὑποπαχθῇ στὴν προμοκρατία τῆς ἐβραϊκῆς «Κολάσεως», ἡποτὲ στὴν πραγματικότητα δὲν ἔχασε τὸν βαθύτερο πνευματικὸ ἐαυτὸ του. Γιὰ τὸν πραγματικὸ Ἑλληνα ὁ ἐβραϊκὸς Ζόφος εἶναι ξένος πρὸς τὸν ψυχισμό του, ὁ Σαββαθὸς καὶ οἱ νεώτερες «ἐκδόσεις» του

(ιζ) Πρβλ. τὴν Σχολὴν τοῦ «Πίστευε καὶ μὴ ἐρεῖνα» καὶ τὴ Σχολὴν «Ἐρευνάτε τὰς Γραφὰς» τοῦ Χριστιανισμοῦ.

(ιη) Μὲ προσερχόντες τοὺς μισέλληνες καὶ ὀδυσσοὺς Ρωμαίους Κωνσταντῖνο Α', Θεοδοσίῳ Α' καὶ Ἰουστινιανῷ Α', ποὺ ἔγιναν ὄργανα τῆς σιωνιστικῆς συνωμοσίας καὶ ἐξουδετέρωσαν τὴν ἐλληνικὴ ἀντίστασιν μὲ τὰ μέσα τῆς ἐξουσίας. Ὁ Χριστιανὸς χρονογράφος Σωζομενὸς ἀναφέρει, ὅτι «τῶν Ἑλληνιστῶν μικροῦ πάντες κατ' ἐκεῖνο διεφθάρησαν, καὶ οἱ μὲν πυρί, οἱ δὲ ἔϊφει ἀπολέσθαι προστάχθησαν. Παραπλησίως δὲ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, διεφθάρησαν (=δολοφονήθηκαν) οἱ ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἀρχομένην λαμπρῶς φιλοσοφούντες. Ἀλλὰ καὶ εἰς μὴ φιλοσόφους, ἐσθῆτι δὲ ἐκείνων χρωμένους, ἐχώρει ὁ φόνος» (κεφ. λε'). Ὁ Θεοδοσίος ὁ «Μέγας» προποῦ ἐκδῶσεν τὸ περίφημον ἀνθελληνικὸ διάταγμά του (Τριακόςια Ἐνενήκοντα Ἔνα μ.Χ.), μὲ τὸ ὁποῖο κλείσθηκαν οἱ ἀκμάζουσες ἐλληνικὲς φιλοσοφικὲς σχολαί, τὰ μαντεῖα, οἱ ναοί, τὰ στάδια, οἱ βιβλιοθεκὰς κλπ., διέταξε ἐπίθεσιν τοῦ στρατοῦ του ἐναντίαν τῶν Ἑλλήνων κατοίκων τῆς Θεσσαλονίκης, διότι εἶχαν ἀντιδράσει σὲ κάποιο στρατιηγὸ ποὺ ἐπέβαλλε βίαια τὸν ἐκχριστιανισμό τοῦ ἐλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς πόλεως. Ὁ αὐτοκρατορικὸς στρατὸς κατέσφαξε πούλάχιστον ἑπτὰ χιλιάδες ἀντιχριστιανοὺς Ἑλληνας μέσα στὸν Ἰππόδρομο τῆς Θεσσαλονίκης (Δεκεμβρίου τοῦ Τριακόςια Ἐνενήκοντα μ.Χ.). Τὴν βίαιη ἐκμηδένισιν τῶν ἀκαμαιοτάτων πνευματικῶν ἐρεισμάτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὠλοκλήρωσε ὁ Ἰουστινιανός, ὁ ὁποῖος τὸ Πεντακόςια Εἴκοσι μ.Χ. ἐξαπέλυσε προμερὸς διετὴ διωγμὸ ἐναντίον τῶν διανοουμένων καὶ στρατιωτικοπολιτικῶν ἡγητῶρων, ποὺ δὲν δέχονταν τὰ ἐβραϊκὰ δόγματα καὶ παρέμεναν «ἐθνικοί». Τὸ Πεντακόςια Εἴκοσι Ἐννέα ὁ Ἰουστινιανὸς ἐκλείσκει καὶ τὴν «Ἀκαδημία» τοῦ Πλάτωνα, τὴν λαμπρὴ αὐτὴ φιλοσοφικὴ σχολὴ τῶν Ἀθηνῶν, ποὺ λειτουργοῦσε συνεχῶς ἐπὶ ἑννεακόςια δέκα ἔτη χρόνια.

είναι ἀπρόσκλητοι ἐπικλέπτες τῶν ἐλληνικῶν ναῶν. Ὁ ἀνώνυμος ἐλληνικός λαός μέχρι σήμερα διατηρεῖ ἀλώβητη τὴν παλαιὰ φωτεινὴ ἐλληνικὴ πνευματικὴ του ὑπόστασις. Ὅπως οἱ πρόγονοί του, καὶ σὲ πείσμα τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ποὺ ἀπαγορεύει τὴν ἀπεικόνισις τοῦ Θεοῦ, ζωγραφίζει στοὺς ναοὺς καὶ σήμερα, δίνοντάς του ἀνθρώπινες μορφές, τὸν Θεό του, καὶ κατὰ βάθος στοὺς ἀρχαίους θεοὺς του ἐξακολουθεῖ νὰ προσφέρῃ τὴ λατρεία του, ἐξελληνίζοντας τοὺς διαδόχους του καὶ ἀποδίδοντας στοὺς δευτέρους τὶς ιδιότητες ἑκείνων. Τὸν Ποσειδῶνα, τὸν θαλασσινὸ θεό του, τὸν ἀναβιώνει κρυφὰ μέσα στὴν καρδιά του δίνοντάς του τὴν μορφή τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τὸν Ἄρη τοῦ τὸν κραιπνὸ ὀφθαλμὸ μέσα ἀπὸ χρόνον ὀνομαζόντάς τον Ἅγιο Γεώργιο, τὸν ἱματικὸ ἡμίθεό του Ἀσκληπιὸ τὸν μετανομάζει ἀπλῶς σὲ Ἅγιο Παντελεήμονα, τὴν προστατίδα τῆς γεωργίας Δῆμητρα τὴν λατρεύει μὲ τὸ ὄνομα τοῦ προστάτη τῶν ἀγροτῶν Ἁγίου Μοδέστου, τὸν Ἑρμὴ του, ποὺ βοηθοῦσε στὴν ἀνακάλυψις τῶν κλαυψαίων, τὸν κάνει Ἅγιο Φανούριο. Τὴν Μαρτὶν τὴν ἐξελληνίζει δίνοντάς της τὶς ιδιότητες τῆς Προμάχου Ἀθηνᾶς κ.ο.κ. Ὁ μελετητὴς τῆς ἐλληνικῆς λαογραφίας μένει κατάπληκτος μπροστὰ στὴν πληθώρα τῶν ἀρχαιοελληνικῶν λατρευτικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἐπιβιώσεων ποὺ βασιλεύουν στὴν λαϊκὴ ψυχὴ τοῦ νεώτερου Ἑλληνισμοῦ. Κοντὰ στοὺς ἄγιους καὶ τὶς ἅγιες διατηροῦνται ὁλοζώντανες οἱ Νηρηίδες (Νεραίδες), οἱ Γοργόνες, οἱ Γελοῦδες, οἱ Λάμιες κ. ἓνα σωρὸ νύμφες τῆς ἀρχαίας δαιμονολογίας. Αὐτὸ τὸ φαινόμενο, ὁ παγανισμός, ποὺ δὲν ἔχει μελετηθῇ ὁ ὅλο του τὸ βάθος, λόγω τῶν φανταστικῶν ἀντιδράσεων, ἀποπελεῖ μὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ζωντανές ἀπαδείξεις πῆς ἀδιάκοπης ἱστορικῆς πνευματικῆς συνέχειας τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ μὴ ἀκόμη ἐπιβεβαίωσις ὅτι ἡ ἐβραϊκὴ θεολογικὴ καὶ κοσμογονικὴ ἀντίληψις δὲν μπόρεσε ποτὲ νὰ κατακτήσῃ σὲ βάθος τὴν ἐλληνικὴ ψυχὴ.

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ τέχνη ἐξελληνίσθηκε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ,

ἡ ἐκκλησιαστικὴ ποίηση, ἡ ἐκκλησιαστικὴ ὀρχηστρικὴ, ἡ ἐκκλησιαστικὴ ζωγραφικὴ ἐφυγαν ἀμέσως ἀπὸ τὸν ἐβραϊκὸ ἔλεγχο. Καὶ οἱ πνευματικὲς καὶ πολιτικὲς ἡγεσίαι τοῦ Ἑλληνισμοῦ δὲν σταμάτησαν ποτὲ τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς ἴδιας τῆς φιλοσοφικῆς ὑποστάσεως τοῦ ἐβραϊκοῦ πνεύματος. Ἀπὸ τὸν μεγάλον Ἰουλιανὸ τὸν Παραβάτη καὶ τὸν Λιβάνιον, μέχρι τὸν Γεώργιον Γεμιστό — Πλήθωνα, ποὺ ζητοῦσε ἀναβίωσις τῆς ἐθνικῆς (ἀρχαιοελληνικῆς) θρησκείας, γράφοντας μάλιστα καὶ τὴν περίφημη «Εὐχὴ εἰς τὸν ἓνα Θεόν» καὶ μέχρι τὸν ἅγιον Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλὸ ποὺ κατεδάφιζε ἐκκλησίες γιὰ νὰ ἰδρῶσι σχολεῖα τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, διότι, ὥπως ἔγραφε, μόνον τὰ ἐλληνικά «φωτίζουν καὶ λαμπρύνουν τὸν νοῦν», ἡ πάλιν τῶν δύο αὐτῶν ἀσυμπίθαστων στοιχείων, τοῦ ἐλληνικοῦ καὶ τοῦ ἐβραϊκοῦ πνεύματος, συνεχίζεται σὲ διαφορὰς μορφὰς ἕως σήμερα. Ἰδοὺ τὶ γράφει χαρακτηριστικὰ ἐνῶς σύγχρονος Ἑλλήνας κριτικός:

«Καὶ δὲν κατάλαβα, ὁμολογῶ, ποτὲ μου, γιὰτὶ Ἑλλήνας ἐγὼ ἔπρεπε νὰ μαθητεύω καὶ νὰ καταβάλω φόρον «ἱεροῦ» θαυμαστοῦ τὴν ἐβραϊκὴν ἢ παιδείαν — δηλαδή : σὲ μιὰ ξένη ἐθνικὴν παιδείαν —, νὰ μοῦ καθυβρίζουν δέ, νὰ μοῦ διασύρουν, νὰ μοῦ σερβίρουν παρασχαργμένη τὴν δικιά μου παιδείαν, τὴν ἐλληνική!...

»Γιατὶ ἔπρεπε νὰ σέβωμαι τὸν Ἀβραάμ, ποὺ ἀνθρώποισι ἀξε τὸ γινεῖσθαι ἀόριστον καὶ ἀφανέρωτον καὶ ἀφηρημένον (μὰ καὶ φανατικὸ διεκπεραιωτὴ ἐξ οὐρανοῦ ὄλων τῶν ἐθνικῶν ἐβραϊκῶν ὑποθέσεων) Σαββαῶθ; Καὶ νὰ θδελύσωμαι, λέει, σὸν «ἐιδωλολάτρη», τὸν ὥραϊον καὶ πραγματικόν μου Ἀγαμέμνονα, ποὺ ἀνθρωποθυσίαιζε ἐπίσης, μὰ τίσιαιμένος ἐπιτέλους στὸ δόκανον ἀνθρώπινον — καὶ γιὰτοῦτο ἀληθινὸν — παθῶν (...). Ἐνῶ διόλου δέ με πείθει — ἂν δὲν εἶμαι ἐξ ἀρχῆς

πιστός (ἄρα: μὴ Ἕλληνας) τοῦ ἴδιου αἰμοδοιφοῦς Σαῦθθαῶθ — ἡ τυφλὴ ἐκείνη (ἀνθελληνικὴ καὶ πάλι) «ὑποκοή» τοῦ Ἀθραάμ παιδοκτόνου σπὴν «ἀνεξερεύνητη» (πρὶς ἀνθελληνικότητα!) βουλή τοῦ «Κυρίου» του — γιὰ τί; γιὰ ποῖο λόγο; γιὰ νὰ τοῦ «ἀποδείξη», μόνο, πῶς τοῦ εἶναι «πιστός»; καὶ νὰ τοῦ τὸ «ἀποδείξη», κιόλας, ὅχι μὲ τὸ ἴδιο του τὸ χαρσακίρι ἐπιτέλους, παρὰ μὲ τὴ φριχτὴ δολοφονία, λέει, τοῦ παιδιοῦ του;... (Τί ἀπαίσια πράγματα! Τί θάρβαρα κι ἀνθελληνικά!...). Μὰ ὁ μυκηναῖος ἥρωας του, σπὴν Ἄρτεμι — πὴν ἀπίαστη καὶ πάντα φευγαλέα μυθικὴ μου Ἄρτεμι — ἀνθρωποθυσιάζει! Σὲ θεοὺς φανερὰ πλάσσι οὐς, πὸ κάτω — κάτω ἀλόγιστους καὶ ποιητικούς, ποὺ δὲν ἀξιῶνουν δέος ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο καὶ συντριβὴ που, δὲν ἀξιῶνουν κἂν πῶς εἶν' οἱ μόνον, οἱ «ἀληθινοί», οἱ «σωτῆρες» του!... Ἰκὶ αὐτὸ ἐγὼ τὸ καταλαβαίνω: τὴν Ἰφυγένεια, λέει, γιὰ νὰ φυσῆξη σπὴν Αὐλίδα — γιὰ νὰ σκωθῇ ἀεράκι, νὰ φουσκώσῃ τὰ πανιά, νὰ πλεύσουμε σπὴν Τροία, σπ' ὄνειρό μας!... Τὴν Ἰφυγένεια γιὰ τὴν Ἑλῆν ἐν τέλει — ὁ Ἕλληνας ἐγὼ, ὁ ἀχαιός, αὐτὸ τὸ καταλαβαίνω (κι ἐσεῖς ὅλοι οἱ Ἀχαιοί, οἱ Ἀχιλλέες κ' οἱ Δυσσέες, κ' οἱ γερο - Νέστορες κ' οἱ Αἴαντες κ' οἱ Ἀγαμέμνονες, τρεῖς χιλιάδες χρόνια πῶρα σ' αὐτὸ τὸν πρελλό Τόπο ἐδῶ τῆς μεγάλης περιπέτειας τῆς δρᾶς καὶ τῆς ἀτέρμονης, τῆς τραγικῆς οὐδύσειας τοῦ νόου καὶ τῆς ἀνθρώπινης ἐλευθερίας, τὸ καταλαβαίνετε, σὰ μιὰ μέρα φωτεινὴ κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸν οὐρανὸ) !... Ἐνῶ τί εἶναι οἱ σκοτεινὲς ἐκείνες;... Τί τὸ ἀσπονδο μῖσος, τὸ αἰώνιο, τὸ ἀνήμερο, τὸ ἀκατασίγαστο κι ἀνικανοποίητο, κατὰ παντὸς ποὺ ἐπείραξε ποτὲ τὸν «περιούσιο» Λαὸ τοῦ «Κυρίου»;... Καὶ τί μὲ νοιάζει ἐ-

μένα, τὸν Ἕλληνα ἐπὶ τέλους, ἡ ἐθνικὴ ἰστορία κ' ἡ ἐθνικὴ ἐκδικητικότητα τῶν Ἑβραίων; (...).

»Τί σκοτεινιές, λοιπόν, καὶ τί θαρβαρότητες!... Τί συντριβὲς τοῦ ἀνοιχτομάτη καὶ παροδικοῦ — ποὺ τὸ ξέρει πῶς εἶναι θνητός, παροδικὸς σὰν τὸ σπουργίτι, μὰ δὲν ξεσκίζεται γι' αὐτό, δὲν ὀρέπεται, παρὰ μελαγχολικὰ χαμογελᾶ (χαμογελᾶ καὶ πάλι!), στὰ ἐπιτύμβια τοῦ Διτύλου... Τίποτε! Διόλου σκοτεινιές κι ὀρυμαγδός! Διόλου δέος καὶ συντριβὴ! Διόλου Σαῦθθαῶθ καὶ «προορισμοί» περιούσιοι, παρανοϊκοί!... (Σκεφθῆτε πόσο μοιάζει ἡ περιουσιότης τοῦ «Λαοῦ τοῦ Κυρίου», μὲ τὴν ἄλλη φριχτὴ περιουσιότητα τοῦ «Λαοῦ Ἀρειῶν», «δικαιωματικὰ Κυριάρχων»! Μήπως τοὺς ἐνέπνευσαν, λοιπόν, ἐκεῖνοι;...).

»Δὲν κάνω «σωθινισμό», δὲν εἰμαι μωροεθνικιστὴς — ἀλλὰ γιατί; γιατί πρέπει νὰ ὑπολήπτωμαι τὸν Ἀθραάμ καὶ ν' ἀπεμπολῶ τὸν Ἀγαμέμνονά μου; Γιατί πρέπει νὰ θεωρῶ «προφήτη» τὸν Ἡσαΐα — τὸν ἀναμφισβήτητα λαμπρὸ Ἡσαΐα ἢ Δαυὶδ ἢ ὅποιον ἄλλο μεγάλο τῆς ἐβραϊκῆς παραδόσεως — καὶ μὴ «προφήτη» ἐπίσης, μὴ «θεόπνευστο», μὴ «θεῖο» ἐξίσου, παρὰ «ἐθνικό», «εἰδωλολάτρη», «κοσμικό» κι ἀπορριπτέο, τὸν δικό μου τὸν Ἡράκλειτο, τὸν ὑπέρτοχο, τὸν πρῆμεγιστο, ἢ τὸν Παρμενίδη μου τὸν θεϊκό, ἢ τὸν Ἐμπεδοκλῆ μου, τὸ Δημόκριτό μου — τὸν ἀληθινὰ προφήτη τῆς σημερινῆς Φυσικῆς —, τὸν ὅποιον ἄλλο σπουδαῖο σοφὸ μου, σοφιστὴ μου, φωτεινὸ καὶ μεγάλο μου Ἕλληνα;

»Γιατί νὰ μὲ διδάσκουν νὰ εὐλαβοῦμαι τὸν Ἱερεμίαν καὶ νὰ θεωρῶ χαμένο σπὴν πλάνη «τοῦ κόσμου πούτου» τὸν ἰσχυρότατο Δημοσθένη μου;... Γιατί ὁ ποῦ Ἰσραὴλ σοφὸς καὶ παιητὴς νάναι περιβεβλημένος τὸ φωτοστέφανο τῆς «θειότητος», κι ὁ δι-

κός μου σοφός και ποιητής, ὁ ἔλληνας, νᾶναι περίπου «γιά τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερο»;...

»'Εν ὀνόματι τοῦ «Χριστιανισμοῦ» ὄλ' αὐτά, ξ; Μέσω τοῦ «Χριστιανισμοῦ», δηλαδή, ἡ ἄ σ κ η σ η μ ι ᾱ ς ξ ἐ ν η ς ἐ θ ν ι κ ῆ ς π ρ ο π α γ ᾱ ν δ α ς!». (ιθ)

Ἄλλα και σ' ὅλο τὸν Κόσμο δὲν λείπουν — δὲν ἔλειψαν ποτὲ — οἱ ἀγρυπνες και φω-
τιαμένες συνειδήσεις ποὺ κατανοοῦν τὸν ὀ-
λέθριο ρόλο ποὺ παίζει τὸ ἐβραϊκό πνεῦμα
— με τὴν παλαιὰ θρησκευτική, ἀλλὰ και
τὴν σύγχρονη πολιτικοκοινωνική ἀποκαπι-
ταλισμαρξιστική «ἐκδοσή» του — σπὴν ἡθι-
κοπνευματική πορεία τῆς ἀνθρωπότητας, τὸν
σασκατισμὸ τῆς ἀλήθειας και τὴν περᾶσια
ἀρνητική ἐπίπτωσή του γενικά πᾶνω σπὴν ἱ-
στορία. Ἀριθμοῦνται σὲ χιλιάδες οἱ συνει-
δητοὶ φορεῖς τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος σ'
ὅλα τὰ πλάτη τῆς Γῆς, αὐτοὶ οἱ μὴ φυλετι-
κὰ Ἕλληνες, αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες «οἱ παι-
δεύσεως τῆς ἡμετέρας μετέχαντες», ποὺ
βλέπουν καθαρά, ὅτι, μέσα ἀπὸ ζωφερό πλαι-
σιο τοῦ σημερινοῦ πνευματικὰ ἐβραϊοκρα-
τούμενου Κόσμου, ἡ μόνη ἀκτίνα φωτός ποὺ
ἀπέμεινε εἶναι ὁ Ἑλληνικός Λόγος. Και θά
ἦταν διατεθειμένοι νὰ ἀγωνισθοῦν γιὰ τὴν
ἀπελευθέρωση τῆς ἀνθρωπότητας ἀπὸ τὴν ἐ-
βραϊκή πνευματική σκλαβιά. Εἶναι χαρακτη-
ριστικό, ὅτι σπὴ Γαλλία δημιουργοῦνται αὐτο-
λογοὶ νέων διανοουμένων σὲ διάφορες πό-
λεις, ποὺ ἐνώνονται σὲ μιὰ πνευματική ὁμι-
λικοταινία με τὴν ὀνομασία «CRECE», με
κύριο στόχο τους τὴν καταπολέμηση τῶν κα-
ταστημένων θρησκευτικοπολιτικῶν δογμάτων
τοῦ «περισούσιου λαοῦ τοῦ Ἰσραήλ», και
τὴν ἀνάπτυξη και διάδοση τοῦ Ἑλληνικοῦ Λό-
γου και τοῦ Ἑλληνικοῦ ἰδεολογικοῦ και ἡρωϊ-
σμοῦ σὺν μόνου δρόμου, ποὺ θά ὀδηγήσει
σπὴν ἀποκατάσταση τῆς ἐπικοινωνίας τῆς
ἀνθρωπότητας με τὴν ἀλήθεια και σπὴν ὁλο-

ποίηση τῶν ἰδανικῶν τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας
και τῆς ἠθικῆς εὐδαιμονίας. Και σ' ὅλες σχε-
δὸν τίς χώρες τῆς Εὐρώπης και τῆς Ἀμε-
ρικής, ἀλλὰ και τῆς Ἀσίας και τῆς Ἀφρι-
κῆς, δὲν λείπουν τὰ μεμονωμένα ἄτομα (δισ-
νοούμενοι και μελετητές), ἀλλὰ και ὀμάδες
ἀτόμων, ποὺ θεωροῦν σὺν δικούς τους προ-
γόνους και προγόνους ὄλων τῶν ἀνθρώπων
τούς Ἕλληνες και ὀραματίζονται τὴν ἀνά-
σταση και τὸν θρίαμβο τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύ-
ματος.

Βαρειὰ ἱστορική εὐθύνη ἐέρτει στοὺς ὁ-
μους τῶν Ἑλλήνων ποὺ προσπαθοῦν νὰ ἀνα-
καλύψουν τὴν χαμένη πνευματική ταυτότη-
τά τους μέσα στοὺς λαθῦρινθους ἐνός σκο-
τεινοῦ, ψεύτικο, ἐξουσιαστικοῦ και ἱστορικά
ἀσύνειδου Κόσμου, ἰουδαϊοχριστιανικοῦ και
ἀποκαπιταλισμαρξιστικοῦ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον
ἔχουν αἰχμαλωτισθῇ. Τὸ ἱστορικό σπῆμά μας,
πὸ ἱστορικό αἶτημα κάθε ἐποχῆς, τὸ ἱστορι-
κό αἶτημα κάθε Ἐθνους, εἶναι ἡ Ἑλληνικό-
τητα. Ἑλληνικότητα σπὴν καθημερινή ζωή,
σπὴν πολιτική και κοινωνική πραγματικότη-
τα, σπὴν ἀντίληψη γιὰ τὸ Θεῖο, γιὰ τὴν ζωή,
γιὰ τὸν Κόσμο. Ἑλληνικότητα γιὰ μᾶς, Ἑλ-
ληνικότητα γιὰ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἡ ἀποστολή τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ
πνευματικὰ αἰχμαλωτισμένου Κόσμου και τοῦ
θρίαμβου τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος εἶναι
ἀνατεθειμένη ἀπὸ τὸ αὐτο πνεῦμα τῆς Ἰ-
στορίας σ' ἐμᾶς τοὺς κληρονόμους και φο-
ρεῖς του. Μιὰ Ἑλληνική Πολιτεία, ἂν ποτὲ
ἀναδυθῇ σὺν τὴν αἰωνίως ζωντανή προγόν-
οισά μας, τὴν Κύπριδα, ἀπὸ τὸ μαῦρο πέ-
λαγος τοῦ σιωνισμοῦ ποὺ μᾶς κυβερνᾶ, θά
ἔχη πολλὰ νὰ κἀνῃ, γιὰ νὰ καθάρῃ τὸν
Ἑλληνικό Νὰρ ἀπὸ τίς ἐβραϊκές θρωμίες,
με τίς ὁποῖες τὸν ἔχουν μαγαρίσει και ἀπι-
λώσει. Θά ἔχη πολλὰ νὰ κἀνῃ σπὸν τομέα
τοῦ ἠθικοπνευματικοῦ ἰσολιτισμοῦ γιὰ χάρι
ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας. Και γιὰ νὰ πελει-
ώσουμε με τὸν προσημειομεθεῖντα JEAN
RICHEPIN: (κ)

(ιθ) Ρ. Ἀποστολίδη, «Κατηγορώ», ἐκδ. Ἀδελφῶν Γ. Βλάσση, Ἀθήνα '65, σ. 208 —
208. Οἱ ὑπογραμμίσεις σπὸ κείμενο εἶναι τοῦ Ρ. Ἀποστολίδη.

(κ) Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 21

«Στὴν ἑλληνικὴ γῇ, στὸν χαρούμε-
νο κῆπο τῆς Μυθολογίας (...), ἃς χο-
ρέψουμε, λοιπόν, ἀφοῦ οἱ φίλοι μας
οἱ "Ἕλληνες, οἱ φίλοι μας καὶ ἀληθι-
νοὶ πρόγονοί μας, ἔτσι τὸ θέλησαν!
"Ἀς θυμηθοῦμε, ἐξ ἄλλου, τὸν Αἰγύ-
πτιο ἱερέα, ποὺ εἶπε στὸν Πλάτωνα,
ὅταν αὐτὸς πῆγε νὰ τὸν ρωτήσῃ γιὰ
τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον τῶν πρα-
γμάτων καὶ τῶν ἀνθρώπων: «'Εσεῖς
οἱ "Ἕλληνες εἰσθε καί, ἀσφαλῶς, θὰ
μείνετε γιὰ πάντα ἢ νεότης τοῦ κό-

αμου». 'Εμεῖς οἱ ἄλλοι, οἱ σημερινοὶ
ἄνθρωποι, ἃς προσπαθήσουμε νὰ τὴν
ξαναβροῦμε μέσα μας, ὅπως ἦσαν
στοὺς προγόνους μας "Ἕλληνες, αὐ-
τὴν τὴν νεότητα, ἀπὸ τὴν ὁποία, ἄλ-
λοιμονον, εἴμασπε τόσο μακριά!».

(Ἀναδημοσίευση ἀπὸ τὸ Δο-
κίμιο Ἑλληνικῆς Ἰδεολογίας
«Ἀ ν α ζ ῆ τ η σ η», τοῦ
Δημ. Ι. Λάμπρου, ἔκδ. «Δαυ-
λός», Ἀθήνα 1981, σ. 149—
164).

Τῆς Αὐλῆς

Η μπορεῖ νὰ τοῦλειπεν ὁ ἀνδρισμὸς τοῦ Σεβαστοῦ Προέδρου
μὰ τίς ραδιουργίες τῆς Αὐλῆς τίς γνώριζεν εἰς βάθος.

Τὰ εἶχε ξεσκολίσει αὐτά. Κι ὅπως δὲν εἶχεν ὄρεξιν
καλόγερος νὰ καταλήξῃ σὲ κάποιο μοναστήρι
(γιὰ νὰ μὴ μελετᾷ τις τυφλώσεις καὶ χειρότερα)
μόλις μυρίστηκε τὰ νέα αἰσθήματα τῆς Βασιλείας
ἐτέθη σὲ συναγερμό. Σὰν μάλιστα εἶδε
καὶ τὸν Τσιμισκῇ στὴ Βασιλεύουσα
ἐννόησε παντελῶς τὰ τεκταινόμενα
κι ἔσπευσε μὲ πεσκέσια καὶ δοξαστικά
καὶ λόγια κούφια, μὰ παχειά, νὰ τὸν καλωσορίσει.

Πλὴν, δὲν τοῦ ἐδήλωσεν σαφεῖς ὑποταγή,
δὲν ἦτο φρόνιμον ἀκόμη. "Ἄν ἀποτύγχανον
οἱ συνωμότες, θὰ ἦτο λίαν ἐπικίνδυνον.
Ἀντίθετα, θεώρησεν ὠφέλιμον νὰ πάγῃ καὶ στὸν Νικηφόρον.
Τοῦ ἀπέκρυψε βέβαια τίς θάσιμες ὑπόνοιες,
τὸν φῶς - φανάρι κίνδυνο, ποὺ ἄμεσα διέτρεχε,
μὰ τοῦ ἀνέλυσε λεπτομερῶς τὴν μοχθηρία τῶν ἀνθρώπων
καὶ τὸν συμβούλευσε ἀόριστα — ὥς πάντα — νὰ προσέχει.

Κι ἔχοντας ἔτσι θεῖο καὶ ἀνεψιό μὲ μαεστρία δέσει
ἐδήλωσεν ἀσθένεια καὶ κλείστηκε στὸ σπίτι του
ἀναμένων, ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς, τὰ βέβαια ἐπερχόμενα...

Μπορεῖ νὰ ἦτο εὐνοῦχος ὁ Βασίλειος
μὰ τίς διαβολές, τὲς κολακείες, τὰ φαρμακώματα
τὰ ἔπαιζεν στὰ δάχτυλα. Χρόνια καὶ χρόνια
ἐξασκοῦσε αὐτὲς τίς τέχνες τῆς Αὐλῆς.
Αὐτὸ δὰ ἔλειπε. Νὰ τὸν αἰφνιδιάσῃ ἕνα γύναιο τώρα!

Λάμπρος Κοιράνης

Επικαιρα και ανεπικαιρα

Ο φίλος μου και εκδότης του «Δαυ-
λου», με πληροφόρησε, ότι το ανά
χειρας τεύχος θα άπτεται του Ιβυζαντίου.
"Αν και ή στήλη μικρά και άλλων σπό-
χων, μπήκα στον πειρασμό να πω δυο
λόγια. "Οχι τίποτε βαρύγδουπα, άνα-
λυτικά και τέτοια. Δυο κουθέντες ά-
πλές, έτσι, γιατί μου άρέσει ή "Ιστορία
και γιατί νομίζω πως το Βυζάντιο ζή
έν προσεκτάσει και έν πολλοίς στο νέο
μας έλληνικό (ρωμαίικο) κράτος.

Ο μιλουν περι «συγκειρασμοῦ» (οί
«μορφωμένοι» Χριστιανοί) του Χρι-
στιανισμού με το έλληνικόν πνεῦμα. "Η
περι κατανικήσεως (οί φανατικοί Χρι-
στιανοί, οί έθνικιστές, οί μαρξιστές κ.λ.)
του Έλληνικού πνεύματος από τον Χρι-
στιανισμό. Μά, φίλοι, ποιός «συγκειρα-
σμός» και ποιά «κατανίκηση», αφού το
έλληνικόν πνεῦμα ειχεν, προ πολλού, έν-
ταφιασθή; Το ειχαν θάψει — μεγαλοπρε-
πώς — πολιτικά ό Περικλής και ιδεο-
λογικά ό Πλάτων.

Ο Χριστιανισμός άναμετρήθηκε και
θείαια κατέβαλε, τον θνησιγενή, άμετρο-
επή μετਾਲεξανδρινόν κοσμοπολιτισμόν.
"Ενα έλληνόφωνο, τυπολατρικό άμάλαγα-
μα άνατολίτικων δοξασιών και παρα-
κμιακών σοφιστειών, ήτο το «θύμα».

"Η σοφία» που, κατὰ τον Παῦλον,
«έζήτουν» οί «έλληνες» της έποχής, δέν
διαφέρει από τη «σοφία» που ζητούν οί
σύγχρονοι "Έλληνες : Λίγα κολλυβο-
γράμματα, μία δλωρ τεχνική κατάρτι-

ση, που θα όδηγήση στο θόλεμα. «Χρη-
σιμοθηρική» παιδεία, δηλαδή. Οί έλλη-
νες (έλληνόφωνοι, άκριθέστερον) ιμαθαί-
νανε τον "Όμηρο, οί εύπορώτεροι για να
χρησιμοποιούν άποσπάσματά του στίς
κοσμικές συνασπιστροφές τους (έθεωρεί-
το πολύ «σίκ», ίσως σήμερα ή χρήση
ποιμάτων του Μάρξ), οί δέ άπορώτεροι
για να λύσουν το βιοτικό τους πρόβλη-
μα, με το να διορισθούν γραμματιοδι-
δάσκαλοι, παιδαγωγοί, σύμβουλοι ή ά-
πλά οικόσιτοι στίς ευπορες οικογένειες
τών Ρωμαίων. "Ολα τὰ «καθώς πρέπει»
ρωμαίικά στίτια ήταν άπαραίτητο να δια-
θέτουν ένα, δύο ή και περισσότερους άπ'
αυτούς τους «σοφούς Έλληνες», που τους
χρησιμοποιούσαν κυρίως στα συμπόσια
τους, για να άπαγγέλλουν, ενώ οί δέ-
σποινες της Ρώμης τους ειχαν έξ άπορή-

Τοῦ

Μ. ΣΤΡΑΤΑΚΗ

των κομιστάς των έρωτικών έπιστολών
των προς τους έραστάς των. (Δυο φορές,
Ρωμαίοι Αυτοκράτορες έξώρισαν τον
συμφετό αυτών των σοφιστών άπ' τη Ρώ-
μη — τέτοια «πληγή» ειχαν κατανήσει.
Σπαρταριστές εικόνες των «σοφών» και
της «σοφίας» της έποχής δίνει ό Λου-
κιανός).

Αυτή, λοιπόν, τη «σοφία» και αυτούς
τους «σοφούς Έλληνες» αντιμετώπισε ό
Χριστιανισμός. "Όταν ό Παῦλος καυχά-
ται, ότι δέν υπάρχει «σοφός, γραμμα-
τεύς, συζητητής» που να αντιμετώπιση
το Δόγμα του, έχει την εύθυκρισία να
προσθήη «που αλώνος τούτου». Γιατί θέ-
βα:α θα ήταν άστείο να έννοήση κανείς
ότι ή νέα δογματική ιδεολογία αντιμε-
τώπισε και κατεπρόπασε το «έλληνικό
πνεῦμα», ένός "Ηράκλειτου, ένός Παρ-
μενίδη ή, έστω, ένός Σωκράτη.

Ο Κωνσταντίνος, ὁ ἀδίστακτος αὐτός πολιτικός καὶ (γιά πολιτικούς λόγους) υἱοκτόνος, ἀρθῶς διεΐδε (ὅπως 1600 χρόνια ἀργότερα ὁ Λένιν), ὅτι μιά

λεῖψ. Ἡ θία καὶ ἡ ἐπιβληθεῖσα ἀμάθεια παρήγαγαν αὐτὸ τὸ μονολιθικὸν ἀντιπνευματικὸν κράτος, ὅπου τὴν ἔννοια τῆς Δικαιοσύνης ὥριζεν ὁ «Πιστὸς Βασι-

ΣΧΟΛΙΟ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ: Ἀσφαλῶς ὁ φίλατός μου καὶ συνεργάτης μου Μ.Σ. παρασύρθηκε, υἱοθετώντας τὴν ἄποψη ὅτι τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα πέθανε στίς μέρες τοῦ Περικλῆ καὶ τοῦ Πλάτωνα — ἄποψη ντασεϊκή, ποὺ ἐγίνε σήμερα πολὺ «τῆς μόδας». Γκατί τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα μετὰ τὸν Περικλῆ καὶ τὸν Πλάτωνα ἔδωκε ἐπὶ πολλοὺς ἀκόμη αἰῶνες λαμπροὺς καρπούς, μαθηματικά π.χ. ποὺ παραμένουν ἀκόμη καὶ σήμερα ὀξεπέραστα (Ἀπολλώνιος, Εὐκλείδης, Εὐδόξος, Ἡρών, Ἐρατοσθένης, Πάππος, Εὐαρίνος καὶ πλείστοι ἄλλοι), ἀστρονομία ποὺ μόλις σήμερα μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ἐν μέρει ξεπερασμένη (Ἀρίσταρχος, Πτολεμαῖος καὶ πλείστοι ἄλλοι), Λογική, στὸ σύνολό της ὀξεπέραστη ἕως σήμερα (Ἀριστοτέλης), ἐπιστῆμες ποὺ γιὰ πρώτη φορά ἐκφρανίστηκαν (φιλολογία, ἱατρική, βοτανική, μηχανική, γεωγραφία, ὁπτική κ.ἄ.) καὶ φιλοσοφία ἰσάξια ἴσως τῶν προπλάτωνικῶν (Στωϊκοί, Ἐπικουρείοι, Νεοπλάτωνοὶ καὶ κλπ.) καὶ πλείστα ἄλλα στὴν Ἐπιστήμη, τὴν Διάνοση καὶ τὴν Τέχνη, ποὺ ἀπέβησαν «κτῆματα ἑσσεῖ» τῆς ἀνθρωπότητος. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ μεγάλα ἐπιτεύγματα δημιουργήθηκαν καὶ ἐπὶ Παύλου καὶ μετὰ τὸν Παῦλο, τὸν «Ἑβραῖο τῶν Ἑβραίων» — ὅπως τὸν ὀνομάζει ὁ Ρ. Λίβιγκατον — ποὺ βέβαια δὲν ἐνδιαφερόταν καθόλου νὰ βρῇ «Ἕλληνα «σοφόν, γραμματέα, συζητητὴν», — πρᾶγμα πάρα πολὺ εὐκόλο — ἀλλὰ μόνο νὰ διεθνοποιήσῃ τὴν ἑβραϊκὴ πνευματικὴ ἐξουσία μετὰ τοῦ «ἀνδραποδῶδους πλῆθους», ὅπως τὸ ὀνομάζει ὁ Ἀριστοτέλης, μετὰπλάτωνικός κι αὐτός. Τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα εἶναι ζωντανὸ καὶ συνεχίζει νὰ δίνει σωτήριους καρπούς καὶ στὴν Ἀναγέννηση καὶ ἕως σήμερα καὶ πάντοτε — ἀρκεῖ νὰ μπορῇ νὰ συλλαμβάνῃ κανεὶς τὸ ἐλευθερωτικὸ καὶ ἐξαληθευτικὸ μῆνυμά του. Ὅρθότατα ὁ φίλος μου παρατηρεῖ, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν συνεκέρσσε, οὔτε κατενίκησε τὴν ἑλληνικότητα: ἀπλῶς τὴν δολοφόνησε μὲ τὰ μέσα ποὺ τοῦ πρόσφερε ἡ ἐλεγχόμενη πιά ἀπ' αὐτὸν ἐξουσία, σὲ μιά ἀγρία, φονικὴ καὶ σασανικῆς ἐμπνεύσεως ἐπιχείρηση ποὺ κράτησε πολλοὺς αἰῶνες, ἐπιχείρηση ἀγνωστὴ ἐν πολλοῖς, ἀφοῦ οἱ σχετικὲς πηγὲς σπανίζουν γιὰ εὐνόητους λόγους. Καὶ μόνον ἡ τεραστία ἐκτάσεως καταστροφῆ παντός ἑλληνικοῦ — κεϊμένων, ἔργων τέχνης, ἐπιστημονικῶν ἔργων κλπ. — καταστροφῆ ποὺ παρατάθηκε ἀσπαμάτητα πολλοὺς αἰῶνες μετὰ τὴν ἀνάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπὸ τὸν Χριστιανισμό, ὀποδεικνύει, ὅτι τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα ὄχι μόνον δὲν ἦταν νεκρὸ, ἀλλὰ ἀποπελοῦσε μόνιμο βραχνᾷ καὶ θανάσιμῳ κίνδυνῳ γι' αὐτοὺς ποὺ ἀγωνίζονταν νὰ τὸ δολοφονήσουν. Φαινόμενο «γκραικυλισμοῦ» ἐνός δτυχοῦ λαοῦ κατακτημένου ἀπὸ τὴ Ρώμη, ὑπερτονισμένα ἀπὸ κομπλεξικοὺς στὰ πνευματικὰ θέματα Ρωμαίους, ἡ ἀκρίβολης ὀξίας περιγραφὴς ἀπὸ Ἀνατολίτες παρακμίες — ὅπως ὁ Ἀισύριος Λουκιανὸς — δὲν πρέπει νὰ μᾶς παρασύρουν στὴν ἀντίθετη ἄποψη, ὅτι δηλ. ὁ Ἕλληνας ἦταν ὅπῃ ἐνωρίς νεκρός, ἄποψη ποὺ κατασκευάσθηκε γιὰ νὰ δώσῃ τὸ ἱστορικὸ «ἄλλοθι» στοὺς δολοφόνους του. Δ.Ι.Λ.

μαζικὴ ἰδεολογία, ἔχει γιὰ τὸν ἐξουσιαστικὴν μεγαλύτερη ἀξία, ἀπὸ χιλιάδες λεγεῶνες. Καὶ ἔσπασε τὸ λάβαρό του πάνω στὸ σκωληκδόρωπο πτώμα τοῦ πτωτόφρονος ρωμαιοκρατισμοπολιτισμοῦ.

Ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα ἡ κυριαρχία τῆς Ἐξουσίας (πολιτικῆς καὶ θρησκευτικῆς) ὑπῆρξε ἀπόλυτος, ἀδίστακτος καὶ ἀνη-

λεὺς καὶ Ἀυτοκράτωρ Ρωμαίων, τῆς Ἀληθείας ὁ «Παναγκώτατος Πατριάρχης» (ἡ ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς Στουδίου), ἡ δὲ Ἐλευθερία ἐθεωρεῖτο ἔγκλημα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἀμάχημα ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, ἀπὸ τὸ δικέφαλον τέρας τῆς Ἐξουσίας. (Οἱ θεωρούμενες «ἀναλαμπές», τύπου Ἰουλιανοῦ, Σχολῆς Ἀλεξανδρείας — Ὑ-

πατίας — Ἀθηναϊκῆς Σχολῆς κ.λ., στοχεύουσαι μᾶλλον νὰ μεκραναστήσουν αὐτὸν τὸν ἑλληνόφωνο κοσμοπολιτισμὸν — τοὺς τύπους καὶ ὄχι τὴν οὐσία — ἐπνίγησαν στὸ αἷμα).

Τὰ «ρεύματα», ποὺ πολλάκις συνεκρούσθησαν ἐντὸς τῆς Αὐτοκρατορίας, ἦσαν «ὀμοιοθαλάσσια» ἢ «ὀμοιοθαλάσσια», γιὰ νὰ θυζαντινομιλήσουμε. Ἀφωροῦσαν τὴν κατάκτηση, ἀνάκτηση ἢ ἐπέκταση τῆς Ἑξουσίας. Πιθανόν, ἡ λεγομένη «Εἰκονολατρία», νὰ ὀδηγοῦσε σὲ κάποια μορφὴ πνευματικῆς ἀναγέννησης, ἂν δὲν τὴν στραγγάλιζε τὸ καλογηρικὸν ράσο.

Πάντως, ὑπῆρξαν ἀτομικὲς περιπτώσεις ἐλευθέρων ἀνθρώπων. Ξεσκονίζοντας τὰ συναξάρια καὶ τὰ χρονικά τῶν καλογηρῶν — κυρίως — συγγραφέων, βλέπει κανεὶς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ νὰ ξεπετιοῦνται αὐτοὶ οἱ «διάβολοι» οἱ εὐλεθερόφρονες — ἀπὸ ἰδιοσυγκρασίας οἱ πῶς πολλοὶ παρὰ ἀπὸ παιδείας — καὶ ποὺ ὅλοι τοὺς καλογεροποιοῦνται, τυφλώνονται, ρινοτέμνονται, γλωσσόκοπτονται κατὰ σειρὰν, ἕως ὅπου τελικὰ νὰ μὴ τοὺς μείνῃ ἄλλο ὄργανο νὰ προσφέρουν σπὸν ἀνελέητο διώκτη παρρηχὸς πὸ παραισμορφωμένο κεφάλι τους.

Μοῦ ἀρέσει νὰ μνημονεύω τὸν Ἀνδρόνικο Κομνηνὸν (τὸν τελευταῖον τῶν Κομνηνῶν). Τὸν εἶπαν τυχοδιώκτην, περιφρονητὴ τῆς ἑξουσίας, ἀντίχριστον, ἐπαυαστάτην, ἀφύλον, ἀπαμιστήν, ἀδίστακτον, μισογύνην, πανοῦργον, βδελυρόν, τέρας κ.ἄ. Ὁ τοῦ ἐλευθέρου — φύσει — ὁ ἀνθρώπος. Ὁ ὄχλος — τὸν ὁποῖον εὐεργέτησε κυνηγώντας τοὺς βενετσιάνους ἔμπορους ποὺ ἔκρυβαν τὸ σάβρι καὶ εἶχαν προκαλέσει πείνα στὴν Πόλη — τοῦ ἐπεφύλαξε ἕνα ἀντάξιο τῆς ἐλευθεροφροσύνης του τέλος: Τὸν τύφλωσε, τοῦ ἔκοψε τὰ αὐτιά, τὴ μύτη, τὰ χέρια, τὰ πόδια — δυὸ μέρες μακέλλευε τὸ χριστοπώνημον πλήρωμα τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸν περιφρονητὴν αὐτὸν τῆς ἀνωθεν ἢ κάτωθεν Ἑξουσίας.

Τὸ πέτιο Βυζάντιο, ἐκληρονόμησαν οἱ δυστυχεῖς Τούρκοι, ποὺ ἀπὸ λαὸς πρσχέων ἱππέων πολεμιστῶν, μεταβλήθηκαν, σὲ λίγο, στοὺς γνωστοὺς ράθυμους, ραδιοῦργους, ἀηλεεῖς ἀνατολίτες δεσπότες. Οἱ «συνταγές» τοῦ Ἱεροῦ Παλατίου (γιὰ φαρμακεῖες, συνωμοσίες, ἀνατροπές, ἐγκλήματα), ὅπως ἄλλωστε καὶ τὸ προσωπεῖο τοῦ Παλατίου (Φαναριώπης) πέρασαν σιγὰ - σιγὰ στὴν ὑπηριεσία τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, ἡ ὁποία ἀντέγραψε καὶ ἐφάρμοσε ὁλόκληρη τὴν ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ Βυζαντίου.

Ἐάν κάποιος ἐπιχειρήσῃ μιὰ («ἀνίερων» γιὰ τοὺς ἐθνικιστὲς) πεικμηριωμένη σύγκριση τῆς Βυζαντινῆς καὶ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, θὰ «φρίξῃ» ἀπὸ τὶς «παράξενες» ἐπισημάνσεις. Δὲν κατέκτησε μοναχὰ ἡ ἀρχαία Ἑλλάς τὸ «ἀγροῖκον Λάπιν». Τὸ Βυζάντιον κατέκτησε ὁλοκληρωτικώτερα τοὺς «ἀγροῖκους» Ὀθωμανούς...

* * * *

Μέσω τῶν Τούρκων, τὸ Βυζάντιο «πέφρασε» στὸ νέο ἑλληνικὸ κράτος. Οἱ πειθηκίζοντες φραγκοσπουδαρχίδες μίας μάταια προσπαθοῦν 150 χρόνια νὰ μᾶς δυσκοποιήσουν. Οἱ ἐξουσιαστικὲς δομές μίας δὲν μοιάζουν μὲ κείνες τῆς Δύσης. Ἐδῶ ἡ ἑξουσία ἔχει — μέχρι σήμερα — μεσαιωνικὸ χαρακτηριστὴρα, θεωρεῖται «ταμπου», «δεσποτικὴ», «ἀδιαμφισβήτητη». Κατακτιέται δὲ πάντα «περιφερειακά», μὲ τεχνάσματα, σπιατηγῆματα, πονηρίες, δόλον, ἐνίστε μὲ ὠμὴ θία — ἐξελιγμένες βυζαντινο-τουρκικὲς μέθοδοι.

Οἱ τύποι τῆς ἑξουσίας μοναχὰ εἶναι ἀνπιγραφές δυτικῶν προτύπων, γι' αὐτὸ καὶ, μὴ δυνάμενες νὰ προσαρμοσθοῦν στὴ βυζαντινοτουρκικὴ νοοτροπία, καρκιωθατοῦν, διαστρέφονται, ἐνίστε καταλύονται. (Μὰ καὶ τύποι βυζαντινοὶ ἐπιζοῦν — οἱ μέχρι πρό τινας βασιλεῖς μίας ἐπροσιμετρῶντο ὡς συνεχιστές τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων — Κωνσταντῖνος ΙΒ' κ.λ.).

ζόντιο έπεσαν μετ' το πάρσιμο της Πόλης πὸ 1453; Ἡ ἐρώτηση, ἀπὸ μιᾶς πρώτης ἀποψῆ φαίνεται παρὰδοξη. "Ἄς καλοεξετάσουμε γι' αὐτὸ τὰ πράγματα μετ' τῆς σεισμῆς. Εἶναι γεγονὸς πῶς, τοὺς τελευταίους δύο - πρεῖς αἰῶνες τῆς ἱστορίας τοῦ Βυζαντίου, αὐτὸ, εἶχε γεωγραφικὰ περιοριστεῖ στὰ ὅρια τῶν κατοικουμένων, κατὰ τὸ μέγιστο μέρος τους, ἀπὸ ἑλληνες περιοχόν. Ἀληθεύει, ἀκόμα, πῶς τὴν ἴδια περίοδο, σταδιακὰ, οἱ περισσότεροι ὀπῆκοι τῆς αὐτοκρατορίας, ἡ ἰθύνουσα τάξη, οἱ ἴδιοι οἱ τελευταῖοι αὐτοκράτορες, ἦσαν Ἕλληνες τὸ γένος. Ὡστόσο παρ' ὅλη αὐτὴ τὴν ὑποχρεωτικὴ καὶ βαθμιαία «ἑλληνοποίηση» τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, αὐτὴ δὲν ταυτίσθηκε ποτὲ μετ' τὸν ἑλληνισμό. Κι αὐτὸ γιατί, τότε, ὁ ἑλληνισμὸς θρυσκόταν σὲ ἀφάνεια. Εἶχε περιπέσει σπῆλθῃ καὶ δὲν ἐπιζοῦσε παρὰ μόνον σπὰ διασωσμένα χειρογράφα τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ποὺ φυλάσσονταν σὲς μο-

ναστηριακές θιβλιοθήκες, καὶ σπὸ πνεύμα μερικῶν ἐλληνοθρεμμένων λογίων, πού, ἀμέσως μετὰ τὴν καταστροφή, θὰ περνοῦσαν στὴν Δύση γιὰ νὰ μεταφέρουν ἐκεῖ τὸν ἀρχαῖο ἐλληνικὸ πολιτισμό.

“Ὅσο κι ἂν φαίνεται περίεργο, ὁ ἐλληνισμός, ὡς ζωντανὴ πραγματικότητα, ὡς ἰδέα καὶ βίωμα, ξεπήδησε ἀκριβῶς μέσα ἀπὸ τὶς σπάχτες καὶ τὰ ἐρείπια τοῦ Βυζαντίου. Σιγά - σιγά ἔγινε συνείδηση στοὺς ὑπόδουλους πὼς δὲν ἦταν πιά οἱ σκλάβοι, οἱ νικημένοι ὑπῆκοι τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, πού ἡ ἱστορία τῆς εἶναι γεμάτη νηροπές καὶ ἁμαρτίες, ἐγκλήματα καὶ παπεινώσεις, ἀλλὰ οἱ ἐλεύθεροι Ἕλληνες μὲ τὸ ἔνδοξο καὶ τὸ πεντακάθαρο παρελθόν. Κυριολεκτικὰ μπορούμε νὰ τοποθετήσουμε τὴν ἡμέρα τῆς ληξιαρχικῆς πράξης γέννησης τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ στὴν 29ῃ Μαΐου 1453.

Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτὴ ἡ ἱστορικὴ ἐκείνη ἡμερομηνία ἀποκτᾷ καὶ μιὰν ἄλλη σημασία: Εἶναι, θεόβια, τὸ τέλος μιᾶς χιλιόχρονης αὐτοκρατορίας καὶ παυτόχρονα καὶ τὸ ξεκίνημα γιὰ τὸ ζωντανεῖν τοῦ δικοῦ μας νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ. “Ἄν τὴν δοῦμε ἔτσι τὴν ἡμέρα ἐκείνη, εἶναι τότε ἓνα ἱστορικὸ ὁρόσημο ἐπιτίδας καὶ αἰσιοδοξίας καὶ ὄχι ἡ ἐπέτειος μιᾶς καταστροφῆς. Χρειάστηκε νὰ πέσει τὸ Βυζάντιο, νὰ γκρεμιστοῦν οἱ ξεπερασμένοι καὶ μεσαιωνικοὶ μνηστῆρες αὐτοῦ, καὶ μαζί τους τὸ πνεῦμα τῆς θρησκευτικῆς μισαλλοδοξίας καὶ τοῦ στενόμενου φανατισμοῦ γιὰ νὰ ροδίσαι ἡ αὐγὴ τοῦ ἐλληνικοῦ ξανανιώματος. Πραγματικά, ὅπως ἔδειξαν τὰ γεγονότα πού ἐπακολούθησαν, παρ’ ὅλες τὶς καταπιέσεις καὶ τοὺς διωγμούς, τὸ σκλαβωμένο γένος τῶν Ἑλλήνων πιά (καὶ ὄχι τῶν βυζαντινῶν) ἀρχισε ν’ ἀποκτᾷ προσθετικὰ συνείδηση τῆς ἐλληνικότητάς του καὶ ν’ ἀνασυνδέει, ἓνα — ἓνα, τοὺς δεσμούς του μὲ τὴν κλασσικὴ ἐλληνικὴ ἀρχαιότητα μὲ τὴν πεποιθὴσιν πὼς ἐκείνων, τῶν ἀρχαίων του προγό-

νων, ἀποτελοῦσε συνέχεια καὶ ὄχι τῶν πρόσφατων βυζαντινῶν.

Πραγματικά, γιὰ τοὺς κλασσικοθρεμμένους Ἕλληνες τοῦ 17ου καὶ τοῦ 19ου αἰῶνα, τοὺς μεγάλους μας δασκάλους τοῦ γένους, τὸ Καραῆ, τὸ Κοδρικᾶ, καὶ τόσους ἄλλους, ὁ ὑπόδουλος ἐλληνισμὸς μόνον τότε θ’ ἀποκτοῦσε τὴν ἐλευθερίαν του, ὅταν θὰ κέρδιζε, πρῶτα, τὴν ἐθνικὴ καὶ φυλετικὴ του αὐτογνωσία, πού πῆ-γαζε στὴν πρώτη του κοιτίδα, τὴν ἀρχαιότητα. Γι’ αὐτό, καὶ πρὶν γίνει δυνατὴ ἡ ἐξέγερση καὶ πολὺ πρὶν ὀργανωθεῖ ὁ μεγάλος ξεσηκωμὸς τοῦ 1821, μὲ τὰ γνωστὰ ἀποτελέσματα, χρειάστηκε ὁ σκλάβος ραγιαῖς, ὁ παπεινωμένος ρωμῖος, νὰ ἀνασταπτιθεῖ στὰ ὕψηλὰ νάματα τῆς ἐλληνικότητος. Μόνον ὅταν ὁ λοκληρώθηκε αὐτὴ ἡ μακροχρόνια διαδικασία, ὕστερα ἀπὸ θυσιᾶς καὶ προσπάθειες ἀμέτρητων φωτισμένων δασκάλων, παπεινῶν καὶ διάσημων, ἐπώνυμων καὶ ἀνώνυμων, μπόρεσε τὸ γένος νὰ ξανακερδίσει τὴν χαμένην του αὐτοπεποίθηση. Ἡ συνειδητοποίηση τοῦ χρέους, ἡ ἀνάγκη νὰ ζήσουν ἐλεύθεροι καὶ νὰ φτιάξουν μιὰ δική τους ἐλευθερὴ, δημοκρατικὴ καὶ ἀνεξάρτητη πολιτεία δημιουργήθηκαν μόνον ὅταν τοὺς ἐμφυσήθηκε ἡ αἴσθηση τῆς ἐθνικῆς ὑπερηφάνειας καὶ τῆς ὕψλης κληρονομιάς. Ἀπὸ τὴν στιγμή πού οἱ παπεινωμένοι Ἕλληνες, πρῶτον βυζαντινοὶ ὑπῆκοι τῶν Παλαιολόγων καὶ μέρος τῆς βυζαντινῆς πολυεθνικῆς αὐτοκρατορίας, ἔνωσαν πὼς δὲν ἦσαν πιά βυζαντινοί, ἀλλὰ Ἕλληνες καὶ μάλιστα οἱ διάδοχοι τῶν ἔνδοξων, ὃν καὶ μακρινῶν, προγόνων τους, ἄλλαξαν νοσηρότητα. Ξανάγιναν γενναῖοι, αἰσιόδοξοι καὶ μαχητικοὶ ἐμμένοντας στὴν ἀνένδοτη διεκδίκηση τῆς ἐθνικῆς καὶ πολιτιστικῆς τους ἰδιαιτερότητας πού, μάταια, οἱ Τοῦρκοι προσπάθησαν νὰ τοὺς κἀνουν νὰ τὴν ξεχάσουν καὶ νὰ συγχωνευθοῦν μαζί τους.

Καὶ ὄχι μόνον αὐτό. Γρήγορα πέρασαν στὴν ἀνπερίθεση. Στούς τρισημίσι αἰῶνες τῆς σκλαβιάς ἔγιναν δεκάδες μικρές

καὶ μεγάλες, τοπικὲς ἢ γενικὲς ἐξεγέρσεις καὶ ἐπαναστάσεις μὲ ἀποκορύφωση τὸν τελευταῖο μεγάλο ξεσηκωμό τοῦ 1821 μὲ τὰ γνωστὰ ἐπιτυχῆ ἀποτελέσματα.

Ἀλλὰ αὐτὸ ποὺ περισσότερο ἔγινε, ταυτόχρονα καὶ παράλληλα, τὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα εἶναι ἡ δημιουργία καὶ ἡ διαμόρφωση τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ πάνω, θέβαινα, στὰ ἀρχαῖα ἀχνάρια ἀλλὰ μὲ πολλές νεώτερες προσθήκες καὶ πολιτιστικά, θρησκευτικά καὶ κοινωνικά ἐπιθέματα ποὺ πάρθηκαν ἀπὸ τὴν γύρω πραγματικότητα καὶ τίς ὑπάρχουσες, στοὺς αἰῶνες ποὺ μεσολάβησαν, ξένες ἐπιδράσεις. Αὐτὸ κυρίως, ποὺ καθόρισε ὀριακά τὴν ὕψη καὶ τὴν ἰδιοσυστασία τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ ἦσαν ἐκεῖνο ποὺ, ὡς τότε, θὰ μπορούσαμε νὰ τὸ θεωρήσουμε ὡς «ξένο σῶμα». Εἶναι ὁ Χριστιανισμὸς τοῦ ἀνώνυμου Ἑθνους καὶ τοῦ ἀνώνυμου κλήρου — ὅχι τῆς ἐπίσημης Ἐκκλησίας. Πραγματικά ἀπὸ πὸ 1453 καὶ δῶθε, σ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς τουρκοκρατίας, ἡ ὀρθόδοξη χριστιανικὴ πίστη ἔρχεται καὶ δένεται μὲ πὸ κορμὸ τοῦ γένους καὶ ἀποτελεῖ μιά ἀπὸ τίς πρὸ ἀνθεκτικὲς ἀσπίδες τοῦ στήν προσπάθειά του νὰ μείνει ἀναφομοίωτο. Πίστη καὶ πατριδία εἶναι οἱ δύο ἰδέες ποὺ κυριάρχησαν σ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς δουλοσύνης καὶ εἶναι αὐτὲς ποὺ κράτησαν τοὺς περισσότερους ἑλληνες ἔξω καὶ μακριὰ ἀπὸ τὸν ἐξισλαμισμό καὶ τὸν θάσιο ἐκτουρκισμό.

Ἄλλα στοιχεῖα, γήσια καὶ πρωτότυπα, ποὺ χαιρακτηρίζουν τὸν νέο ἑλληνισμό εἶναι ἡ λαϊκότητα τοῦ πολιτισμοῦ ποὺ δημιουργήθηκε, σχεδὸν ἀπαράστητα, κάτω ἀπὸ τὴν μύτη τοῦ καταικτητὴ καὶ ρίζωσε ἰδιαίτερα βαθιὰ ἐκεῖ ποὺ οἱ συνθήκες τὸ εὐνοοῦσαν καί, συνακόλουθα, ἡ νέα γλῶσσα, τὸ δημοτικὸ τραγούδι, τὸ κοινοτικὸ πνεῦμα, ἡ αἰσθησις τῆς προγονικῆς δόξας, ἡ ἐθνικὴ περηφάνεια... Δὲν θ' ἀναλύσουμε, ἕνα πρὸς ἕνα, ὅλα αὐτὰ ποὺ, κατὰ τὴν γνώμη μας, ἐποτέλεσαν τὰ κύρια στοιχεῖα τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ. Αὐτὸ ποὺ ἔχει σημασία εἶ-

ναι πὼς ὅλα εἶναι καινούργια καὶ ἀθηντικά.

Ἰδιαίτερα γιὰ τὴν «λαϊκὴ» ὀρθοδοξία θὰ πρέπει μόνο νὰ ποῦμε πὼς ἔτσι ὅπως ἐνσωματώθηκε στὸν νέο ἑλληνισμό καὶ ταυτίσθηκε, ἐπὶ αἰῶνες ὀλόκληρους, μαζί του δὲν εἶχε καμιά σχέση μὲ τὴν προσηγηθεῖσα βυζαντινὴ ὀρθοδοξία. Σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν συγγή, δεσποτικὴ, ἀνελέτη καὶ ἀρτηριοσκληρωτικὴ χριστιανισμὸς τοῦ Βυζαντίου, μὲ τὸ αὐστηρὸ τυπικὸ καὶ τὴν λειτουργικὴ ἀκαμψία, καθαρὰ ἀναπολίτικης νοσηρότητας, ἡ ἑλληνικὴ ὀρθοδοξία ἦσαν ὀλο παρὰ ὀτητα, καλὴσὺνη καὶ κατανόηση. Ὁ παπεινὸς παπὰς τῆς τουρκοκρατίας ἦταν ἕνας λαϊκὸς ἀνθρωπὸς, ἀγωνιστής, πατριώτης ποὺ μοιράζονταν τὴ σκληρὴ μοῖρα τοῦ ποιμνίου του. Ὅχι μόνο ζοῦσε κοντὰ του, προέρχοντα ἀπὸ τὰ σπλάχνα τοῦ λαοῦ ἀλλὰ, συχνά, ἡ ἑλληνικὸτητα του, ὁ πατριωτισμὸς του, ἦσαν σὲ ὕψηλότατο βαθμὸ ἀναπτυγμένους. Ἦσαν, ἐξελληνισμένη, λοιπόν, ἡ ὀρθόδοξη χριστιανικὴ πίστη τῆς τουρκοκρατίας, ριζωμένη σπὸ λαὸ, ἐναρμονισμένη. εὐκόλα μὲ τὰ βαθύτερα ὀρμέφυτα, τίς ἐλπίδες καὶ τοὺς πόθους τῶν σκλάβων. Καὶ ὅχι μόνο αὐτό, ἀλλὰ ἐπιδρούσε σπὶς ψυχὲς τοὺς εὐνοϊκά. Τοὺς ἐμπνοοῦσε τὴν πατριδολατρία τους, τοὺς ἐσπρωχνε σπὴν ἀδιάλλαξία, τοὺς ἔκανε φανατικούς καὶ ἀγωνιστικούς. Γι' αὐτὸ δὲν θύμιζε τὰ ἀρχικὰ ἰουδαϊκά της στοιχεῖα. Ἄλλωστε καὶ ὁσα ὑπάρχουν μέσα της, ἀπὸ τὴν ἀυταρχικὴ μονοθεϊστικὴ φύση της καὶ τὴν ἐθραϊκὴ της προέλευση, εἶχαν ἀτονήσει καὶ ξεχασπεί.

Βέβαια, ὁ ἀνώτερος κλήρος, ἡ ἡγεσία τοῦ Πατριαρχείου σπὸ Φανάρι, ἀκολουθοῦσε ἄλλη ταχτικὴ καὶ συνέχιζε τὴν αὐστηρή, εὐέλιχη καὶ συχνὰ ἐνδοτικὴ βυζαντινὴ παράδοση. Ἀνέχονταν τὴν τουρκικὴ κυριαρχία καὶ συμβόλευε ἀδιάκοπα ὕπακοή καὶ σύνεση, ὕπαμονή καὶ ἀναγνώριση τῆς σουλτανικῆς δεσποτείας. Ἀκριβῶς, ὁμως, ἀπὸ τότε ποὺ ἐπὶλθε ἡ

διάσταση ἀνάμεσα σὴν βυζαντινὴ ἐκκλησιαστικὴ παράδοση, μὲ τὶς ἔμπονες ἰουδαϊκὲς ἀντιλήψεις περὶ ὑποταγῆς, μοιρολατρίας καὶ ἀνοχῆς, καὶ σὴν ἐσωτερικὴ ἑλληνικὴ λαϊκὴ ἐκκλησιαστικὴ παραγματικότητα τῆς μαχόμενης ἑλληνικῆς ὀρθοδοξίας, ἄρχισε ἡ ἰδέα τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας νὰ παίρνει σάρκα καὶ ὀστά.

“Ὑστερα ἀπ’ ὅλα αὐτὰ μπορούμε ἀνετα νὰ δώσουμε ἀπάντηση σὸ ἀρχικὸ μας ἐρώτημα ποῦ, ἄλλωστε, ἀποτελεῖ καὶ τὸ ἀντικείμενο τοῦ μικροῦ αὐτοῦ μελετήματος. Στὶς 29 Μαΐου 1453, πέθανε ὀριστικὰ καὶ ἀνέκκλητα μόνον τὸ Βυζάντιο, τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νοστροπία του. Ἀντίθετα, ἀπὸ τὸν ἀσφυκτικὸ καὶ νοσηρὸ ἐναγκαλισμὸ τοῦ ἀπελευθερώθηκε ὁ ἑλληνισμὸς ποῦ ὥς τότε συνυπῆρχε, μιμνησταινίζονταν, ἀλλὰ ἔπασχε μαζί του. Στὴ συνέχεια, κάτω ἀπὸ τίς γνωστὲς συνθῆκες, ἄλλοτε εὐνοϊκὲς καὶ ἄλλοτε ἰδιαίτερα δυσμενεῖς, ἀλλὰ πάντοτε, σὰν μιὰ ἀπάντηση σὲ μιὰ ἰσχυρὴ πρόκληση, κατὰ τὴν γνωστὴ ἀποψη τοῦ Τόμπη, τοῦ μεγάλου ἀγγλοῦ ἱστορικοῦ, ὁ ἑλληνι-

σμὸς ἀνασηματίσθηκε. Ἀνανεωμένος, ζωντανὸς καὶ δημιουργικὸς, μὲ τὴν καινούργια του μορφή, ἔδωσε τὸ σύγχρονο πρόσωπο, τὴν νέα διάσταση, σ’ ἐμᾶς τοὺς ἀπογόνους τῶν μεγάλων δημιουργῶν τοῦ γένους καὶ τοῦ ἀρχαίου περιλαμπροῦ πολιτισμοῦ.

Λαϊκὴ παράδοση, ἑλληνικότητα, ἐλευθερία, αἴσθηση τοῦ μέτρου, ἀντιδογματισμός, δημοκρατία, ἀνεχτικότητα, εἶναι μερικὰ ἀπὸ τὰ παλιά καὶ νέα στοιχεῖα ποῦ συνυφάνθηκαν καὶ συγχωνεύθηκαν μὲ τὸ νέο ἑλληνισμὸ καὶ ἀποτελοῦν σήμερα τὴν πνευματικὴ μας κληρονομιά, τὸ ἰδεολογικὸ καὶ πολιτιστικὸ μας ὑπόστρωμα ἐπάνω σὸ ὁποῖο στηρίζεται ἡ πνευματικὴ καὶ πολιτιστικὴ μας ἰδιαιτερότητα. “Ὅσο εἶναι χρέος μας νὰ τὴν διατηρήσουμε καὶ νὰ τὴν ἐνισχύσουμε ἄλλο τόσο πρέπει νὰ θυμόμαστε πὼς ὅλα αὐτὰ ξεκίνησαν καὶ ἄρχισαν νὰ διαμορφώνονται στὶς 29 Μαΐου 1453, τὴν ἴδια μέρα ποῦ ἔπεσε ἡ Πόλη καὶ πέθανε τὸ Βυζάντιο, ἀλλὰ καὶ ποῦ ξαναγεννήθηκε, μὲ νέα μορφή, ὁ Ἑλληνισμός.

Τό δόγμα τῆς «ἱστορικῆς συνέχειας» καί ἡ ἰδέα μιᾶς ἐλευθερωτικῆς Ἑλλάδος

Τό δόγμα τῆς «ἱστορικῆς συνέχειας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», κύριος στυλοβάτης τῆς ἐπίσημης ἰδεολογίας τοῦ Νεοελληνικοῦ Κράτους κατὰ τὰ τελευταῖα 130 χρόνια, δέν πρόσφερε τίποτε οὔτε κἂν σ' αὐτούς πού τό κατασκεύασαν, δηλαδή τοὺς ἐκπροσώπους τῆς κρατικῆς ἐξουσίας. Ἡ ἰδέα τοῦ Κράτους στή Νέα Ἑλλάδα γεννήθηκε μέσα στήν ἱστορική — ἰδεολογική μήτρα «ἀρχαῖος Ἑλληνισμός». Τό Εἰκοσιένα, τοῦ ὁποῖου ἱστορικό προϊόν ὑπῆρξε τὸ Νεοελληνικὸ Κράτος, ὅχι μόνον εἶχε σάν ἀποκλειστικό κίνητρό του καί ὄραμά του τὸ πρότυπο τῆς Κλασσικῆς Ἑλλάδας, ἀλλὰ διέκειτο ἐχθρικά πρὸς τὸν «βυζαντινὸ Ἑλληνισμό», τὸν ὁποῖο, ἄλλωστε, ἀγνοοῦσε ἢ, ἐν πάσῃ περιπτώσει, θεωροῦσε ξένο πρὸς τὴν συνείδησή του. Καί, ἂν ἑτέρου, ὁ κατ' ἐξοχὴν συνεχιστὴς τῆς «βυζαντινῆς ἰδέας», τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως, ἀντιτάχθηκε ἀνοιχτὰ καί ἐπίμονα πρὸς κάθε ἰδέα δημιουργίας νέου ἑλληνικοῦ κράτους πρὸ, κατὰ καί μετὰ τὸ Εἰκοσιένα.

Αὐτὴ εἶναι ἡ καθαρὴ ἱστορικὴ ἀλήθεια, πού δέν μπορεῖ νὰ ταφῇ, ὅσο κι ἂν οἱ συνεχεῖς προσπάθειες διαφόρων κύκλων ἔτειναν στήν ἐδραίωση ἀντίθετης θεωρίας, ἢ ἔστω δικαιολογήσεως τῆς ἀποχῆς τοῦ μετὰ τὴν ἄλωση ἐπίσημου «ἑλληνικοῦ Βυζαντίου» ἀπὸ τίς ἐπανελημμένες ἀπόπειρες τοῦ σκλαδωμένου Ἑλληνισμοῦ νὰ ἀποκτήσῃ δικιά του πολιτικὴ ὑπόσταση. Ἄν, ὅπως λέγει ὁ Θουκυδίδης, πρέπει νὰ συνηθίσουμε «θεαταὶ μὲν τῶν λόγων γίνεσθαι, ἀκροαταὶ δὲ τῶν ἔργων», τὰ ἔργα μᾶς λένε, ὅτι στήν Κωνσταντινούπολη πρὸ καί μετὰ τὴν ἄλωση, ἀλλὰ καί πρὸ καί μετὰ τὸ Εἰκοσιένα, οἱ ἐπίσημοι ἐκπρόσωποι τοῦ λεγόμενου «βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ» ὑπῆρξαν ἀπλοῖ συμμέτοχοι τῆς λογοκρατικῆς ἐξουσίας, στὸ βαθμὸ πού τοὺς ἐπιτρεπόταν ἐκάστοτε, καί ἀδιάφοροι, ἂν ὅχι ἀντίθετοι, στήν ἰδέα τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας.

Ἐνῶ, λοιπόν, ἡ γέννηση τοῦ Νεοελληνικοῦ Κράτους, δέν κυοφορήθηκε ἰδεολογικὰ ἀπὸ τὴν «βυζαντινὴ ἰδέα», ἀλλ' ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὴν κλασσικὴ, τὴν αἰωνίως γόνιμη καί δημιουργικὴ, ἢ μετέπειτα ἀνάγκη τῶν διαφόρων κύκλων νὰ ἀποκτήσουν ἰδεολογικὸ λόγον ὑπάρξεως καί πρωτεύουσα θέση μέσα στὰ πλαίσια τῆς νέας ἑλληνικῆς κοινωνίας καί πολιτείας, καί ἡ θεωρητικὴ κατασκευὴ γιὰ τὴν ἐνσωμάτωση τοῦ Βυζαντίου στήν ἑλληνικὴ ἱστορία καί συνείδηση, μὲ προφανῆ σκοπὸ τὴν στήριξη τῆς θέσεως αὐτῆς, δέν μπο-

ροῦν μὲ κανένα τρόπο νὰ συγκαταλεχθοῦν ἀνάμεσα στὰ «ἱερὰ καὶ δαίμνια» τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Καὶ τοῦτο, διότι ἕνα Ἔθνος σὰν τὸ Ἑλληνικὸ δὲν ἔχει καμμιά ἀνάγκη νὰ εἰσάγῃ μύθους, καὶ μάλιστα ἐπικίνδυνους, ὅπως ἀπέδειξαν τὰ γεγονότα, μύθους, γιὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν σύμπνοιά του ἢ τὰ δράματά του. Χτίζοντας στὴν ἄμμο δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ δῇ τὴν θλιθερὴ κατάρρευση τῶν κτισμάτων του· καὶ τὴν εἶδε, τὴν ἔζησε τραγικώτατα, ὅταν τὸ ἱστορικὸ ψεῦδος τοῦ «Βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ» ὥθησε τὸν Νέο Ἑλληνισμὸ σὲ μιὰ μακρόχρονη περιπέτεια, ποὺ τὸ τελικὸ τῆς ἀποτελέσματα ἦταν ἡ μοναδικὴ σὲ ἔκταση, σ' ὁλόκληρὴ τὴν ἑλληνικὴ ἱστορία, συρρίκνωση καὶ ἐδαφικὴ υποβάθμισή του, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Νεοελληνικοῦ Κράτους — ἀποτελέσματα ποὺ δὲν μπόρεσαν νὰ ἐπιφέρουν οὔτε οἱ ἄλλοι ἐθνικοὶ ἐχθροὶ του, ὅταν τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος ζοῦσε κάτω ἀπὸ ξένη σκλαβιά, χωρὶς νὰ διαθέτῃ δικό του Κράτος.

Συνέχεια τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ὑπάρχει θέβαια, ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἐξελλίσσεται οὔτε στὸ Παλάτιον, οὔτε στὸ Φανάριον, οὔτε στὰ Μοναστήρια καὶ τὴν ἐπίσημὴ πνευματικὴ δραστηριότητα τοῦ Βυζαντινοῦ Μεσαίωνα. Ἄν Ἔθνος σημαίνει ἱστορικὴ — πολιτιστικὴ ἐνότητα καὶ ὄντοτητα καὶ ὄχι ἐξουσιαστικὸ — κρατικὸ ἰδεολογικὸ συμπῆλημα, ὅλ' αὐτὰ τὰ ἐπίσημα ἐρείσματα τοῦ Βυζαντίου δὲν ἔχουν καμμιά σχέση μὲ τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος. Ἄν ὑπῆρξε ἡ συνέχεια, αὐτὴ ἐντοπιζόταν στοὺς πληθυσμοὺς ποὺ παρέμεναν φορεῖς, ἀσύνειδων ἔστω, κλασσικῶν ἐπιδιώσεων, γλώσσας, ἡθῶν, ἐθίμων, παγανιστικῶν ἀντιλήψεων καί, κυρίως, πνεύματος ἐλευθερίας καὶ ἀλήθειας, φυσικῆς ἀλήθειας, ποὺ ἐκφραζόταν μὲ τὴν ἡρωϊκὴ — ἰδεαλιστικὴ θεώρηση τῆς ζωῆς — τελείως ἀντίθετη πρὸς τὴν ἐπίσημὴ δογματικὴ καὶ ἐξουσιαστικὴ — σὰν ἀκριτικὸ — ἀπελατικὸ ἰδανικόν. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ συνέχεια, ἀπολύτως «ἀνεπίσημη», παρέμενε ἐξόριστη καὶ ἀναθεματισμένη μέσα στὰ «γκέττο», ὅπου παραμερισμένος καὶ ἐξουθενωμένος ἐπεβίωνε ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνες ὁ Ἑλληνισμός. Γιαυτὸ κάθε ἀναφορά στὸν «βυζαντινὸ Ἑλληνισμό», τὸ πολὺ - πολὺ μπορεῖ νὰ εἶναι λαογραφικοῦ χαρακτήρα, καὶ ποτὲ ἱστορικοπολιτικοῦ καὶ ἰδεολογικοῦ.

Κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς ἀλήθειας τὸ δόγμα τῆς «ἱστορικῆς συνέχειας» τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους παρέλκει, ὡς στερούμενο ἐπιστημονικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἰδεολογικοῦ — δεοντολογικοῦ ἐνδιαφέροντος. Παρέλκει καὶ γιὰ ἕναν ἄλλο, σημαντικώτατο λόγο: ἡ ἐπὶ κλήσῃ του, μὲ τὴν ἔννοια ποὺ τοῦ ἔχουν δώσει οἱ ἐμπνευστὲς καὶ οἱ φορεῖς του, ἀποβαίνει καταλυτικὸς παράγοντας στὴν ἰδεολογικὴ διαμόρφωση τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἑλληνικότητος καὶ τῆς ἑλληνοσύνης. Τὸ Ἑλληνικὸ Ἰδανικόν, τὸ αἰώνιο ἰδανικόν τοῦ ἐλεύθερου, ἀληθινοῦ καὶ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου, ποὺ τόσο ἀναγκαῖο καὶ σωτήριο θὰ ἦταν γιὰ τὸν σημερινὸ δογματικὸ καὶ λογοκρατούμενο Κόσμο μας, τὸν Κόσμο τοῦ νέου πνευματικοῦ Μεσαίωνα — ναί,

τοῦ νέου, τοῦ παγκόσμιου Μεσαίωνα! — πού ζοῦμε, δὲν μπορεῖ νὰ ἀνακύψῃ καὶ νὰ ἀναστηθῇ μέσα στὴ συνείδηση τοῦ Τόπου αὐτοῦ, ὅσο συνεχίζεται, ἀπὸ τὴν ἐπίσημη πλευρά, ἡ τεχνητὴ συντήρηση, κυριαρχία καὶ διαιώνιση ἐπιβιώσεων, δομῶν καὶ προσώπων ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτων πρὸς αὐτό. Ἡ ἰδεολογία τοῦ βυζαντισμοῦ, σὰν ἱστορισμός καὶ σὰν πολιτικὴ δεοντολογία, εἶναι ὅ,τι ἀνελληνικώτερο καὶ ἀνθελληνικώτερο θὰ μπορούσε στὸν τομέα διαπλάσεως τῶν συνειδήσεων νὰ εἰσαχθῇ στὸν ἑλληνικὸ χῶρο. Καὶ ἡ παρουσία μιᾶς τέτοιας κυρίαρχης ἀντιφάσεως στὴν καθόλου πνευματικὴ μας ζωὴ, τῆς ἀντιφάσεως βυζαντινισμός — Ἑλληνισμός, κοντὰ στὶς ἄλλες παρόμοιες ἀντιφάσεις, ἐξηγεῖ πρωταρχικὰ τὴν πλήρη ἰδεολογικὴ σύγχυση, τὴν συνειδησιακὴ σχιζοφρένεια καὶ τὴν ἐθνικὴ παράλυση τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ἀπαλλαγὴ μας ἀπὸ ἀποπροσανατολιστικὲς καὶ ὀλέθριες φυλετικὲς, ἐθνικιστικὲς — διεθνιστικὲς, κρατικιστικὲς καὶ ἐδαφικὲς — γεωγραφικὲς δογματικὲς ἔννοιες καὶ προκαταλήψεις, ἡ ἀναγωγὴ τῆς Ἑλλάδας στὸ ἀληθινὸ ἀνώτερο ἐπίπεδο, ὅπου πράγματι εἶναι ἀνεβασμένη μὲ τὸ μεγαλεῖο τῆς, τὸ ἐπίπεδο τῆς ἰδέας, τοῦ πνευματικοῦ ὁδηγοῦ, τῆς πνευματικῆς ἀφετηρίας γιὰ μιὰ προσπέλαση τῆς ἀλήθειας, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δικαιοσύνης ἀπὸ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀποτελεῖ τὴν SINE QUA NON προϋπόθεση τῆς ἀποτινάξεως τῶν αἰσθημάτων μειονεξίας καὶ τῆς πνευματικῆς καὶ πολιτικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ. Δὲν ὑπάρχει ἄλλος δρόμος. Οἱ Ἕλληνες θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ ἀποσυντίθενται ἰδεολογικά, ὅσο παραπαίουں μέσα στὸ πέλαγος τῶν ἀντινομιῶν, πού ἄλλοι, ἐχθροί, ἐπέβαλαν στὴ ζωὴ τους, τὴν ὁμαδικὴ καὶ ἀτομικὴ ζωὴ τους. Οἱ Ἕλληνες, οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι, καὶ ὄχι οἱ φυλετικά — ἐθνικά — πολιτικά μὲν Ἕλληνες, πνευματικά δὲ λογοκράτες, δογματικοί, ἀστοκαπιταλομαρξιστὲς καὶ οἰκονομιστὲς, εἶναι ἡ μεγάλῃ ἐλπίδα γιὰ τὸ μέλλον. Μέσα στὸ ζόφο καὶ τὴν ἀπογοήτευση τοῦ παρόντος, ἃς ἀντικρύσουμε τὸ φωτεινὸ μέλλον καὶ ἃς συντονίσουμε τὰ δῆμά μας πρὸς τὴν κατεύθυνσή του. Τὸ Μέλλον αὐτὸ θὰ εἶναι ἀναγκαστικὰ Ἑλληνικὸ. Διότι, ἂν δὲν εἶναι, θὰ ταυτίζεται μὲ τὸ θάνατο, μὲ τὴν ἐξαφάνιση τοῦ ἀνθρώπινου εἴδους ἀπὸ τὸν πλανήτη μας.

Δημήτρης Ι. Λάμπρου